National Library
Bibliothèque Nationale
MAY 24 1978
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

P102 / L / 40 / 3

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
PUBLISHED WEEKLY BY THE
LATVIJA AMERIKA PUBLISHING LIMITED
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902. United States Editorial Offices: New York; Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466; V. Jaunkalnietis; 1305 Taylor Ave, Racina, Wis. 53403; — California — Editor KARLIS KALEJS, 3622 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214.

NR. 19. SESTDIENA, 1978. GADA 13. MAIJS 28. GADS

SATURDAY, MAY 13. 1978

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 60 centu

Pie prezidija galda LNAK padomes sesijā Latviešu namā Toronto. No kreisās: konsuls Dr. E. Upenieks, archibīskaps A. Lūsis, A. Rāviņš, LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs, padomes priekšsēdis un sesijas vadītājs V. Upeslācis un DV Kanadā valdes priekšsēdis V. Plūdons.
Foto: J. Liģers

Briesmu bubulis

ALEKSANDRA ĶEGUMNIEKA
SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ

Šī mēneša beigās Apvienoto Nāciju īpašā sesijā lielu un mazu valstu delegāti varēs pēc sirds patikas izrunāties par briesmām, kas pasaulei draudētu varbūtēja atomkaŗa gadījumā. Milži un pundurīši šajā starptautisko problēmu debašu kluba tribīnē apelēs pie pasaules sirdsapziņas par neizbēgamu civilizācijas bojā eju, ja tā laikus nenāks pie prāta un turpinās drudžaino bruņošanās sacensību. Jau tagad var apgalvot, ka tieši tie, kas ignorē savu pilsoņu dienišķās prasības un cenšas radīt spēcīgāko militāro mašīnēriju pasaulē, arī šajā konferencē viltīgi izliksies par baltiem miera balodīšiem. — Diemžēl, pasaulē nekad netrūks vientiesīšu un muļķīšu, kas šiem meliem arī noticēs.

Pirms 25 gadiem radikālais, komūnistiem draudzīgais britu zinātnieks Betrands Rasels kopā ar izcilo žīdu zinātnieku Albertu Einšteinu radīja jaunu starptautisko zinātnieku apvienību — Pugwash International Association (Pugvaša bija pirmās konferences sanāksmes vieta). Nupat Kanadā notika šo intellektuālo pasaules lāpītāju smadzeņu tresta trīspadsmitā apspriede. Tā ilga trīs ar pus dienas, un tajā piedalījās desmit valstu ievērojami zinātnieki (ar iespējamu politisku noslie-

(Turpinājums 20. lp.)

Skaidri salasāmas ceļa zīmes

LNAK PADOMES SESIJA TORONTO

Latviešu nacionālās apvienības Kanadā padomes sesija 6. un 7. maijā Latviešu namā Toronto bija viena no lietišķākajām un viengabalainākajām LNAK padomes sesijām, ar iecietīgām domu izmaiņām, visiem koncentrējoties uz mūsu galveno mērķi, kā vislabāk cīnīties par Latvijas brīvības atgūšanu un palīdzēt mūsu tautai dzimtenē, kur tai draud pārkrievināšana, lai latviešus pārvērstu par minoritāti pašu zemē. Pat nožēlojamā „kultūras sakaru" jautājumā, kuŗā agrāk izraisījās visai asas domstarpības un strīdi, šoreiz uzskati nedalījās. Ar tautu dzimtenē brīvi sakari veicināmi, bet noraidāmi uzspiestie vienvirziena kultūras sakari, kuŗus organizē un vada Maskava ar Rīgas sakaru komiteju ar tās sūtītiem uzraugiem, lai dezorganizētu mūsu trimdas sabiedrību un veicinātu rūpīgi izplānotos Maskavas mērķus.

Latviešu nacionālās apvienības Kanadā nelokāmo stāju savos apsveikuma vārdos apliecināja arī archibīskaps Arnolds Lūsis, kas piedalījies gandrīz visās LNAK padomes sesijās, izņemot divās. „Varu liecināt, ka LNAK mūs vienmēr turējusi garīgā modrībā, izliekot vienmēr skaidri salasāmas ceļa zīmes," teica mūsu sirmais baznīcas galva. Viņš arī vērsās pret tiem, kas „mīkstās čībiņās staigādami, paši kļuvuši mīkstāki", brauc uz Rīgu ar padomju sūtniecības dokumentiem, skrej uz turieni „pēc uguns" un ar medus podiņu uz viesnīcu, lai apsveiktu okupācijas varas sūtītos kultūras sakarniekus, it kā mums šeit būtu jānoslāpst bez kultūras. LNAK vienmēr brīdinājusi no šādiem slazdiem mūsu trimdas ceļmalās. Mēs esam braukuši uz Rīgu, paši to redzējuši savām acīm, pārliecinājušies, bet kas noticis? — jautāja archibīskaps. — Mēs esam vēl vairāk atsvešinājušies! Sagaidījām, ka jaunatne pēc visa redzētā kliegs, demonstrēs, aktīvi iesaistīsies mūsu nacionālpolitiskā darbā, ka mūsu dievnami būs pārpildīti, bet tā vietā iesēta nesaticība. Pat ja Latvijā nevaldītu neviena krieva, bet tikai latviešu komūnisti, arī tad mums būtu jāaprok sapnis par Latvijas brīvību, secināja archibīskaps, beidzot savu uzrunu ar lūgšanas vārdiem.

Sesiju atklāja LNAK padomes priekšsēdis V. Upeslācis, kas to arī vadīja, otrā dienā pārmaiņus ar priekšsēža vietnieku A. Rāviņu. Sesiju sveicināja konsuls Dr. E. Upenieks, Viņš arī citēja Kārļa Ulmaņa vārdus, ka nav virs zemes tādas varas, kas spētu no latviešu vīru, sievu un jauniešu sirdīm izraut neatkarīgā, brīvā valstī nodzīvotos gadus. LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs nodeva sveicienus no Igauņu centrālās padomes priekšsēža U. Petersū, jo šajā pašā laikā līdzīga sanāksme bija arī igauņu centrālajai organizācijai. Arī igauņi nostājušies pret vienvirziena sakariem un amatpersonu braucieniem uz okupēto dzimteni, ja braucējs nav atteicies no sava ieņemtā sabiedriskā amata. Līdzīga nostāja esot arī lietuviešiem.

No DV Kanadā valdes sveicināja priekšsēdis V. Plūdons, uzsvērdams labo sadarbību ar LNAK. Latviešu kreditsabiedrības vārdā sveicināja viceprieksšēdis K. Boriss, no Latviešu biedrības Toronto Vilnis Pētersons, no skautiem E. Dāvidsons, Kanadas latviešu katoļu apvienības S. Gabrāns.

Mandātu komisijas uzdevumu veica revīzijas komisija, bet rezolūciju komisijā izraudzīja I. Alksni, J. Mežaku un J. Grodni; par balsu skaitītājiem E. Biti, Edmundu Ozolu un V. Vāgneru.

Pie LNAK valdes ziņojuma priekšsēdis T. Kronbergs vērsa padomes locekļu uzmanību uz Eiropas latviešu jaunatnes izdevuma jaunāko numuru, EI86, nolasot citātu no tur iespiestās ELJA priekšsēža 18. novembŗa runas Stokholmā, kuŗā citēts prof. Vairas VīķesFreibergas raksturojums par trimdas zīmīgajām īpašībām, ka „trimdinieks jūtas zemapziņā vainīgs par to, ka pats ir izglābies, palicis dzīvs, nokļuvis brīvībā, bet viņa tuvinieki, līdzgaitnieki un tautieši ir gājuši bojā." Tās esot dažas „trmdas psicholoģijas" iezīmes, iemesli „neracionāliem un neapvaldītiem jūtu uzplūdumiem. Trimdas sabiedrībā nacionālās stājas jautājums tā esot kļuvis „par savstarpējās agresijas ieroci". Tas prof. Freibergas uzskatā palīdz izskaidrot, kādēļ gandrīz vai vienīgā veida patriotisma un nacionālās stājas manifestācija, kas dažām trimdas vadītājām personām pieņemama, ir skaļa, neapvaldīta brēkšana par to, cik liktenis mums darījis pāri un cik ļauni un necilvēcīgi ir mūsu ienaidnieki."

T. Kronbergs saskatīja, ka šādi apgalvojumi sašķeļ trimdas jaunatni. Viņš uzskatīja, ka jaunieši grib būt „revolūcionāri", bet ar 40 dzīves gadiem uzskati nobriest. Ja šāda smīnēšana turpinās arī vēl pēc tam, tad tam nav attaisnojuma un mums pret to jācīnās.

Pret T. Kronberga citējumu asi vērsās padomes loceklis Mārtiņš Štauvers no Montrealas, jo Vaira Vīķe-Freiberga Montrealā ļoti iecienīta. Jaunā paaudze esot ļoti jūtīga pret kritiku. Brīvajā presē ir tiesības visu rakstīt, bet to nevajagot pārnest sabiedriskā forumā.

Pēc īsā starpgadījuma ziņojumi turpinājās. J. Grodnis no mandātu komisijas ziņoja, ka sapulcē no 35 ievēlētiem padomes locekļiem piedalās 29 un no organizāciju pārstāvju sūtītajiem 22 delegātiem ieradušies 20. LNJAK Paula Miniata vietā bija deleģējusi Juri Brammani, bet Sv. Andreja draudze līdzšinējā Alberta Sproģa vietā — Valdi Vāgneru. Jaunos delegātus sapulce sveica aplausiem.

Starplaikā bija ieradies arī ukraiņu centrālās organizācijas pārstāvis Juris Šimko, kas padomi sveica ukraiņu vārdā, tāpat Amerikas latviešu apvienības valdes priekšsēdis J. Riekstiņš, kas sveicināja no ASV latviešiem. Viņš palika vēl sesijas otrā dienā, piedaloties arī LNAK darbinieku un viesu vakariņās, turpat Latviešu namā, kur atzīmēja LNAK 30 gadu darbību. Savus apsveikumus vēl pievienoja J. Grīnvalds, agrākais Latviešu karŗa invalidu apvienības Kanadā valdes priekšsēdis, kas pateicās LNAK par pirmo atbalstu, ierodoties 1957. gadā Kanadā bez līdzekļiem, tāpat V. Kļaviņam, kas izkārtojis par brīvu iecelošanas formālitātes.

Pēc kasieŗa (K. Tannis) un revīzijas komisijas ziņojuma (J. Grodnis) ilgāku laiku aizņēma pārrunas par pagājušā gada darbību, piedaloties vairākiem runātājiem. M. Štauvers sūdzējās, ka tālākiem latviešu centriem trūkstot sīkas informācijas par LNAK darbību, ko sevišķi jūtot Montrealā. Viņš ieteica vietējiem biļeteniem pievienot LNAK informācijas lapu. Tādu Kanadā iznākot ap desmit. Viņš arī ziņoja, ka Montrealā dzīvo ap 1.100 latviešu, kādēļ LNAK informācija ļoti nepieciešama, jo Montrealā latviešu laikrakstus lasa ļoti niecīgs skaits. Te bija gan iebildumi, ka tādā gadījumā viņi vēl mazāk lasīs rotētos izdevumus, kas parasti ieliet atkritumu kurvī. T. Kronbergs iebilda, ka Štauvers gan minējis, cik Mintrealā lasa Latviju Amerikā, bet nepateicis, kā ir ar Laiku? O. Ieviņš aizrādīja, ka M. Štauvers tik ļoti uzsvēris kritikas brīvību, bet kad to pašu darījis T. Kronbergs un tikai citējis ELJA informācijas biletenā jau iespiesto, tad tūliņ uztraucas.

O. Zvirgzdgrauds, atbildot par informācijas trūkumu, norādīja, ka arī viņam nav piesūtīta speciāla informācija par LNAK darbu, bet viņš visu zina no laikrakstiem, kur šī darbība atreferēta. Viņš izteica arī pateicību T. Kronbergam, kas „saucis lietas īstā vārdā". LNAK devusi nepārprotamas mūsu nacionālās stājas vadlīnijas. P. Vasariņš savukārt uzsvēra LNAK politiskās nozares vadītāja Dr. L. Luksa darbu nacionālpolitiskā laukā. Debatēs vēl piedalījās Edm. Ozols, B. Senkēviča, Dr. A. Šteins, G. Sukse, V. Vāgners, A. Dreimanis, Ingr. Vīksna, J. Pētersons u. c. A. Joma piezīmēja, ka LNAK pārstāvju pienākums būtu informēt savus cilvēkus, kas nelasa laikrakstus, par LNAK darbu, kas atspoguļojas mūsu laikrakstos, prof. G. Šubiņam iebilstot, ka atstāstīt citiem par to, kas izlasīts laikrakstos, būtu apvainojums.

Pārrunās uzpeldēja arī jaunā Latviešu centra jautājums. A. Joma minēja, ka jaunā centra valdē esot cilvēki, kas deklarējuši, ka ar LNAK nesadarbosies. Tikai pēc LNAK valdes ārkārtas sēdes, kuŗā piedalījies arī Centra komitejas priekšsēdis V. Liepiņš, LNAK valde solījusi savu morālisko atbalstu, ja Centra komiteja nenostāsies pret LNAK politisko nostāju. LNAK valde nekādā gadījumā nevēlas sasaistīties ar okupē-

(Nobeigums 11. lp.)

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1978. GADA 13. MAIJS, 19. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada M4M 2E9; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Tālr. 994-7917 — Čikagas redakcijas vad. V. Jaunkalnietis, 1365 Taylor Ave., Racine, Wis. 53403. Redaktors Austrālijā Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības labināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet pēc vēlēšanās sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai inicāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personiskas uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV: par vienu gadu — 25 dol., 6 mēnešiem — 13 dol., 3 mēnešiem — 6.50 dol. Atsevišķa numura cena 60 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $3.50, tekstā $5.75, pirmajā vai pēdējā lp. $10.00 par 1 collas teksta. Sarīkojumu kalendārā $1 par rindiņu, atkārtojot atlaide.

Laikraksta abonēšana un sludinājumi — tel. 466-1514

Pad. savienības okupētajās Baltijas valstīs arvien vairāk izpaužas neapmierinātība ar apspiedējiem, kas cenšas šīs tautas iznīdēt, tā darot Kremlim jaunas rūpes. Mūsu karikatūrists rāda Brežņeva murgu pēc 1. maija parādes Maskavas sarkanajā laukumā.

BIRUTA SENKĒVIČA

Tēva prāts un mātes gaišums

ĢIMENES DIENĀ

Tēva prāts un mātes gaišums — viņas sirds. Tie ir cilvēka dzīvē visstiprāk ietekmējošie spēki, kas veido ģimeni. Cik liela ir ģimenes stipruma ideja, tik nesalaužams ir tautas gars. Vārds "ģimene" cēlies no lietuviešu "gimine", kas nozīmē radinieks, turpretī ģimenei, lietuviešiem ir vārds — "saima", kas atbilst mūsu vārdam „saime".

Latgalē vārds "ģimene" nav pazīstams, bet tur lieto vārdu "saime", kas aptver tēvu, māti, brāļus, māsas. Mums ir ļoti raksturīgs jēdziens "tēvsmāmiņa". Senajās tautasdziesmās neatrodam vārdu "vecāki" tādā nozīmē kā tas ir vāciešiem un krieviem, bet "tēvsmāmiņa": Maza biju neredzēju, Kad nomira tēvsmāmiņa... (T. dz) Ģimene ir tiesisks izkārtojums, kas aptver asinsradus.

Latvijā mēs Mātes dienu svētījām maija otrā svētdienā, kas sakrita reizē ar Baltās puķes dienu, simbolizējot māti kā skaistāko ziedu. Pēdējos gados Mātes dienas jēdzienu paplašināja, pieminot arī tēvu, tā radot Ģimenes dienu, godinot reizē savas dzīvības devējus un audzinātājus — tēvu un māti

Ģimene ir tautas tradiciju un valodas sargātāja, pārnesīja no paaudzes uz paaudzi. Tautas, kuŗās stipras ģimenes saites un spēcīgas tradicijas, saglabā savu kultūru gadu tūkstošiem. Ģimene ir ne vien dzīvā, bet arī morālā spēka avots. Tauta nevar pastāvēt, ja tajā nav stipras ģimenes.

Mūsu ģimenes dzīvi saēd divi ļaunumi: aplama laulības dzīves uztvere un bijības trūkums pret dzīvību. Mūsdienu cilvēks laulībā meklē vienīgi personisko laimi, juteklisku baudu un ērtu dzīvi. Kad pirmais mīlestības skurbums pāriet, pāri paliek tikai abu partneŗu egoisms, tiekšanās pēc laimes, uzskatot otru tikai par līdzekli šīs laimes iegūšanai. Katrs vēlas būt centrā. Tā rodas konflikti. Laulības dzīves tuvums un intimitāte noārda visus piekļājības žogus. Agrāk karstā mīlestība pārvēršas sašutumā, sarūgtinājumā un ilgstošā naidā.

Ģimenes dzīve prasa visu cilvēku. Tā nedrīkst būt tikai divu cilvēku garīgs tuvums vien, arī tikai fizisks tuvums, bet abos jāvalda saskaņai, lai varam runāt par laimīgu ģimenes dzīvi. Diemžēl, tas ne katrreiz tā ir. Saka, ka iemīlēšanās ir akla, kad saskata otrā cilvēkā nevis īsto personu, bet gan savu iedomu tēlu. Kad vēlāk rodas vilšanās, tā sakot "atdarās acis", parādās gluži ikdienišķs, visām vājībām apveltīts cilvēks.

Istai mīlestībai jābūt ļoti gaišredzīgai, jāsaskata arī ēnas, kas ieslēdz otru cilvēku kā cietā čaulā. Tā jāsaļauž, lai savā dvēselē kļūtu pie īstās laimes avota. Mūslaiku modernajam cilvēkam nav ne drosmes, ne patikas to darīt, par visu augstāk stādot paša ērtības. To labā viņš pat sagroza ģimenes uzdevuma jēgu. Uzskats, ka ģimenes pieaugums apzinīgi regulējams, balstās uz bijības trūkumu pret dzīvību vispār. Bērni ir ģimenes stiprinātāji, kopā saistītāji.

Ģimenes dienā godināsim savu tēvu un māti, reizē godinot arī visas krietnās ģimenes, kas audzē lielu bērnu pulciņu savai tautai un dzimtenei. Lūgsim Dievu, lai Viņš stiprina latviešu ģimenes te, svešumā, un dzimtenē.

Lasītāju vēstules

PAR MAZ AKTUĀLU TEMATU

Kā jau vairākas reizes LA slejās ziņots, Baltijas studiju konference notiks no 11. — 14. maijam Toronto universitātē. Pārlasot programmu, jākonstatē, ka temati gan liekas zinātniski augstvērtīgi, tad tomēr tie nekur neatspoguļo pašreizējo traģisko stāvokli Baltijas valstīs. Daudz tematu par ebrēju problēmām Baltijā, tā „The Holocaust of Baltic Jewry" nonaļā ir referāts: „The Role of the Baltic People in the Liquidation of the Baltic Jewry", „Rīgas Getto" u.t.t. Grupā: „Boļševisms un baltieši" tādi „laikmetīgi" temati, kā „Latviešu strēlnieki Petrogradā 1917", „Boļševiku noteikumi Igaunijā 1917./18.", „Igauņu un amerikāņu strādnieku kustība 1890.—1920.", „Legālā kultūra Latvijā Oktobŗa revolūcijas priekšvakarā", „Igauņu pagrīde vācu okupācijas laikā", „Baltijas valstis un Tautu savienība" u.t.t. Tuvākais temats šodienas problēmām Baltijas valstīs ir J. Dreifelda referāts par piesārņošanas kontroli Latvijā. Rodas jautājums, vai tiešām nav iespējams zinātniski apskatīt Baltijas tautu iznīcināšanu šodien, ieskaitot genocīdu un krievu iepludināšanas politiku, cilvēka tiesību neievērošanu, ticīgo vajāšanu, soda nometņu un psichiatrisko slimnīcu izmantošanu baltiešu apklusināšanai? Baltiešu „Holocaust" taču vēl turpinās, kā liecina māc. M. Grīvāns, J. Šmits, tāpat Brūveri, Rode un citi!

Guntis Sukse Toronto

GOTLANDE UN TOBAGO

ALA Žurnālā (18. nr., 1976.), pat ar visām notīm, bija iespiesta latviešu tūristu „himna" — „Hercogs mani aicināja", kas jūsmoja, ka turpu „vidzemnieki, kurzemnieki, latgalieši visi brauc", jo Tobago, lūk, sola „neredzētas lustes" un vēl „šo un to"!

Kam rocība atļauj un gars nesas pēc „neredzētām lustēm" un piedzīvot vēl „šo un to", lai brauc uz Tobago. Herberts Cukurs reiz lidoja vēl uz citu kurzemnieku koloniju — Gambiju, un filatelijā vēl tagad nocenotas šī notikuma gaisa pasta piemiņas markas.

Pārsteidz tikai tas, ka komūnistu apspiestās latviešu tautas atbrīvošanas cīņas programmā ieplānota arī brīvās pasaules latviešu sabiedrisko vadītāju nacionālpolitiskā sanāksme, kas risinās latviešu kopējus nacionālpolitiskus, kultūras un izglītības jautājumus, kā tas sīkāk deklarēts Dr. I. Spilnera aicinājumā (LA 18. marta nr.). Pārsteidz, ka šī PBLA sanāksme sasaukta Tobago un nevis Gotlandes salā, tur notiekošo dziesmu dienu laikā, kur vējš mūsu balsis aiznestu uz tikai 15.000 soļu attālo, dzeloņstieplēs ieslēgto dzimtās zemes Pāvilostu un Dundagas jūrmalas Vidalas, Kolkas, Ģipkas, Melnsila u.c. zvejnieku ciemiem

Nopūtu miglā ietītās, mūsu pašu mīļās Kurzemītes pamales tuvums izmainīts pret Robinsona Krūzo un viņa Piektdiena tropisko salu pasaules otrā galā. Vai šim salidojumam paredzētos līdzekļus par telpu īrī Tobago un salas amatvīru uzņemšanai (jācer, ka pēc pirmās ruma glāzes viņi nesajauks Baltiju ar Balkāniem un Kūrlandi ar Finlandi), nevarēja labāk izdot kādai gaisa balonu vai tamlīdzīgai akcijai trimdas latviešu sveicieniem pāri „dižjūrai" brāļiem dzimtajā zemē, kas izmisuši gaida no mums kādu prāgmatisku iedrīkstēšanos?

Privātas ekskursijas uz Tobago nav pelamas, bet iebildumi gan varētu būt, ka par lielākas latviešu nacionālpolitiskās sanāksmes vietu izvēlēta Rietumindijas sala, kad latviešu trimdinieki, no malu malām, kaļot dziesmu rotu brīvās Latvijas veidolam, nākošvasar pietuvināsies zemei, kuŗas pašreizējais skaudrais liktenis gruzd un sāp mūsu sirdīs un miņās. Lielo nacionālpolitisko sanāksmi varēja atlikt uz citu gadu, lai celtu Gotlandes salas ļoti nozīmīgo notikumu.

Vanagu Kārlis, Indianā, ASV

KAD BAUŠĶENIEKI LĪGOJA

Godātais lasītāj, tūlīt grību piebilst, ka nestāstīšu par Bauskas pilsētas iedzīvotājiem, bet gan par 12. Bauskas kājn. pulku, un ne par līgošanu parastā nozīmē — jā, kas gan Latvijā Jāņus nelīgoja, — bet par to Līgo, kas pulkam bija kā tradicija, kad valsts svētkos, pulka svētkos, vai arī citos gadījumos, kad pulkam pilnā sastāvā iznāca būt kopā, un kad tika uzsaukti tosti valsts prezidentam, valdībai, armijas vadībai. Tad parastā „Lai dzīvo" vietā baušķenieki sauca: „Līgo! Līgo! Līgo!"

Līgošanu pulks izbeidza 1940. g. Jāņos, kad to pārtrauca sarkanarmiešu jātnieku patruļa, ielencot līgotājus Daugavas malā, Jēkabpilī. 12. Bauskas kājn. pulku dibināja virsleitnants Zeniņš 1919. g. 1. janvārī no Latgales papildu bataljona Liepājā. Pulks svētīja pulka svētkus 9. maijā, t.i. tai dienā, kad izgāja pirmajā kaujā.

Pulku likvidēja 1940. g. 8. decembrī Jēkabpilī pulkvedis Zeniņš. Līdz sarkanarmijas iebrukumam tas atradās Daugavpilī, bet 1940. g. pavasarī pārcēlās uz Jēkabpili.. Rudenī to pārskaitīja 24. strēlnieku korpusa 227. str. pulkā un pārvietoja uz Valku.

Manā laikā, t.i. no 1932. g., pulku komandēja pulkveži: Daukša, Zeniņš, Buks, Bubindus, Lavenieks un pēdīgi Zeniņš. Viņa vadībā pēdējos gados, blakus audzināšanas darbam, pulks attīstīja lielu rosmi saimnieciskā laukā — bija labi nostādīts veikals un klubs. Veikalā namamāte varēja izvēlēties dzīvu līdaku pēc patikas. No veikala naudas pulks iegādājās smagās kravas automašīnu. Sākās izbraukumi kā virsnieku, tā virsdienesta instruktoru ģimenēm. Paspējām gan mazliet apskatīt tikai Latgali.

Sākās skaista un patīkama dzīve, pienākumiem mijoties ar jauku izklaidēšanos. Tad arī tā drīz beidzās. Jau 1940. g. pa-

(Turpinājums 16. lp.)

Latvijas jaunības romāns

PĀVILS GRUZNA UN OLĢERTS LIEPIŅŠ — MAMONA GAITNIEKI. ROMĀNS DIVĀS DAĻĀS, 430 LP. VAIDAVAS APGĀDS, 1978. VĀKU ZĪMĒJIS EGILS HERMANOVSKIS

Divu latviešu rakstnieku — Pāvila Gruznas un Olģerta Liepiņa romānu Mamona gaitnieki var salīdzināt ar Amerikas lielfilmu, kuŗā rāda laikmetu visās dimensijās, krāšņu un krāsainu, lieliem notikumiem izrotātu. Un patiesi, šo 430 lappušu romānu lasot, tu esi Latvijas jaunības lielfilmā, kuŗā redzi, kā dzīvo, savus darbus rada, idejiskās cīņas izcīna, iet cietumos un trimdā, meklēdami savai tautai brīvību, mūsu tautas vadoņi, rakstnieki, dzejnieki mākslinieki, teātŗa ļaudis, pilsētu strādnieki un lauku kalpi un saimnieki. Redzam Rūdolfu Blaumani, Jāni Poruku Viktoru Eglīti, Jāni Akurāteru, Kārli Jēkabsonu, Kārli Skalbi, Kārli Ieviņu, Adolfu Kaktiņu, Edvartu Vulfu, Kārli Štrālu, Pāvilu Rozīti, Aspaziju, Raini, Diženajo Bernhardu, Jāni Asaru, Hermani Asaru, Jāni Jansonu-Braunu, Saulieti, Emilu Dārziņu, Jāni Rozentālu, Birutu Skujenieci, Tiju Bangu, Daci Akmentiņu, Gustavu Žibaltu, Mierlauku, Freimani, Duburu, Zvārguli, Ati Ķeniņu, Falliju, Antonu Austriņu, Aronu Matīsu, Jāzepu Grosvaldu, K. Ulmani, Fridrichu Grosvaldu, Kristapu Valteru, chirurgu Jēkabu Alksni, grāmatniekus Augustu Lāci un Jāni Ozolu. Protams, arī pašu Pāvilu Gruznu, kam romāna stāstījumam piešķirts T. Landera vārds Nav iespējams minēt visus šī renesanses laika nesēju vārdus. Viņu dzīves ir garīgu un politisku vulkānu pilnas. Arī personiskās dzīves ir pilnas dziļām jūtām un asiem pārdzīvojumiem

Romāna stāstījums aptver laikmetu no apmēram 1898.gada līdz revolūcijai Krievijā un Latvijas valsts tapšanas sākumiem 1918. gadā. Būtu nepareizi teikt, ka Latvijas pirms 1918. gada nebija, vai arī, ka šodien Latvijas vairs nav. Latvijas Istenība un ideja tautā bija pirms tam un ir arī šodien. Romānā apcerētajā laikmetā latviešu tauta piedzīvoja sava garīgā spēka un apziņas jaunību. Pieauga materiālā turība un izglītība. Radās gara un politiskie vadoņi. Tautu kā rītausma pārsedza doma: jātiek vaļā no krievu un vācu varas, no viņu kundzības un viņu valodu žvadzēšanas latviešu zemē! Mēs paši esam cilvēki, paši esam tauta, mums pašiem ir māksla, kultūra un tiesības uz brīvas tautas dzīvi! Šī laika noskaņa, tautas lielie sapņi un to piepildītāji izteiksmīgi iezīmēti romāna ievadā — "Laiki aiziet kā satītas grāmatas" (11 — 17)

Kā jau minēts, grāmatai ir divi autori. Savā mirušā drauga Pāvila Gruznas atstātos fragmentus un materiālus sakopodams, jaunus iegūtus datus iestrādams un lielāko grāmatas daļu uzrakstīdams, Olģerts Liepiņš interesanto romānu nodevis lasītāju vērtējumam. Manāms, ka pa daļai Olģerts Liepiņš ir spējis imitēt Pāvila Grūznas stilu un stāstījuma veidu. Arī Latvijas brīvības gados bija gadījums, kad draugs turpināja un pabeidza mirušā rakstnieka romānu: trīsdesmito gadu vidū Pāvils Rozītis rakstīja turpinājumos romānu avīzei Jaunākās Ziņas. Kad viņš, līdz pusei romānu uzrakstījis, mira, to turpināja un pabeidza viņa draugs Adolfs Erss.

Pāvils Gruzna dzimis 1878. gadā, Olģerts Liepiņš — 1906. Chronoloģiski katrs citas paaudzes pārstāvis. Viņus saistījusi cieša draudzība, varbūt tāpēc, ka viņu garīgā satversmē un pasaules skatījumā ir bijusi sava veida līdzība un tuvība. Abi gājuši cauri visādiem "virzieniem", "skolām", taču savā darbībā un rakstu mākslā nav nevienam sekojuši, bet centušies savu daudzpusīgo individuālitāti, neatkarību un brīvību mākslas laukā un pasaules skatījumā saglabāt līdz galam. Abi savas tautas godu un iespiestā vārda patiesību turējuši augstu, tāpēc abi ir bijuši visu mūžu savas tautas, tas kultūras un politikas notikumu "vētras acī". Abi ir bijuši avižnieki, mākslu recenzenti, noveļu un romānu autori. Pāvils Grūzna ir bijis arī aktieris, dziedonis, banku darbinieks, studējis pareizticīgo garīgajā seminārā. Olģerts Liepiņš ieguvis maģistra gradu jurisprudencē, bijis saeimas komentātors, tagad redaktors un izdevējs savai avīzei Vēstnesis. Laikraksts Latvija iespiež viņa interesanto, ar personām un faktiem bagāto atmiņu stāstījumu Tālos atspulgos raugoties. Vēl pusceļā ticis, Olģerta Liepiņa atmiņu vijums jau ne reizi vien izraisījis karstas pārrunas un lasītāju vēstules.

Tāpat kā Pāvila Grūznas romānā Jaunā strāva, arī Olģerta Liepiņa romānos Stirnas pār kalniem un Gustavs Vāza trimdā, zem fābulas savijuma un tēloto cilvēku dzīvēm, cīņām un mīlestībām ir katrreiz arī dziļāka pazemes avota dzīsla: visu tautu aptverošās jūtas, ilgas, cerības, nākotnes plānojums. Arī Mamona gaitniekos cilveku dzīves ir savītas cieši kopā ar titānisku cīņu par latviešu tautas tiesībām uz savu mākslu, kultūru, brīvību. Tās ir vienreizējas paaudzes latviešu tautas vēsturē, kuŗas savās sirdīs, ciešanās un spēkā iznesa 1905. gada revolūciju, strēlnieku cīņas, Latvijas valsts proklamēšanu 1918. gadā un Latvijas atbrīvošanas kaŗa versmi. Šo ideju sējējus, darbu veicējus mēs satiekam Mamona gaitnieku lappusēs.

Tā kā abi romāna autori vienmēr ir bijuši mūsu mākslas un kultūras dzīves "vētru acī" viņi pazinuši ne vien mūsu rakstnieku, dzejnieku, mākslinieku, politiķu darbus un veikumus, bet arī personiskās dzīves. Šī pazīšana romānam dod interesantu patiesīgumu, jo dzīve vienmēr bijusi ticamāka nekā fantazija. Katra romāna nodaļa stāsta par reiz dzīvojušiem, visai latviešu tautai pazīstamiem cilvēkiem. Tāpat katra nodaļa ir piesātināta ar neikdienišķiem piedzīvojumiem un pārdzīvojumiem. Lasot par mūsu redzamajām personām mākslā un politikā, jūtamies, it kā ieietu latviešu gara katedrālē. Reizē redzam un jūtam, ka arī visiem šiem lielajiem bija tādas pašas cilvēciskas raizes, mīlestības un vājības kā ikkatram no mums.

Ap gadsimtu maiņu arī Latviju bija aizsniegušas dažādas jaunās strāvas. Politikā sociālisms un tautas brīvības ideja. Rakstniecībā — dekadentisma idejas, izteiksme un manieres. Dekadentisti bija galēji individuālisti, kuŗi centrā lika savu "es". Tie uzsvēra, ka nekādi likumi un normas viņus vairs nesaistot. Viņi meklēja savā dzīvē, rakstu stilā un izteiksmē neparasto, nedabisko, lai tādējādi būtu oriģinālāki, īpatnējāki nekā visi citi līdz šim. Viktors Eglītis pirmais ar šo virzienu bija iepazinies un to popularizējis. Viņam bija sekotāji gan rakstos, teātŗa ļaudīs, sabiedrībā, gan jaunajā paaudze. Redzamākais sekotājs viņam bija Kārlis Jēkabsons. Viņš dzejoja par melno sniegu. Rūdolfs Blaumanis par dekadentu manierēm ironizēja savos feļetonos un dzejoļos:

Kaut reiz jel snigtu
Birtu, birtu, birtu
Melns, melns sniegs
No apakšas uz augšu.

Jādomā, ka šo dekadentu protesta pilno manieri bija ieraisījusi "tautoņu" (Saulieša radīts vārds) pārmērīgi saldā jūsmošana un čivināšana. Dekadentu domāšanas iespaidā divas Jelgavas ģimnazistes saka: "Mēs grībam bojā iet." (206). Neaizmirstama dekadentu un viņu pretinieku parāde redzama nodaļā par Viktora Egliša kāzām. (203 — 214). Šī nodaļa beidzas ar Blaumaņa atzinumu, aizejot no šīm kāzām: "Man te vairs nav ko darīt," viņš noteica. "Kaut ar ākstībām, bet jauns laikmets sācies." (214). Dekadentu ciltstēvs bijis francūzis Boldērs, bet latviešu dekandentu krusttēvs bijis krievu dzejnieks Valerijs Brjusovs.

Nāk prātā rakstos teiktais, ka vēstures cikli un virzieni mākslās atkārtojoties. Mūsu jaunie, modernie dzejnieki droši vien nekā nezina par mūsu pašu latviešu dekadentiem, bet viņu ideju centrā ir "es" un tā analizēšana ar trenētu intelektu. Stils un izteiksmes manieres līdzīgas dekadentiem, kuŗi dzejoja pirms 70 gadiem.

Kopā saņemot, Mamona gaitnieki ir liela vēriena darbs. Varbūt grāmatas tituls nebūtu īsti piemērots: Mamons ir zelta, naudas dievs. Romānā tēlotie cilvēki ir ideālisti, revolūcionāri, mākslu dieviešu kalpi. Acīm redzot, Olģerts Liepiņš ir respektējis sava vecākā kollēgas izvēli romāna nosaukumam. Grāmatas apakštituls: Latvijas chronikas fragments. Un šis ir krāšņs, varaviksnains Latvijas jaunības laikmeta fragments. Jāieskata reālitāte, ka mūsu jaunā paaudze ārpus Latvijas šo grāmatu lasīs maz. Viņi neprot latviski lasīt. Tiem, kas kaut cik spēj un prot lasīt, nav pacietības lielāku grāmatu lasīt. Viņi ir televīzijas paaudze.

Grāmatas izskaņā minēti mūsu leģendārie strēlnieki, kas

(Turpinājums 17. lp.)

Pianista
PETERA ZARIŅA A.R.C.T.
klasiskās mūzikas koncerts sestdien, 27. maijā,
pl. 19.30 Sv. Jāņa baznīcas zālē,
200 Balmoral Avenue, Toronto.
Biļetes pie kases — 3 dol., pens. un skoln. 2 dol.

Edgars Dunsdorfs
Kārļa Ulmaņa dzīve
Ceļinieks — Politiķis — Diktātors — Moceklis

„Rakstīt Ulmaņa biografiju nozīmē, ka reizē jāraksta arī Latvijas neatkarības gadu vēsture un uz šī fona mijiedarbībā jātēlo Ulmanis kā valstsvīrs," saka autors priekšvārdos. Tādēļ daudz plašāk nekā citos apcerējumos par Ulmani apskatītas vēstures norises un notikumi, kuŗu līdzdalībnieks, bieži izraisītājs un virzītājs viņš bija. Varonīgo valsts dibināšanas laiku, kad katrs brīdis draud ar jaunām katastrofām, nomaina parlamentārās brīvības posms — sapņu piepildījums, ražens darbs, bet arī intrigas, kombinācijas un saimnieciskas grūtības. Kas piedalījās lielajā spēlē 1934. g. pavasarī un naktī, pēc kuŗas tauta atmodās, ievesta jaunā laikmetā? Aug ārējs spožums un varenība, bet aizmugurē jau briestoša tumsa. Vai Latvijas likteņa noteicējs apzinājās totālitāro lielvalstu draudus? Vai bija darīts viss — politiski un militāri, — lai nosargātu Latvijas neatkarību? Vai varēja vēl ko darīt? Lappuses, no kuŗām lasītājs nevar atrauties.

Šim pētījumam profesors Edgars Dunsdorfs ir savācis un skatījis cauri milzumu materiālu, iegūstot izziņas, izmantojot publicētas un nepublicētas atmiņas, latviešu un cittautu dokumentu izdevumus un presi, Latvijas sūtniecību un ārvalstu archīvus. Šie materiāli apstrādāti ar vēsturnieka objektīvitāti, dodot arī avotu norādījumus. — Grāmatā 614 teksta, 46 atsevišķas ilustrāciju lpp., pavisam pāri par 100 ilustrāciju, lielākā daļa agrāk trimdā nepublicētu. Plašs personu rādītājs, kopsavilkums angļu valodā.

Pasūtot grāmatu līdz 20. maijam, to varat iegūt par pazeminātu cenu: US$25.50, C$29.— (pēc šī datuma kārtējā cena US$29.50, C$33.50). Grāmata jau iznākusi, vispirms izsūtīsim iepriekš pasūtītos eksemplārus.

Jūlijs Roze
laikmeta liecinieks
Latvijas rītausmā, saulrietā

Blakus laikmetu veidotājiem, spilgtām personībām, kas izvirzās vēstures norišu centrā, iet klusie vērotāji, kas ļauj notikumiem it kā plūst sev garām un apkārt, tajos noraugoties ar skaidru un domīgu skatu. Tāds vērotājs, laikmeta liecinieks, kas aiz ārējām parādībām meklējis cēloņus un sakarības, ir bijis Jūlijs Roze.

Uzaudzis Līgatnes papīrfabrikas strādnieku ciematā, pēc skolas un studiju gaitām, kaŗa un revolūciju gadiem Jūlijs Roze pievēršas žurnālistikai un literātūrai. Nacionālā teātŗa drāmaturgs viņš ir gan tā tapšanas posmā, gan vēlāk neatkarības laikā un divās okupācijās. Redzīgi tvertās ainās, ar dziļu traģiku aiz ikdienas notikumiem Roze tēlo krievu komūnistu atnesto stindzinošo baiļu atmosfairu un tiekšanos kontrolēt ne tikai cilvēku ārējo rīcību, bet arī viņu dvēseles. Tiem sekojošās vācu nacionālsociālisma varas bezprātīgās izrīcības drīz ļauj nojaust nenovēršamo katastrofu. Par trimdas gaitām Jūlijs Roze atstājis dziļi izjustu cilvēcisku dokumentu.

Grāmatā 160 lpp., glīts izdevums, iznāk maijā. **Pasūtot līdz 20. maijam, to varat iegūt par pazeminātu cenu: US$8.—, C$8.75** (pēc tam kārtējā cena US$9.50, C$10.50).

BRĪVĪBAS LAIKS LATVIJAS VĒSTURES SERIJĀ

Ādolfs Šilde LATVIJAS VĒSTURE 1914—1940. Valsts tapšana un suverēnā valsts

No recenzijām: „(Šī grāmata) ir impozants piemineklis latviešu tautas traģēdijai un atdzimšanai, postam un labklājībai, apspiestībai un brīvībai." — „Neviens, kas grib tuvāk iepazīties ar mūsu brīvības valsti, viņas dzīvi un likteni, šim lielajam darbam nevar garām paiet." 782 teksta, 52 attēlu lpp. **$34.—.**

Arnolds Aizsilnieks LATVIJAS SAIMNIECĪBAS VĒSTURE 1914—1945

Kopā ar tagad atsevišķi izdotajiem **Rādītājiem** aptverot pāri par 1000 lpp., šis kapitāldarbs izmantojams arī kā Latvijas saimniecības un sociālo apstākļu enciklopēdija. Autora dzīvā valoda, daudzās detaļas un citāti saistīs arī parasto lasītāju. **$22.—. Rādītāji atsevišķi $3.—.**

Piesūtīšanas maksa, neatkarīgi no pasūtīto grāmatu skaita, $1.50.
Pieprasiet DAUGAVAS grāmatu sarakstu! DAUGAVAS izdevumi pērkami un pasūtāmi visās lielākajās latviešu grāmatnīcās vai tieši apgādā:

Daugava
Box 43054. S-100 72 Stockholm 43, Sweden

Kongress noklausās sarunu ar Rigu

VIKTORS KALNIŅŠ UZSĀCIS BADA STREIKU

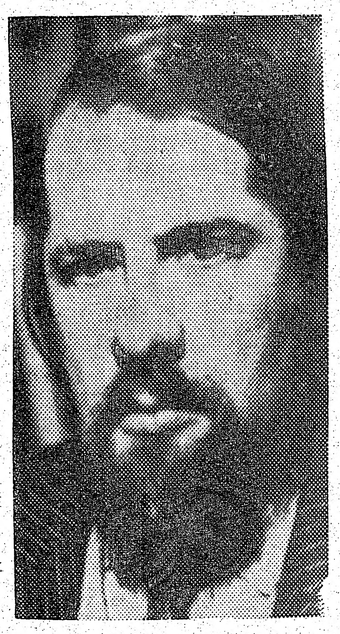

Viktors Kalniņš bada streiku uzsākot

ALA kongresa dienā svētbrīdi vadīja prāv. A. Goldikovskis. Pēc tam kongresa dalībniekiem bija iespējams noklausīties tiešo telefona sarunu starp Gaismas akcijas darbinieku Gunaru Ozolu un disidentu Viktoru Kalniņu Rīgā, viņa dzīvoklī. Šī saruna bija notikusi tikai stundu iepriekš no Klīvlandes. Kalniņš norādīja, ka viņš sācis bada streiku kopš 24. aprīļa, lieto tikai minerālūdeni, bet čeka viņu vēl nav apcietinājusi. Gunars Ozols paziņoja, ka ALA kongress nosūtījis par viņu telegrammas ASV prezidentam Kārteram un citiem valstsvīriem, soloties arī doties pie laikraksta The New York Times.

Pēc tam sekoja delegātu ziņojumi. L. Pogainis ieteica apvienot mazos fondus vienā lielākā. A. Pladers atgādināja, ka organizācijas neesot nokārtojušas dalības maksas. Pēc pagājušā g. lēmuma organ. jāmaksā ALA par pirmiem 100 biedriem 25 dolari, par katriem nākamajiem simt biedriem 10 dolaru. Tas neesot darīts.

Nākamā gada kongresu vēlas rīkot trīs centri Indianapole, Mineapole un Sanfrancisko. Par dziesmu svētkiem Gotlandē ziņoja G. Meierovics, kas ir šo svētku rīcības komitejas locekļis no ASV. Šos svētkus rīko PBLA, kas saņems arī svētku atlikumu. Uz Zviedriju rīkos lidojumu no Ņujorkas, Losandželosas, Sanfrancisko un, iespējams, arī citām vietām, rēķinoties, ka kopējais ASV latviešu braucēju skaits varētu būt vismaz 1000, kaut domā, ka tas varētu būt dubultīgs. Pēc paštreizējās kalkulācijas no Ņujorkas līdz Stokholmai, pēc tam ar kuģīti līdz Gotlandei, šāds lidojums uz abām pusēm varētu maksāt 360 dol. Rīkotāji sākuši sarunas ar SAS lidmašīnu sabiedrību, bet vēlāk izraudzīs arī ceļojumu biroju. Šim lidojumam pieteikumi būtu jāpiesaka līdz 31. oktobrim.

Visas trīs kongresa dienas delegāti juta saspīlējumu starp delegātu T. Sīli no Kalifornijas un ALA priekšnieka vietnieku V. Klīvi. Klīve izpētījis agrāko gadu KF protokolus, ka Sīlis nav piedalījies nevienā šī fonda sēdē, līdz ar to secinot, ka Sīlis nevarēšot veikt KF preses referenta pienākumus. Tomēr Sīlim bijusi noruna, ka lielo ceļa izdevumu dēļ viņš fonda sēdēs nemaz nepiedalīšoties. Delegāti nevarēja nepamanīt, ka patiesais iemesls varētu būt cits. Svētdienas rītā delegāts T. Sīlis spēcīgos vārdos norādīja, ka Klīve „paudis nepatiesību". Uz to Klīve atbildēja, ka viņš tikai ziņojis valdes uzdevumā un tur nav nepatiesību. Delegāts V. Antiņš lūdza T. Sīli ņemt atpakaļ teikto, ko delegāti ar 65 balsīm arī atbalstīja. V. Antiņš iepriekšējā dienā kongresā norādīja, ka Sīlim nodarīta netaisnība, ka viņš ir karavīrs un cīnītājs. Tā esot „negodīga atspēlēšanās". Sīlis tomēr nevēlējās ņemt savus vārdus atpakaļ, pirms nav dzirdējis atsaukumu no Klīves. Šīs domstarpības neizdevās izlīdzināt. Tāpat delegāti mēģināja uzminēt Kultūras fonda priekšnieka A. Bolšteina nekandidēšanas iemeslus.

Kongresa beigās nosūtīja rezolūcijas ASV prezidentam Kārteram, ārlietu ministram Vensam, Latvijas sūtniecības vadītājam A. Dinbergam un citiem. Kongress pieņēma ieteikumu, ka piešķir pilna laika ģimnazijas sākšanas darbiem 15.000 dolaru, ja ģimnazijas ideja īstenotos.

Delegāti ieteica gādāt stipendijas skolotāju kursiem un pārstrādāt skolas programmas, ieteica pārvarēt paaudžu plaisu, noskaidrot iespējas pie amer. filmu sabiedrībām, vai varētu sagatavot Rūtiņas U. filmu. Ieteica sagatavot grāmatu par Latviju angļu valodā, Bostonā dziesmu svētku laikā sarīkot manifestu, bet nākamajā kongresā, tāpat kā šogad, visu pārrunāt plenārsēdēs, bet ne atsevišķās darba grupās. Kongresa beigās pie viesnīcas ieradās latviešu jauniešu grupa, kas bija soļojuši par labu Gaismas akcijai.

V. I.

Radošais gars liberālisma valgos

Mākslas pasaule dzimusi māģisku jausmu plīvurā tīta. Laiku plūsmā tā izgājusi cauri agrīnās civilizācijas posmam nemitīgā dziņā pēc ideālās pilnības, šķērsojusi mītiskās Arkādijas āres, līdz ilgās pēc mūžības ievirzījās kristīanisma ērā. Tālākais ceļš to aizveda renesanses laikmetā, ļaujot vēlreiz izbaudīt klasiskās pagātnes kairinošo veldzi, kaut īsu laiku. Drīz vien baroka un rokoko dumpīgās idejas sabangoja tās mierīgo gaitu. Tad mākslas pasaule pārkāpa 20. gadsimta slieksni un ieslīdēja visradošākajā, bet arī visnestabilākajā posmā.

Varam secināt, ka radošā māksla augusi — no pirmatnējiem vājiem mēģinājumiem attēlot dzīvi līdz mūsu modernо laiku izsmalcinātajiem vēstījumiem. Rodas dabisks jautājums: vai māksla sāks atkal jaunu ceļojumu? Kādā virzienā? Daži to apšauba — viss, kas vien cilvēkam iedomājams, jau esot izmēģināts! Ja nu tiešām tā — vai tas nenozīmē, ka esam atraduši atbildi uz jautājumu — kas mēs esam?

Agrākās paaudzes saredzēja mākslinieka pareģi. Šodien, šai pesimisma laikmetā, liekas, ka arī radošais gars būtu nonācis strupceļā — vai vispār var kaut ko pareģot? Jaunu virzienu meklējumos ir vajadzīgas zināmas ceļa zīmes, ko var dot pagātnes pieredze.

Kamēr Eiropā māksla attīstījās samērā lēni, pakāpeniski, Ziemeļamerikā novērojam citu ainu — tās gaita ir saraustīta un eksplozīva — sevišķi pēc Pirmā pasaules kara. Visumā, un gluži dabiski, šinī strauji augošajā zemē prasība eksistēt tiecās dominēt pār aistētiskām interesēm. Kamēr Eiropā uz mākslu lūkojās ar dziļu respektu un apbrīnu, Jaunajā pasaulē pirmā vietā stājās dzīšanās pēc laimes un naudas.

Daudzi vēl tagad atbalsta uzskatu, ka dzīves ērtības var nevēlami ietekmēt mākslinieka karjēru. Bet kā ir ar parāk lielu izteiksmes brīvību — it sevišķi tādu, kas ignorē pieņemtās ētikas robežas?

Mūsdienu jaunajam talantam, kas meklē savai radošajai enerģijai izpausmi, draud nopietnas briesmas tikt ievilktam modernā liberālisma valgos. Šāda mentālitāte izpaužas sasteigtībā, plagiatā un erotisma propagandā. Varētu teikt — īstie draudi neslēpjas tik daudz veco ideju noraidīšanā kā spontānas izvirtības kopšanā — egocentriskas sensācijās meklēšanā; viss ir atļauts, viss ir māksla! Libido!

Kaut liberālisma pamatprincipi — brīvība izteikt nepopulāras idejas un atrast savu piepildījumu, īstenojot savas spējas, šķiet augsti cildināmi, šo ideālu neatbildīga izmantošana noved pie traģiskām sekām. Ceļš no liberālisma līdz anarchijai ir pārāk īss. Īsts liberālisms var sekmīgi pastāvēt tikai tādā vidē, kur cilvēki paši sevi disciplinē un viens otru arī respektē. Šolaiku pasaulē tā šķiet nereāla prasība; mēs pārdzīvojam pārāk dziļas pārmaiņas.

Karstākie liberālisma aizstāvji nav vis, kā varētu sagaidīt, sabiedrības t.s. "apspiestie" slāņi, bet gan niecīgs procents intellektuāļu, ieskaitot mākslinieks.

Tas rada dibinātas aizdomas — vai tikai liberālisma skaistā propaganda nenomasko egocentriskos mērķus? Tikai ūtopisti var lolot cerības visus darīt laimīgus, jo kas vienam debesis, citam var būt elle!

Vērojot pagātnes izcilākos sasniegumus, kā arī mūsdienu nozīmīgākos veikumus, nobriest pārliecība, ka īstas sekmes galu galā dod tikai disciplīna un zināmi ierobežojumi. Šo pašu atziņu varam attiecināt arī uz reliģisko dzīvi: nebrīvība saliedē, liberālisms saskalda.

To, ka zem liberālistu karoga vairojas un zied mākslas pasākumi, nevienu nemēģinās noliegt. Mākslas iestādes, organizācijas, žurnāli sludina savas idejas, gaumi un mērauklas. Atbildīgos amatos vairojas birokrati, kuru pirmais princips nenovēršami ir nauda. Pa laikam tie arī izšķiež valdības piešķirumus apšaubāmiem talantiem, kas kaut ko uzbur laikmetīgā stilā. Prakse rāda, ka šie jaunie ģeniji bieži vien gada laikā jau pilnīgi ir aizmirsti... Tāpat kā viņa priekštecis, modernais mākslinieks lielā mērā atbildīgs par technoloģiskā laikmeta radīšanu. Paši nemaz īsti neapzinoties, mēs visi esam pārvērtušies par funkcionāriem robotiem — zaudējuši savas patiesās radošās izjūtas, jo sākam operēt atkarībā no naudas gabala, ko iemet pa lodziņu! Izejot no šādas perspektīvas, mākslas pasaulei nav vairs tālu kur virpuļot...

Taču dzīve mums mācījusi vienu fundamentālu patiesību: nekas nestāv uz vietas. Zinātnieki noskaidrojuši, ka šis universs turpina joprojām izplatīties. Tāpat, jadomā, taču turpinās arī cilvēka radošais gars.

Elmārs Dambergs

Beļģijas vanagu saimei 25 gadi

Daugavas vanagu organizācijas sākumi ir Beļģijā, Cēdelgemas gūstekņu nometnē. Liekas, ka būtu gluži loģiski domāt, ka pirmā DV nodaļa izveidotos tieši Beļģijā. Bij. leģionāru dzīves ceļiem aizvijoties uz dažādām zemēm, Beļģijā doma par organizācijas darbības izveidošanu radās tikai pāris gadus vēlāk. Daļu latviešu kara gūstekņu pārvietoja uz Vāciju, kur tie izklīda pa dažādām pārvietoto personu nometnēm. Tad sākās izceļošana uz tālākām zemēm, un visur, kur vien sapulcējās latvieši, veidojās arī DV nodaļas un kopas. Tās tagad ir jau 12 zemēs un ietver 133 nodaļas.

Par DV organizācijas nodaļas darbības izveidošanu doma radās 1948. gadā Vateršejā, kur pēc 1947. gada sāka pulcēties latviešu vīri dažādos darbos. Nodaļa savas pastāvēšanas laikā izveidoja tīri atzīstamu rosību: darbojās teātŗa trupa, sporta pulciņi, bibliotēka un bija pat savs periodisks izdevums. Tad nāca otrs izceļošanas vilnis, un 1951. g. nodaļa darbību izbeidza biedru trūkuma dēļ. Otra nodaļa bija nodibināta nedaudz vēlāk Šeratē (Cheratte) pie Ljeēžas. Arī tā nevarēja ilgi pastāvēt. Visā Beļģijā izklaidēti dzīvoja tikai apmēram pāris simtu latviešu, nodibināt organizācijas nodaļas tādā veidā kā citās zemēs likās neiespējami.

1953. gadā savstarpējās pārrunās izveidojās uzskats, ka nodaļa varētu pastāvēt, ja tās darbību piemērotu Beļģijā dzīvojošo latviešu iespējām un neliekot pārāk augstus mērķus. Tā paša gada 15. novembrī sanāca interesentu sapulce, kur piedalījās A. Auziņš, R. Avens, K. Dižais, D. Gilners, K. Gulbis, J. Jeŗumanis, J. Kopmanis, E. Melderis, E. Ozols, A. Petriņš A. Pauders, B. Ramanis, J. Trifakovs un A. Viksna un vienojās izveidot DV Beļģijas nodaļu. Šie ir jāuzskata par biedriem — dibinātājiem. Sapulce izraudzīja pagaidu valdi un DV CV ar 1953. g. 3. decebŗa rakstu nodaļu apstiprināja. Pāris mēnešu laikā biedru skaits sasniedza jau 35. Nodaļa uzsāka rosīgu darbību, bet dažādu apstākļu dēļ — izceļošana, nāves gadījumu, kā

(Turpinājums 17. lp.)

Personas, kas būtu ieinteresētas, lai latviešu sabiedrība paturētu lielo un monumentālo

Koraļļu pili

(Floridā pie Miami)

kuŗa liecinātu latviešu jaunatnei un citām tautām par mūsu uzņēmību, kā arī popularizētu Latvijas vārdu Amerikas kontinentā, aicināta ierasties uz pārrunām 18. maijā pl. 18.30 Latviešu namā Toronto, 491 College ielā, Latviešu biedrības telpās.

Ieinteresēto grupas vārdā

Edgars Valtenbergs,
1072 Dupont ielā, Toronto M6H 1Z6

Jauni apdrošināšanas uzlabojumi

AMERIKAS LATVIEŠU PALĪDZĪBAS FONDA SAPULCE

Latviešu palīdzības fonda gada sapulcē 23. aprīlī Valejfordžā pie Filadelfijas 33 pilnvarnieki noklausījās ziņojumus, debatēja par darbību un nāca ar jauniem priekšlikumiem uzlabot palīdzību ne vien fonda dalībniekiem, bet arī atsevišķiem tautiešiem, nodibinot fonda veicinātājus.

Ilggadējais valdes priekšsēdis L. Bērziņš sapulcē ziņoja, ka aizvadītajā gadā fonds saviem dalībniekiem izdevumu atmaksās un pabalstos izmaksājis 840.862 dol. Darbības gada atlikums bijis 32.700 dol. Fonda bilance pārsniegusi 3 milj. dol. No atlikuma sapulce piešķīra jaunatnes latviskās audzināšanas pasākumiem 3000 dol. un tikpat arī trūkumā nonākušu fonda dalībnieku atbalstam.

Sapulce pieņēma šī budžetu 1.316.500 dol. apmērā. No šīs summas ārstniecības izdevumu atmaksām paredzēti 832.000 dol, apbedīšanas izdevumiem 16.700, bet bērnu pūriņiem un dalībnieku dažādiem pabalstiem 9000 dol.

Ārstniecības un slimnīcu izdevumu straujā sadārdzināšanās ārstniecības apdrošināšanā rada apgrūtinājumus. Valde analizējusi, kā vissekmīgāk šīs problēmas risināt. Veselības pārbaudes slimnīcās izmaksā dārgāk nekā ambulatoriski. Tāpēc sapulce fonda ārstniecības kases A, B un C grupā atmaksas par ambulatoriskām veselības pārbaudēm caurmērā paaugstināja par 20 procentiem. Tādā pašā veidā izkārtoja arī ārstniecības kases A,B un C plānā izmaksas par slimnīcu telpām un uzturu, kā arī A plānā maksimālās izmaksas summu vienā ārstniecības gadā. Par 20% arī paaugstināja izmaksas par ambulatorisku ārstēšanos pēc nelaimes gadījumiem. Apstiprināja arī dažus techniskus pārkārtojumus Medicare papildu apdrošināšanas daļā.

Valde bija domājusi arī par cita veida uzlabojumiem. Tā bija iecerējusi jauna veida fonda plānu, kas daļēji jau pie fonda darbojas. Arvien vairāk rodas vajadzības pēc ārkārtējas palīdzības dažādās dabas katastrofās. Pēdējos gados šādās dabas katastrofās cietuši vairāki latvieši Kalifornijā un ASV dienvidos. Īpašumi pret šādām nelaimēm nav apdrošināti, tāpēc jāatrod citāda veida palīdzība. Līdzīgi gadījumi bijuši smagās satiksmes nelaimēs.

Sākumā katrs fonda dalībnieks gadā iemaksāja 50 centu, tagad šī maksa ir 1 dolars gadā. No iemaksātā dolara puse aiziet ārkārtējā palīdzības kasē, otra puse rezervēta trūkumā nonākušajiem fonda dalībniekiem. Šādas summas izmaksātas jau agrāk. Novērojumi rāda, ka šādi neparedzēti gadījumi no gada uz gadu pieaug. Lai fondam būtu lielāka iespēja palīdzēt, palīdzība būtu jāpaplašina, uzkrājot īpašu fondu, no kuŗa kapitāla augļiem izmaksātu palīdzībai. Fonds aicina ikvienu tautieti un organizāciju piedalīties šinī akcijā un kļūt par fonda veicinātāju. Vieniniekam gada maksa būtu 5 dolari, bet ģimenei 8 dol. gadā, varētu būt arī atsevišķi ziedojumi. Šo akciju fonds iecerējis rudenī, sakarā ar Latvjas 60 gadu dibināšanas atceri, bet materiālus sagatavo jau tagad. Pēc pārrunām sapulce ierosinājumu vienprātīgi apstiprināja.

Sapulcē pilnvarnieki apmainījās ar pieredzi, pārrunāja un debatēja par dažādiem jautājumiem, kas radušies fonda darbības gadā.

Sapulce par valdes priekšsēdi atkal ievēlēja L. Bērziņu, kam šogad izbeidzās triju gadu pilnvaras posms. Tāpat ievēlēja līdzšinējos valdes locekļus A. Rudzi un J. Kraševski uz trim gadiem. Arī revīzijas komisijā ievēlēja līdzšinējos K. Balodi par priekšsēdi, A. Tauriņu un J. Eklonu par locekļiem.

Sapulci vadīja A. Reins no Kalifornijas ar vietnieku A. Rudzi no Filadelfijas, protokolēja T. Šulcs no Filadelfijas un R. Čaks no Milvokiem.

V. I.

Sandra Bādere bija pirmā sava dzimuma pārstāve, kas sasniedza Latviešu centru pēc veiksmīgā 25 km soļojuma. Viņa ir izcila volejboliste un vieglatlēte.

Foto: J. Liģers

Ar latvietību vien nepietiek . . .

Ir vajadzīga arī morālā izturība, savā uzruņā mudināja Latviešu skautu pilnvarnieku padomes priekšsēdis vadītājs F. Sīpols Jelgavas 75. skautu un Gaujas 31. gaidu vienības gadasvētkos, kopā ar Sv. Jura dienas svinībām Kalamazū ev. lut. latviešu draudzes telpās. Svētkus ievadīja kopējs dievkalpojums māc. A. Piebalga vadībā, pēc tam bija laicīgais akts. Vienības vadītājs G. Sīka pateicās visiem gaidu darba atbalstītājiem, īpaši pieminot Roziņu ģimeni, kuŗa dāvinājusi gaidu balto karogu un kopā ar Dimantiem un K. Grencionu piedalījusies kaklautu gredzenu dāvinājumā, tāpat L. Bērziņai par latvisko jostu aušanas apmacīšanu un V. Galēnai par dziedāšanas stundām.

Guntiņu vadītāja R. Dimante apbalvoja guntiņas N. Mežsētu un L. Šmidchenu ar Liesmiņas pakāpi. Gaidu vadītāja L. Roziņa izsniedza apbalvojumus gaidām. Gaidu izturības zīmi Guna ieguva L. Šmidchena. Lielgaidām apbalvojumus izsniedza G Sīka, pašai saņemot gaidu izturības nozīmi, bet skautu vienības apbalvojumus — vadītāja A. Mežsēta. Modrības skauta pakāpi ieguva Ivars un Dainis Sīka un Ēriks Mežsēta. Skautu labvēļu zīmi saulīti saņēma vecāku padomes priekšsēdis I. Roziņš, bet saulīti lentē — draudzes dāmu komitejas priekšniece A. Ķeņģe.

Apsveikumos runāja vadītājs F. Sīpols no Detroitas, R. Rollis — Lielupes 175. vienības, A. Mežsēta — Kalamazū latviešu draudzes, paziņojot, ka šīs dienas kollekte nodota skautu un gaidu vajadzībām. A. Ķeņģe sveica no dāmu komitejas, V. Miķelsons no Latviešu biedrības ar aploksni, H. Pole — dāmu komitejas (aploksne), P. Lielzuika — korporāciju kopas un S. Logins — DV apvienības.

Skauti un gaidas bija sagatavojuši priekšnesumus un izlozi, pakavējoties pie kopējā pusdienu galda. Norisi vadīja skautu vienības priekšnieks A. Lode.

V. B.

Kā darbojas Valodiņa

Šī gada sākumā Toronto nodibinātā latv. skola Valodiņa augusi un veidojusies kopš 6. janvāŗa atklāšanas dienas. Skolēnu skaits pieaudzis no 36 uz 48, skolas darbība izveidojusies plašāka. Kā paskaidro vecāku padomes priekšsēdis Andris Roze, skolas programmu tagad rēgulāri papildina ticības mācība, dziedāšana, tautas dejas un latvisko rakstu mācība. Lai veiktu šo darbu, bijis jāpapildina arī skolotāju skaits. Mācītāji Ivars Gaide un Juris Cālītis tagad māca ticības mācību visām 3 bērnu grupām. Par dziedāšanu un tautas dejām rūpējas Vizma Maksiņa un Zigurds Miezītis. Architekts Aivars Vinters izskaidro tautiskos rakstus.

Sākumā iecerētais princips, iesaistīt vecākus aktīvā skolas darbā, īstenojies praktiskā pieredzē. Tā, piemēram, 8 vecāki rēgulāri darbojas kā palīgskolotāji visās 3 mācību grupās. Pieminams, ka lielākā daļa no šiem vecākiem savā ikdienas darbā ir profesionāli skolotāji.

Skolas darbība nav aprobežojusies tikai ar piektdienas vakariem — paskaidro Andris Roze. Viena no Valodiņas pamatdomām ir censties paplašināt mūsu jaunaudzes latvisko vidi, cik vien tas iespējams. Tādēļ Valodiņas programmā ietilpst arī vecāku, skolotāju un bērnu kopējā piedalīšanās dažādās aktīvitātēs ārpus skolas. Līdz šim Valodiņas ietvaros noorganizētas četras šāda veida aktīvitātes: februāŗa sākumā izbraukums uz Saulaini (53 dalībnieki), februāŗa vidū Ontario mākslas mūzeja apmeklējums (26 dalībnieki), un februāŗa beigās Latvis un martā Visvalža Reinholda mākslas izstāžu apmeklējumi (34 un 29 dalībnieki). Liela daļa Valodiņas vecāku, bērnu un skolotāju apmeklējuši TLB sestdienas skolas rīkoto Maija un Paija teātŗa izrādi. Pavasarī vēl plānotas vairākas kopējas aktīvitātes.

Mācību laikā skolās nodarbības rīkotas arī vecākiem. Tā, piemēram, Anda Libere rēgulāri māca latviešu valodu. Daži lektori vadījuši pārrunas par tautas tērpiem un rakstiem, par mākslas izpratni un atsevišķiem literāriem darbiem (piemēram, "Vēl tā gribējās dzīvot", Rūtiņa U.).

„Valodiņa par ļoti svarīgu savā programā uzskata mūsu nacionālās apziņas izkopšanu," beigās uzsveŗ Andris Roze. „Valodiņā nopietna loma ierādīta nodarbībām ar nacionālvēsturisku nozīmi, kā piem. 18. novembŗa akts, plkv. Kalpaka piemiņa. Draudzīgais aicinājums. Respekts pret mūsu tautas pagātni un cerība tās nākotnei arī turpmāk būs pamats Valodiņas tālākai attīstībai."

Ziedu svētki
Saulainē
sestdien, 13. maijā
Programmā piedalās:
TLB Diždancis Z. Miezīša vadībā
Koklētāju ansamblis Auseklītis A. Liepiņas vad.
Priekšnesumu sākums pl. 18
D E J A Ziedu karalienes vēlēšanas
Bufete — liepājnieki, atspirdzinājumi
Ieejas maksa $5 no personas, studentiem un pensionāriem — $4, mērniem — brīva.
Visus laipni ielūdz
Saulaines pārvalde

Māju
KRĀSOŠANA
Zvanīt vakaros 536-1459
Alberts Freibergs

Laikraksts
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos un
DV grāmatnīcā
491 College St.
kā arī spiestuvē.

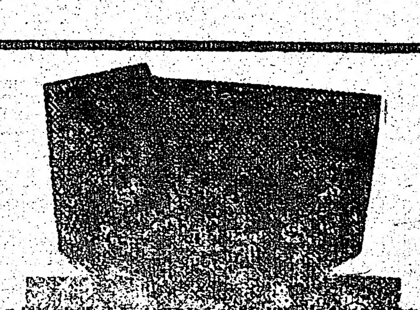
PIEMINEKĻI
[illegible], vakaros [illegible]
Kvalitātes darbs un
[illegible]
[illegible]
YONGE MEMORIAL LTD.
2919 Yonge St., Toronto
Starp Eglinton un Davisville
Prasīt pēc R. J. Hopp

DV viru koris Kanadā Eiropas turnejā

Beidzot sen iecerētais brauciens kļuvis par īstenību. Ar ziediem, asarām un smaidiem 26 vīrus un viņu vienīgo dzimtenes meitenī 27. aprīļa vakarā draugi, radi un labvēļi izvada no Toronto lidlauka. Vēl pēdējie norādījumi, un visa grupa dodas uz lidlauka kontroli. Kontrolē pamatīgi. Visi bīstamie ieroči tiek konfiscēti. Koŗa priekšniekam atņem sevišķi bīstamu rīku — kabatas nazīti. Visi tomēr tiek laimīgi cauri un ieņem vietas lidmašīnā.

Lidojums ir bez starpgadījumiem, un tā pēc īsas nakts ielidojam atkal saulainā rītā. Pati Londona, šī ceļa posma gala punkts, sagaida mūs ar tipisku dūmaku.

Tālāk ar autobusu dodamies uz Doveru un tad ar kuģīti uz Kale Francijā. Visi ir noguruši, tomēr pēc pāris pudelēm franču vīna un viesnīcas īpašnieces smaidīgās rūpības drīz vien atspirgstam. Ir taču pavasaris — zied ķirši un ābeles, un apīņi aug griezdamies.

Nākošā rītā ap saules lēktu ceļš turpinās. Ceļa gala punkts ir Minstere, un korim pirmās ugunis — pirmais koncerts. Atskan dziesma. Ritmā klaudz šoļi. Ar savu zili zeltaino karogu zālē iesoļo 26 vīri. Galva dažam zied kā ābele, bet sirdīs vēl spars. Šķiet, 30 gadi ir nokrituši no pleciem, un daža acs raugoties top mikla. Vīri dzied. Publika aplaudē, negrib rimties. Dzied vēl, dzied visi. Šķiet, visi kļuvuši viena saime. Priekšnesuma beigās koŗa priekšnieks pļkv. Janumam pasniedz zobenu simboliskā pateicībā par dzīvi, ziedotu cīņai par tēvzemes brīvību. Vakaru beidzam ar pulkveža mīļāko dziesmu: Es kaŗāi aiziedams, krustu cirtu ozolā.

Svētdienas, 30. aprīļa rītā, agri dodamies uz Lommeles brāļu kapiem. Ir dūmakaini maigs rīts. Ceļmalās zied puķes un zaļo druvu dēsti. Mūs mēmi sveicina desmitiem tūkstošiem pelēkas krustu rindas, saules apmirdzētas, mēļu viršu iegrimušas. Dieva dārzu orķestŗa skaņas ielīst mūsu sirdīs ar skaudru sāpi: sāp cīruļu reibīgās gaviles, sāp darbīgo bišu rēnā sanēšana. 16 hektaru lielais meža izcirtums ir lielākā bišu druva pasaulē.

Bargā cīņu laika biedri rindojas, lēni tuvojas zināmo un nezināmo kaŗavīru smiltīm. Prātā nāk Annas Brigaderes dzejolis par dārgām ēnām, tāpat Leonīda Breikša rindas par balto bērzu krustu rindām. Simtiem latviešu svētceļnieku ieradušies no 5 dažādām valstīm, lai godinātu savus kaŗavīrus, lai apliecinātu savu ticību pārlaicīgam latvju cīnītājam.

Dievkalpojumu vada 3 mācītāji. Atskan pirmais korālis — Lai kurpes noaujam pie cīņu velēnām . . . Prāv. Rozītis savā svētrunā runā par lietām, kas tagad ir cilvēka prātam nesaprotamas, bet atkal tiks atklātas. Vīru koris Imanta Saksa vadībā dzied Jāņa Vītoliņa Vakarjundas dziesmu. Rokas rāda dziesmas ritmu, bet viņa skats kavējas krustu rindās, it kā saredzot dzimtenes Brāļu kapu grēdas. Kaŗavīru koris sastindzis miera stāvoklī. Pēc lūgšanas vēl atskan Jāņa Kalniņa Lielā junda (pļkv. Raimonds Bebris), kuŗā pieminēti visi latvieši, kas krituši par Latvijas brīvību. Vēl DV priekšnieks J. Frīšvalds piemin upuŗu vārdus. Koŗa priekšnieks Elmārs Krūka, 2. pasaules kaŗa vīrsnieks, runā par kritušo kaŗavīru mūžīgo piemiņu. DV Kanadas valdes vārdā Edmunds Pulciņš noliek ziedu velti. Sarkanbaltu ziedu sveicienu sūta operdziedonis Boriss Piekalnītis, Gunārs Kārkliņš noliek ziedus skautu un gaidu organizācijas uzdevumā. Ap mūsu galvām lido drošas bites, un dažas pārdrošnieces nolaižas uz mūsu ziediem . . . Vai pasaulē kaut kur pārdod asaru medu?

Cilvēki mielojas ar Lommeles viršu medu un priecājas, cik gards. Ai, mūžīgā rituma nelaimīgais likums! Svētbrīdis ir beidzies un latviešu simti lēnām izklīst kapos. Te arī noslēdzas Brigaderes dzejolis: Mēs priekš jūsu liesmojošām rētām dziļi suminājot galvas liecam. Kapsētu atstājot, atkal cauri jāiet vācu tautas celtajai kapličai, kur zelta burtiem sienā ierakstīta mūžīga piemiņa saviem varoņiem. Beļģu jaunatne kopj kapus mūsu mīļajiem. Lai bijušie Beļģijas gūsta vīri, kas to vēl nezina, piedod drausmīgo pagātni. Neaizmirstiet, bet piedodiet!

Mēs atvadāmies ar Akurātera vārdiem: Jel dusiet, mīļie, saldi, Jo mūžīgs nomods tam, Kas mājās nepārnāca No kaujām kvēlošām.

Imants Šaksss

Ģimenes diena katru gadu notiek arī TLB sestdienas skolā. Pēc māc. I. Gaides svētbrīža audzēkņi nodziedāja tradicionālo: „Mīļā māmiņ, ar šo dziesmu . . .” Bērni sveica vecākus ar sārtu rozes ziedu. Attēlā 5 g. vecais Laris un 7 g. vecā Laila apsveic savu māmiņu Tanitu Sveķi. Foto: J. Liģers

LELBA pārvaldes sēde Mineapolē

LELBA pārvaldes paplašinātā sēdē Mineapoles latviešu namā 27. un 28. aprīlī piedalījās archibīskaps A. Lūsis, visi pārvaldes un revīzijas komisijas locekļi, apgabalu prāvesti un nozaŗu vadītāji.

Archibīskaps A. Lūsis un pārvaldes priekšnieks prāv. A. Voitkus ziņoja par kopējo baznīcas darbu un nākotnes nodomiem. LELBĀ apvienotas 87 latviešu ev. lut. draudzes ar 27.000 draudzes locekļiem, no kuŗiem 15% ir bērni. 63% ir jaunāki par 65 gadiem. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, draudzes locekļu skaits mazliet dilis, bet dievgaldnieku skaits pieaudzis.

Turpmāk īpaša vērība pievēršama bērnu un jauniešu kristīgai audzināšanai un baznīcas darbinieku sagatavošani. Pārvalde pieņēma noteikumus par stipendijām teoloģijas studentiem. 5 studenti turpina teoloģijas studijas semināros, 3 ir savas studijas beiguši un drīzumā tiks ordinēti mācītāja amatā. — Mācītāju darbā liels palīgs ir evaņģelisti.

Pašreiz iespiež ticības mācības grāmatas pamatskolām 2. daļu ar krāsainām illustrācijām, kā arī sagatavo bībeles stāstu grāmatu bērniem ar krāšņām illustrācijām. Jauniešu kristīgās audzināšanas ietvaros pārvalde nolēma šovasar Draudžu dienās Ģaŗezerā no 21. līdz 27. augustam rīkot īpašu kristīgo jauniešu saietu. Nolēma arī ar 300 dol. atbalstīt kristīgās audzināšanas darbu katrā vasaras vidusskolā.

Palīdzības darbam draudzes devušas turpat 40.000 dol., nacionāli kultūrāliem mērķiem ziedots 43.500 dol. un Baznīcas rītdienas fondam 12.250 dol. Lielāko daļu no šiem ziedojumiem savākušas draudžu dāmu komitejas.

Tā kā māc. E. Kiploks aiziet no LELBA apgāda vadības, baznīcas izdevumu un grāmatu iespiešanas jautājumus turpmāk kārtos jaunievēlētais apgāda vadītājs māc. Herberts Jesifers Linkolnā. Apgāds sagatavo vairākas reliģiska satura grāmatas un traktātus. Māc. E. Kiploks vēl vienmēr pārzinās baznīcas archīvu Mineapolē.

Sacensībās jaunu baznīcas dziesmu meldiju komponēšanā un tekstu sacerēšanā piedalījušās ap 100 personu. Pārvalde izraudzīja īpašu komisiju iesniegto darbu izskatīšanai un godalgošanai. Rezultātus paziņos Draudžu dienās Ģaŗezerā.

Pārvalde pieņēma Draudžu dienu programmu. Referāti, pārrunas, apceres un svētbrīži domāti ticības stiprināšanai un garīgai augšanai.

Nolēma sasaukt LELBA sinodi š. g. 6., 7. un 8. oktobrī Ņujorkā, kā arī apsprieda ierosinājumus un jautājumus, kas izlemjami sinodē. Māc. P. Nesaule ziņoja par Latvijas ev. lut. baznīcas ārmisijas darbu Indijā, un māc. M. Gulbis par garīga satura radio raidījumiem uz dzimteni.

Pēc pirmās darba dienas LELBA pārvaldes locekļi piedalījās Mineapoles Kristus draudzes dievkalpojumā, kuŗa noslēgumā archibīskaps A. Lūsis pasniedza LELBA Rietumu apgabala prāvestam R. Āboliņam Baznīcas Virsvaldes piešķirto atzinības un nopelnu zīmi.

R. A.

Pēdējais cēliens

Tā saucas 19. augustā Kalamazū rīkotā cilvēka tiesību un pašnoteikšanās publiskā sanāksme — The Final Act, ko organizē Cilvēka tiesību komiteja, kas līdz šim bija pazīstama kā G. Rodes atbrīvošanas komiteja. Tās priekšsēdis ir T. Strautkalns. Sanāksme domāta Helsiku un Belgradas rezultātu pārrunāšanai cilvēka tiesību jautājumos ASV un starptautiskā mērogā. Visas sanāksmes risināsies jaunajā Kalamazū centrā (The Kalamazoo Hilton Inn.)

Programma sāksies ar preses konferenci un turpināsies ar oficiālos atklāšanas aktu un vairāku paneļu diskusijām. Notiks arī gleznu izstāde. Vakarā banketa ar priekšnesumiem. Sanāksmē piedalīsies vairāki kongresa un senāta locekļi, kā arī etnisko grupu pārstāvji. Rīcības komitejā par priekšsēdi darbojas Tālivaldis Strautkalns, viņa vietnieks Dr. Jānis Dimants, administrātors Jānis Šneiders, finanču nozares koordinātors Auseklis Elksnis, programmas koordinātore Māŗīte Laurēna, gleznu izstādes vadītājs Arnolds Sildegs. Biļešu un informācijas laukā strādās Lidija Zariņa, Aivars Pelds, Dr. Andrejs Dimants u.c. Rīcības komitejā darbojas arī amerikāņi.

Rīcības komiteju jau atbalstījusi Čikagas latviešu organizāciju apvienība, Grand Rapidu latviešu biedrība, Kalamazū latviešu biedrība, Grand Rapidu DV apvienība, Kalamazū DV apvienība, Amerikas latviešu katoļu apvienība, Kalamazū NAACP, Kalamazū republikaņu un demokrātu partija un daudzas citas organizācijas.

V. Bokis

PATEICĪBA

Sirsnīgi pateicos Toronto Austrumu draudzes mācītājam A. Briedim par mierinājumu, kā arī draudzes padomes revīzijas komisijai, Tālavas pārvaldei, darba biedriem, radiem un draugiem par skaistajiem ziediem un līdzjutību manam dzīvesbiedram

TENIM TŪTERAM

aizejot mūžībā.

Alvīne Tūtere ar ģimeni

PADOMJU DIPLOMĀTS PALIEK ASV

Padomju augstākās pakāpes diplomāts Arkadijs Ševčenko, kas atteicās no saviem pienākumiem Apvienoto nāciju ģenerālsekretariātā un izvēlējās neatgriezties Pad. savienībā, iekasējis viņam pienākošos 76.000 dol. no Apv. Nācijām un lūdzis atļauju palikt ASV, Ševčenko, kas dzimis Ukrainā, paskaidrojis, ka viņam bijušas nopietnas domstarpības politiskā filozofijā un pārliecībā ar tagadējo padomju režīmu, un tādēļ nepieņēmis padomju rīkojumu atgriezties Pad. savienībā. Viņš tagad vēlas iegūt polit. patvēruma tiesības ASV, lai dzīvotu brīva cilvēka dzīvi. Ševčenko noliedz nepatiesos apgalvojumus, ka viņš citas sievietes dēļ šķīries no savas sievas, kura atgriezusies Maskavā, vai ka viņam būtu citas problēmas.

KOREJIEŠI ATBRĪVOTI

Pad. savienība atbrīvojusi Dienvidkorejas gaisa satiksmes lidmašīnas vadītāju Kimu Čangkū un navigātoru Lī Kunšiku, kas ar savu lidmašīnu 20. aprīlī bija iemaldījušies 1600 km dziļi padomju territorijā instrumentu kļumes dēļ un piespiesti nolaistes pie Murmanskas. Padomju iznīcinātājs korejiešu lidmašīnu apšaudīja, nogalinot divus pasažierus un 13 ievainojot. Divas dienas pēc starpgadījuma pasažieri un parējā apkalpe atbrīvota un aizvesta amerikāņu lidmašīnā, jo Dienvidkorejai nav diplomātisku attieksmju ar Pad. savienību. Padomju oficiālā ziņu aģentūra TASS apgalvo, ka Dienvidkorejas lidmašīna neesot paklausījusi padomju lidmašīnas brīdinājumam nolaisties. Visi pasažieri liecināja, ka padomju lidmašīna nekādus brīdinājuma signālus nav devusi, bet tūlīt atklājusi uguni. TASS ziņoja, ka padomju augstākā tiesa „cilvēcības dēļ" piedevusi abiem korejiešiem, jo viņi esot savā vainā atzinušies un izteikuši savu nožēlu, nepieminot, ka padomju iznīcinātājs apšaudījis nomaldījušos pasažieru limašīnu.

DIENVIDKALIFORNIJA

● DV Dienvidkalifornijas apvienības biedri savā gadskārtējā biedru sapulcē par apvienības priekšnieku ievēlēja Aivaru Jerumani, un valde penākumus sadalīja šādi: priekšn. vietnieks un iekš. inform. vad. K. Kalējs, kasieris — V. Grīnvalds, aprūpes noz. vadītājs un apv. pārstāvis Latviešu nama pārvaldē — J. Liepiņš (viņa vietnieks nama pārvaldē — J. Skādulis), saimniecības nozares vad. — Z. Rebiņš, jaunatnes nozares vadītājs un apvienības pārstāvis Apspiesto nāciju komitejā — T. Krastiņš. Bez minētajiem valdē pieaicināmi vēl daži darbinieki pēc biedru sapulces noradījumiem. Apvienības valdes pārstāvis Sandiego ir A. Vestmanis, Anaheimā — E. Rozenfelds. Apvienības revīzijas komisijā ievēlēja O. Krādziņu, A. Spēlmani un T. Pētersonu. Līdzšinējai priekšniecei V. Leimanei vairs nekandidējot, apvienības vanadzes par savas kopas priekšnieci ievēlēja Almu Liepiņu. Priekšnieces vietniece un kasiere ir Kl. Kalēja un sekretāre — M. Grīnvalde.

K. K.

(48. turpinājums)

Viņa 50 gadu mūža jubilejā vietējās krievu un žīdu avīzes Segodņa redaktors Dr. B. Zīvs rakstīja, ka Bergam lielo gara dāvanu dēļ būtu atklājusies karjēra cariskās Pēterpils pašā augstākajā birokratijā, bet viņš tomēr vēlējies palikt pie latviešiem. Atceros labi šo jubileju: frakā, ar krāsu lenti pāri krūtīm, runāja Gustavs Celmiņš, A. Plensners un citi. Bergs tiešām varēja būt ar panākumiem apmierināts: kā bijušais ministrs, saeimas deputāts, turīgs. Tikai politikā viņam beigu posmā neveicās: Berga raksturs bija par aukstu, doktrināru. Viņš nemācēja pulcēt ap sevi, pat pilsētās vēl ārpus viņa organizācijas pastāvēja radniecīgas namsaimnieku un kristīgo nacionālistu partijas, kaut daudz mazāk kvalificētu vīru vadītas.

Pamazām Bergs aizvirzījās neauglīgā opozicijā arī Ulmaņa laikā, kaut 15. maijam bija sākumā aplaudējis. Kādā bijušo politiķu slepenā sanāksmē Meža parkā viņš bija teicis: „Slikta demokratija tomēr pāraka par labu diktatūru!" Tātad atsauca visu to, ko divdesmit gadus bija sludinājis. Avīžniecībā Bergs tomēr palika kā viens no spējīgākajiem, „gudrākajiem" ievadniekiem. Viņš varēja rakstīt par daudzko, viņa interešu loks bija plašs. Derētu kā ievadnieks kādai no Anglijas lielākajām avīzēm. Mūsu „pašaudzētie" parupjie politiķi dažkārt nebija viņa spalvas cienīgi. Bergam piemita liela dialektiska veiklība, perādot savus uzskatus. Pierādījumus tas mācēja izvēlēties kā labs jurists. Stils koncentrēts, lietisks, bet ne sauss; to bieži atsvaidzināja asprātības. Polemikā, strīdiņu rakstos gandrīz neviens nevarēja ar Bergu mēroties, viņš nekad nezaudēja stilu. Teātŗa kritiķis Roberts Kroders ļoti jūsmoja par kādu Berga ievadrakstu, kurā tas bija raksturojis latviešu strēlnieku traģēdiju pēc visiem klasiskās drāmas likumiem, konstruējot to 5 cēlienos. Divainā kārtā, varbūt laika trūkuma vai citu iemeslu dēļ Bergs, pretēji Asaram, gandrīz nekad nerādījās teātros, operā. No rakstniecības viņš cienīja un pazina kritiķus, lielos franču un angļu 19. gadsimta rakstniekus Valteru Skotu, Zolā, bet nespēja izprast moderno literātūru. Romāns avīzei vienmēr bija jāizvēlas saziņā ar atbildīgo redaktoru. Kādreiz ieteicu tolaik populāro jaunā Raimonda Radigē Miesas velnu (Diable au Corps). Bergs bija pretī: „Novadējies franču romāns", viņš izteicās par šo darbu. Par Balzaka Šagrēna ādu atsauksme bija: „Pārāk gudrs".

Bergs rakstīja īpatnējā, ļoti sīkā rokrakstā, ko nevarēja salasīt pat ikviens burtlicis. Kādreiz kreisais satiriskais žurnāls Ho-ho izdarīja grafoloģisku parodiju, noliekot blakus autografā enerģisko Valdemāra Damberga rokrakstu ar tekstu: „Visu varu man! Es esmu tas centrs!" un sīko Berga rokrakstu ar šādu saturu: — „Ich bin klein, mein Wunsch ist klein, moechte niemals Erster sein". Bergam neveicās arī praktiskajā politikā, tāpēc ka viņš nemācēja uzminēt tautas domas un vēlēšanos.

Aizveŗu atmiņu logu. Kaut liktenis mani vēlāk saveda ar Bergu avīžniecībā pretiniekos, esmu allaž viņu cienījis, tāpat kā viņš par mani labi izteicies (arī preses katalogiem ārzemēs — Krusas liecība). Bergu pretinieki sauca pavārdā „džentlmenis", un tas viņš tiešām arī bija. Grāmata Lielā sāpju draudze pauž, ka Bergs kaut kur Sibirijā miris. Viņus abus ar Asaru kopā ar citiem mūsu rakstniekiem un žurnālistiem aizveda 1941. gada 14. jūnijā.

PALU ŪDEŅI

Aiz Vērmanes dārza sākās kādreiz tā sauktā Pēterburgas Ārrīga ar Valdemāra, Brīvības, Krišjāņa Barona ielu kā maģistrālēm un Elizabetes, Dzirnavu, Lāčplēša, Ģertrūdes, Stabu un Matīsa ielu kā šķērsielām. Te mēs bijām ārā no vēsturiskās vāciskās iekšpilsētas, te bija gaisa vairāk, brugis stiepās taisni uz priekšu, kamēr priedēs un smilšu kalnos! Te mita jaunie vidzemnieki, nesenie latviešu iebraucēji, strādātāji tulznainām rokām, dziedātāji valējām krūtīm, kamēr pa Marijas ielu spaidījās ķiploku ēdēji žīdiņi ar savām „rebēm", bet no Latgales ielas līdz Daugavai rosījās barankū un plostu krievi.

Latviešu Rīgā mita jaunie ļaudis mazās mēbelētās istabiņās, neatlaidīgi zinātnes un mākslas templu durvis virinādami — augstāk, arvien augstāk! Studentiem, arī man, bija ērti mājot netālu no augstskolas — tikai jāiziet Vērmanes parkam cauri, un jau var „gudreļu" lekcijas pierakstīt. Vēl kanālis un tiltiņš — klāt Nacionālās operas staltais nams, atpakaļ nākot sveic konservātorija, ģimnazija, Latviešu Biedrība, kur kādreiz Rīgas dāmas ēdināja savus aizstāvjus pret bermontiešiem. Tālāk, pa Barona ielu uz augšu ejot, aicina grāmatu veikali, līdz klāt ir Lāčplēša iela ar vienmēr interesanto Dailes teātri. Tiešām, vērtīgs rajons!

Izcilā goda vietā, tieši plato Elizabetes un Krišjāņa Barona ielu stūrī, pie pašas ieejas Vērmanī stāvēja masīva, melna bankas un dzīvokļu celtne, kas piederēja tā sauktajai Amatnieku Kasei, ar gaišiem pusapaļiem logiem. Tas bija trešais numurs Kr. Barona ielā, konservātorija bija pirmais numurs. Amatnieku Kase kādreiz bija tā dēvētās „progresīvās" pilsonības galvenais naudas un arī politiskais cietoksnis, opozicijā Rīgas Latviešu Biedrības „māmuļniekiem", ko izkliedza par pārāk konservātīviem, laika garam neatbilstošiem. Tieši priekš Pirmā pasaules kaŗa šīs iestādes direktors bija Kārlis Polis , jau sirms kungs, lūdzu nesajaukt ar vēlāko Latvijas Sarga izdevēju Kārli Poli, Gustavs Zemgals, vēlākais valsts prezidents, restorāna īpašnieks Augusts Kreplins un Latvijas laika izglītības ministrs Dr. Kārlis Kasparsons. Labs skaits pazīstamu latviešu bija kreditējušies šai kasē un tā tikuši pie mantas. Zinu minēt zv. advokātu Jāni Graudiņu (Stabu ielā), savu attālu radinieku Kārli Galviņu (Lāčplēša ielā), kritiķi un redaktoru Ermani Pipiņu-Vizuli (liela ēka Stabu ielā). Direktoru kungi neaizmirsa sevi arī: Zemgals uzcēla māju Krišjāņa Barona un Dzirnavu ielas stūrī, Kreplins Krišjāņa Barona un Ģertrūdes ielu stūrī — ar pašu kases naudu. Nevienam no viņiem nebija pat tik daudz kapitāla, lai zemes gabalu iegādātos!

Banka apkalpoja tieši to cerīgo latvisko apkaimi, ko tēlojām šīs nodaļas sākumā. Bez tam vēl tā financēja Rīgas Jauno teātri, Dailes teātŗa priekšteci, kreisās avīzes un vispār graujošus izdevumus, G. Zemgals skaitījās marksistu galvenā žurnāla Domas redaktors, kas pastāvēja līdz 1914. gada otrai pusei.

Lielinieku profesors A. Grigulis Latviešu literātūras kritikas 3. sējuma ievadā raksta par „strādnieku kustības uzplūdumu periodu pirmā pasaules kaŗa priekšvakarā". Tiešām, toreiz „toni noteica" tādi kritiķi kā Knoriņš, Vizulis, Upītis, Līgotnis, kam vēl pievienojās neveiksmīgais revolūcijas vadītājs Jansons, nomalē stāvējušais Stučka un vēlākie vai agrākie nozaŗu organizētāji Dērmanis un Pelše, kas visi apgalvoja, ka viņi esot „literātūrzinātnieki".

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● Baltijas sieviešu padomes Kanadā gadskārtējā sarīkojumā 6. maijā Old Mill viesnīcā ar pusdienām ap 60 viesu noklausījās Kanadas federālā parlamenta locekles A. Nichelsones referātu par demokratijas tiesībām Kanadā. Pēc tam sekoja debates. Sarīkojumu vadīja Baltijas sieviešu padomes prezidente igauniete H. Aruja. Latvietes pārstāvēja padomes goda prezidente E. Podniece, viceprezidente L. Krasta un kasiere J. Kopmane.

● Tervetes (19.) skautu vienība aprīlī atzīmēja 23. gadasvētkus ar sarīkojumu West Deane Junior vidusskolā Etobiko ar uzrunām, apbalvojumiem, apsveikumiem, priekšnesumiem, rokdarbu izstādi. Vienībā, kuŗas vadītājs ir vad. J. Treimanis un vecāku padomes priekšsēdis J. Ābols, ir 14 dalībnieki: četri mazskauti, divi skauti, seši dižskauti un viens vientuļais skauts.

● Sv. Jāņa draudzes svētdienas skolas mācību gadu beidzot, skolēni piedalījās 7. maija dievkalpojumā, ko vadīja māc. I. Gaide, un nāca pie altāŗa saņemt svētību. Baznīcas zālē skolēni saņēma liecības. Četri skolas audzēkņi visā mācību gadā nebija nokavējuši nevienu mācības dienu. Priekšnesumos dziedāja bērnu koris. Ar bībeles teksta lasījumiem piedalījās Vilma Vītola, Rita Girgensone, Astrīda Ezergaile, Laima Gulēna, Kristīna Smilga, Elmārs Tannis, Dāvids Balodis un Kenijs Obraiens skolotājas M. Barušas vadībā. Skolotāja V. Kinstlere nolasīja pašsacerētus dzejoļus. Skolas vadītāja A. Kurse īsā uzrunā atskatījās uz padarīto darbu. Šinī māc. gadā skolā mācījušies 48 audzēkņi, notikušas 24 mācību stundas, darbojušies desmit skolotāji: M. Baruša, B. Brence, K. Gāle, N. Gerba, I. Gerba, D. Kaņķe, L. Kinstlers, V. Kinstlere, V. Murata un A. Reinberga. Māc. I. Gaide un padomes loceklis K. Radziņš pasniedza velti un ziedus skolas vadītājai A. Kursei. L. Kinstlers par 10 gadu mācīšanu svētdienas skolā saņēma bībeli. Bērnu vecāku vārdā A. Brencis pateicās audzinātājiem un pasniedza ziedus. No svētdienas skolas bērniem V. Vītola pasniedza pateicības apsveikumu mācītājam un skolas vadītājai.

● Māc. I. Gaide kristīja Lauri Arnoldu Teni Apsi, Jāņa un Māras, dzim. Praulipa, dēlu un Andru Tamāru Zeltiņu, Juŗa un Guntas, dzim. Bāliņa, meitu.

● Māc. J. Cālītis kristīja Larisu Liliju Gizelu Klē (Klee), Ulricha un Dainas, dzim. Merca, meitu.

● Sidrabenes bērnu un jauniešu vasaras nometne, kas darbosies no 9. jūlija līdz 19. augustam, sadalīta šādos posmos: I no 9. jūlija līdz 30. jūlijam, II no 31. jūlija līdz 19. augustam, pie kam pēdējās divas nedēļas no 6. aug. — 19. aug. būs programma latviski nerunājošiem bērniem. Mazo bērnu nometni no 9. jūlija līdz 19. augustam vadīs Baiba Kārkliņa-Hila. Nometnes laikā no 30. jūlija līdz 13. augustam darbosies sporta nometne J. Daugavieša vadībā. Nometnes atbildīgais vadītājs ir māc. J. Cālītis. Galvenā meiteņu vadītāja — Aija Abene un zēnu — Kate Lapiņa. Nometnes administrātore I. Veinberga, nometnes ārsts Dr. A. Rubenis, nometnes māsa Z. Kalna, saimniece — R. Gaile. Nometnes mūzikālo dzīvi vadīs komponists un diriģents Andrejs Jansons no Ņujorkas, kas nometnes laikā iestudēs un izrādīs paša komponēto dziesmu spēli Sarkangalvēte, piedaloties nometnes bērniem. Visu vasaru darbosies peldēšanas skolotāja Judīte Vāgnere.

● Sidrabenes atpūtas nams piedāvā telpas vasaras brīvlaikam. Vieniniekam istaba — 12 dol. nedēļā, istaba ar 2 gultām — 8 dol. katram nedēļā, precētam pārim 15 dol. Dabūjams uzturs par 4 dol. dienā. Tuvāka informācija un istabas rezervējamas pie I. Veinbergas, 57 Bledlow Manor Dr., West Hill, Ont., M1E 1B1, tālr. 261-5254.

● Sv. Andreja baznīcas 100 gadu dievkalpojums, ko atzīmēja 5. martā angļu, latviešu un igauņu valodā un pārraidīja CBC televīzijas raidījumā, atzīts par vienu no labākajiem aizvadītajā sezonā, tāpēc paredzēts to atkārtot šāgada 10. septembrī.

● Uz 90 mūža gadiem 20. aprīlī atskatījās viena no vecākajām Sv. Andreja draudzes loceklēm Līne Zile, kuŗai Toronto dzīvo dēls Pēteris, vedekla Ņina un mazbērni. Jubilāri sveica draudzes māc. J. Cālītis, bet rakstveida sveicienus bija sūtījis Kanadas ministru prezidents Trudo un Ontario provinces premjērs Dēviss.

● Pensionāru apvienības 4. maija sanāksmē ap 130 dalībnieku ar interesi noskatījās J. Grīnberga stāstījumu par dzīvi Sv. Pītersburgā, Floridā. Pozitīvais ir lētās īres, tāpat var iepirkt māju, atkrīt apkures izdevumi un silta apģērba iegāde, vienmēr svaigs gaisss, sauļošanās, peldēšanās un makšķerēšanas iespējas, lēti augli un saknes. Ēnas puses ir augstie ārstēšanās izdevumi: ārstu honorāri, zāles un slimnīcas, kas lielāko tiesu pašam jāsedz, ja nav speciālu apdrošinājumu. Daudzi pensionāri apdrošinājušies Amerikas latviešu fondā. Nākamā sanāksmē 18. maijā būs filmu pēcpusdiena.

● Akadēmiskās organizācijas Ramave biedru un lūgtu viesu saiets Baltijas studiju veicināšanas apvienības 6. konferences laikā Toronto svētdien, 14. maijā, pl. 13 Latviešu namā ar referātiem un pārrunām.

● Saulainē telpas atvaļinājumiem pieprasāmas L. Bāderei, tālr. 625-4170, vai Saulainē, tālr. (705) 424-1118. Vasarnieki un viesi var dabūt maltītes visām ēdienu reizēm par mērenām cenām bērnu nometnes virtuvē. Saulaines adrese: Camp Saulaine, RR Nr. 1, Utopia, Ont.

● Latviešu baptistu draudzes Ģimenes dienas dievkalpojumu 14. maijā pl. 16, Walmer Rd. baptistu baznīcā vadīs viesis māc. J. Šmits no Vankuveras. Dziedās draudzes koris. Pēc dievkalpojuma sadraudzības brīdis pie tējas galda draudzes māsu pulciņa izkārtojumā.

● Toronto latv. ev. lut. draudzēs iesvētes dievkalpojumi sāksies 21. maijā, kad Sv. Jāņa draudzē pl. 11 iesvētīs 22 jauniešus. Dziedās soprāns Rita Dzilna-Zaprauska. 28. maijā pl. 11 Sv. Andreja draudzē iesvētīs 13 jauniešus. Dziedās draudzes koris. Austrumu draudzē 7 jauniešus iesvētīs 4. jūnijā. Visās trijās draudzēs kopā šogad iesvētīs 42 jauniešus.

● Burtnieku Ūsiņa saietā K. Puriņa saimniecībā, Bramptonas tuvumā, 6. maijā piedalījās 26 personas. Pēc mājas saimnieka uzrunas par Ūsiņu A. Memenis stāstīja savu teiksmu. Lietainā laika dēļ nekāda rumulēšanās neiznāca, bet varēja cept pentokus (olu un speķa sacepums). J. Palieps stāstīja par latviešu teikām, salīdzinot ar grieķu.. Katras teikas pamatā ir vēsturiska patiesība tautas izpušķojumā. Vēstures gaitā, pārmaiņas magnētiskajos laukos izraisījušas dabas katastrofas, kā ūdensplūdus, ko mūsu teikās stāsta par ceļojošiem ezeriem. Notika groziņu mielasts, skanēja dziesmas koklētāju pavadījumā.. Burtnieku nākamā sanāksme paredzēta 10. jūnijā — Jāņu sagatavošana jeb ielīgošana, kam sekos 17. jūnijā Jāņu svinēšana Kopmaņa īpašumā Jumalās.

● TLB sestdienas skolas skolotāja Karita Kļaviņa piektdien, 5. maijā, pl. 7.30, vadot savu automašīnu no mājām Toronto rietumos, Vestonā, uz darba vietu pilsētas austrumos, uz 401. lielceļa zaudējusi kontroli slidenā ceļa dēļ un mašīna ietriekusies lielceļa malā novietotā satiksmes pētīšanas mašīnā, kas vērojusi satiksmi. Katastrofā Kļaviņai ielauztas ribas, deguns un citi ievainojumi.. Ārsti baidījās no asinsvada plīsuma sirds tuvumā un no North York slimnīcas viņu steigā pārveda uz Toronto slimnīcu un ievietoja intensīvās uzraudzības nodaļā, kuŗ viņa atradās līdz 8. maijam. Katastrofas brīdī Kļaviņai bijusi drošības josta. Viņas mašīna nav vairs labojama. Otras mašīnas vadītājs cietis mazāk un pēc pirmās palīdzības sniegšanas atlaists ārstēties mājā.

● Mākslinieks Otto Grebže pārcēlies uz Ontario ziemeļiem. Viņa jaunā adrese: — Sunny Point, RR2 Parry Sound, Ont. Tālrunis (705) 378-2770. Šinī pašā apkārtnē jau ilgāku laiku dzīvo arī mākslinieks Elmārs Dambergs.

● Jaunā latviešu skola Valodiņa aicina ieinteresētos vecākus pieteikt jaunus skolēnus līdz 15. jūnijam sekretārei Ingrīdai Bulmanei, 123 Markland Dr., Etobicoke, M9C 1M8, tālr. 621-0898. Rudenī darbu uzsāks arī bērnu dārzs ar 4 g. vecuma bērniem un īpaša grupa latviski nerunājošiem bērniem. Mācības piektdienu vakaros.

● Mednieku un makšķernieku kluba šīs sezonas pirmās titaru šaušanas sacīkstes 6. maijā kluba īpašumā Bērzainē pulcināja vairāk nekā 50 šī sporta cienītāju. 37 mednieki pārveda mājās 71 tītaru — K. Blumbergs (6), V. Ivāns (6), R. Mierkalns jun. (5), M. Paulēns (5), J. Beitiņš (4), I. Kārkliņš (4), A. Mackars (3) un G. Paeglis (3). Seši sacensību dalībnieki pārveda katrs 2 tītarus, bet 23 pa vienam. Laiks bija lietains, tikai pēcpusdienā atspīdēja saule. Sacīkstes vadīja A. Mackars ar palīgiem J. Birznieku, M. Holcmani, I. Kārkliņu, A. Vjaksi un Ainu Burtoni. Par bufeti gādāja V. Jostiņš. Bērzaines uzpošanas talka notiks 13. maijā pl. 9.

● Pirms 30 gadiem no Vācijas grupa latviešu ieradās Kanadā CP dzelzceļa būves darbos. 2. maijā tie iebrauca Toronto, pēc tam tika pārsūtīti apm. 90 jūdzes uz Toronto ziemeļiem aiz Berijas. Latviešu grupa savu līguma gadu aizvadīja, dzīvojot vagonā, un par savas grupas vadītāju izraudzīja V. Muktu, bij. Leģiona virsnieku. Toreizējie dzelzceļa būves strādnieki līdz ar piederīgajiem 6. maija vakarā pulcējās Latviešu namā, lai atcerētos aizvadīto laiku pirms 30 gadiem. J. Sleimuškins ar V. Viliški, pēc grupas rituāliem „par nopelniem ilgā dienestā" paaugstināja „virsseržantu" V. Muktu „virsaiša" dienesta pakāpē. Kā zināms, V. Mukts ilgus gadus bijis DV Kanadā valdes priekšsēdis. Vakars aizritēja atmiņās par līguma gadu un dziesmās.

● Riverdāles vidusskolā pašreiz mācās apm. 10 latviešu jauniešu. Pavasaŗos skolas auditorijā notiek audzēkņu koncerti; šogad tie bija 5. un 6. maijā. Pūtēju orķestrī M. Suleva (igaunis) vadībā spēlēja Aija Auziņa (trompete), Inese Briede (klarnete), Gunta Mackara (flauta) un Imants Māliņš (flauta). Stīgu orķestrī spēlēja Inese Briede.

● 23. aprīlī mednieku un makšķernieku šaušanas sekcijai notika sacensības ar Skarboro šaušanas klubu viņu šautuvē, piedaloties 42 šāvējiem. No latviešiem piedalījās Laura un Arnolds Rūdolfi un Oskars Zvirgzdgrauds. Individuālā šaušanā ar mazkalibra šauteni A. Rūdolfs izcīnīja otru vietu, bet O. Zvirgzdgrauds trešo. DV Toronto nod. šaušanas kursos 30. aprīlī DV namā (trešie pēc kārtas) bija 8 kursanti. Kursus vadīja O. Zvirgzdgrauds. Ieročus demonstrēja P. Grauds., bet O. Lepše rādīja slidītes. DV KV sporta daļas vad. J. Treijs pasniedza DV KV atzinības rakstu P. Graudam. O. K.

● Pēkšņas nāves gadījums ģimenē licis DV vīru koŗa Kanadā dalībniekam Albertam Lucam pārtraukt turneju Eiropā un atgriezties Toronto. Viņš Stokholmā saņēmis ziņu, ka 8. maijā mirusi viņa sievasmāte Zelma Šulce. Aizgājēja dzimusi 1903. g. 24. oktobrī Ikšķilē. Viņai paliek piederīgie Kanadā, ASV un Latvijā.

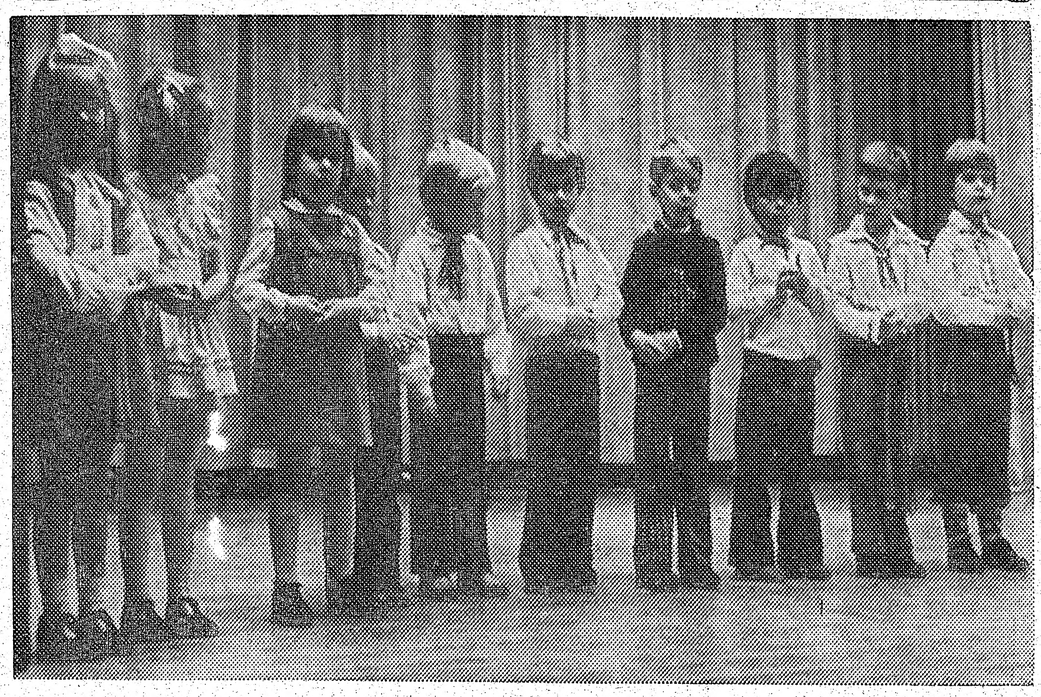

Ģimenes dienas sarīkojumā Toronto Latviešu biedrības sestdienas skolā. Attēlā — mazo bērnudārza audzēkņu priekšnesumi. Viņi veiksmīgi skandē latviešu tautasdziesmas.

Foto: J. Liģers

Ģimenes diena sestdienas skolā

Latviešu biedrības sestdienas skolas Ģimenes dienas sarīkojumā Lietuviešu zālē 7. maijā piedalījās 400 skolēnu, skolotāju, vecāku un viesu. Pēc māc. I. Gaides vadīta svētbrīža un skolas pārziņa J. Ozola uzrunas un Latvijas valsts himnas, bērni ar dziesmu Mīļo māmiņ, ar šo dziesmu, un sārtu rožu ziedu sveica savus vecākus un vecvecākus. Skolēnu priekšnesumos piedalījās visas klases, sākot ar pirmskolu, bērnu dārzu un pārējām klasēm — ar deklamācijām, īsiem uzvedumiem un koŗa dziesmām māc. I. Gaides un skolotājas V. Slaviešas vadībā.

Tautas dejas skolēni dejoja skolotāja Raimonda Brenča vadībā. Programmu vadīja pārziņa vietniece S. Pogule. Vecāku komitejas rīkoto loteriju vadīja komitejas priekšsēdis R. Preisbergs. Ģimenes sarīkojums beidzās ar cienastu bērniem, rotaļām un tautas dejām R. Brenča vadībā. Vecāku padome G. Bernavas vadībā rūpējusies par bufeti. Bija iznācis arī skolēnu žurnāla Auseklītis 13. numurs skolotājas Zelmas Ozolas sakārtojumā. Paredzams, ka ģimenes dienas sar. dos ap 400 dol. atlikums. Skolas jaunākās klases beigs mācības 27. maijā. Skolas 28. mācību gada nobeigums un 27. izlaiduma akts 3. jūnijā pl. 11 Latviešu namā, piedaloties 7. un 8. klasei. Pieskaitot šī gada 23 absolventus, TLB sestdienas skolu būs beiguši 721 audzēknis.

—ls—

Vīzas vietā padomju pase

Pensilvēnijas pensionētais ogļracis, 89. g. vecais Čarlijs Puka ASV, pēc 8 mēnešu aiztucēšanas Pad. savienībā, beidzot laimīgi atgriezies savā dzīves vietā Glasportā, Pensilvēnijā. "Jūtos ļoti labi, ka esmu atpakaļ vecās, labās ASV un nevis Pad. savienībā, "izteicies Puka Kenedija lidlaukā. Puka, kas ir ASV pavalstnieks, dzimis Krievijā, Karpatu apgabalā, agrākā Austro — Ungārijas imperijā. Pēc 8 mēnešu cīņām ar neiedomājamo padomju birokratiju, viņš ticis ārā no Pad. savienības. Pad. savienības sūtniecība Vašingtonā izsniegusi Pukam apmeklējuma vīzas vietā padomju pasi. Kad viņam pienācis laiks atstāt Pad. savienību, padomju iestādes nelaidušas viņam izceļot. Beidzot, aprīlī, Pad. savienības ārlietu ministrija izsniegusi Pukam izceļošanas vīzu. Viņš pasaucis taksametru un tūliņ devies uz Maskavas lidlauku un caur Frankfurti ieradies Ņujorkā.

Vilksim darba ratus nacionālā virzienā

ALA 27. KONGRESS KLĪVLANDĒ

Kā jau mūsu laikraksta iepriekšējā izdevumā īsumā ziņojām, Amerikas latviešu apvienības 27. kongress risinājās no 28. līdz 30. aprīlim Klīvlandē. Kanadas pasta gausuma dēļ redakcija tikai tagad saņēmusi visu kongresa norises atreferējumu, kuŗu sniedzam mūsu lasītājiem, neatkārtojot sākumu, par ko jau ziņots.

LNAK priekšsēdis T. Kronbergs svarīgu sabiedrisku pienākumu dēļ nebija varējis kongresā ierasties. Savā rakstveida apsveikumā viņš atgādina, ka tautai dzimtenē nav iespējams izteikt savu gribu, tās vārdā jārunā mums. Mūsu rīcībai ir jābūt tādai, lai tautai dzimtenē nerastos šaubas par mūsu stāju un cīņu par brīvību.

DV ASV pārstāvis A. Braunfelds brīdināja neizveidot divu kuprų kamieli (šo teicienu vairākas reizes kongresa dalībnieki atkārtoja), bet novēlēja, lai visi jūdzamies darba ratos un velkam tos nacionālā virzienā. ASV kongresa pārstāve bija sūtījusi savu runātāju, tāpat personiski bija ieradies Klīvlandes pilsētas galvas asistents. Vēlsveica Dz. Lejiņa no ALJA, R. Krūmiņš no Latviešu kreditsabiedrībām, G. Ozols no demokratu partijas un Gaismas akcijas, I. Stokes no latviešu republikāņu partijas, P. Priede no virsnieku apvienības. Ohaijo gubernātors Rode bija sūtījis rakstveida apsveikumus, tāpat lietuviešu un igauņu centrālās organizācijas ASV, archibīskaps A. Lūsis, ALA goda priekšsēdis P. Lejiņš, kā arī bija apsveikums no Baltā nama, vizitoru lietu kārtotāja. Apsveikumi bija arī no latviešu centrālo organizāciju vadītājiem Eiropā, Dienvidamerikā un Austrālijā. Nolasīja arī mūžībā aizgājušā ALA goda priekšsēža A. Bērziņa agrāko runas uzmetumu ALA kongresam, kur aizrādīts, ka sabiedriskam darbiniekam jārēķinās ar kritiku un sāncenšiem. Pēc gadiem tomēr paliek gods un cieņa par paveiktu darbu, un tas nekad nenoveco.

Par kongresa vadītāju ievēlēja U. Gravu, kas savā uzrunā norādīja, ka Čikagā „sakarsa mūsu vārdi, bet latviešu sabiedrība gaida, kā mēs varēsim savu darbu veikt". Par kongresa vicepriekšsēžiem ievēlēja K. Avenu, M. Janševski un H. Mazzariņu, par sekretāriem P. Blumbergu, A. Bodnieku un J. Dimantu jun. Izveidoja arī nomānicijas komisiju 7 locekļu un rezolūciju komisiju 6 locekļu sastāvā. Pirmās dienas pēcpusdienā kongress, kuŗā bija ieradušies 123 organizāciju delegāti, noklausījās valdes locekļu ziņojumus un debates. Priekšsēdis J. Riekstiņš sava ziņojuma ievadā norādīja uz ALA darbības nozarēm un uzdevumiem, pēc tam aizrādīja, ka Belgradas konference prasījusi visvairāk līdzekļu un laiku. Bet tur atgādināja pasaulei prasību par Baltijas tautu brīvību un neatkarību. Informācijas vākšana par deportācijās bojā gājušajiem latviešiem turpinās. Viņš īsumā arī ziņoja par atsevišķu biroju un pasākumu darbību, kā arī saziedotiem līdzekļiem. Tikko saņemts Olgas Marijas Urķītes novēlējums — 502 dolari. Ziņoja arī visi pārējie valdes loceki un nozaŗu vadītāji. Ārējās informācijas nozares vadītājs O. Pavlovskis ziņoja, ka mēģināts dabūt vizīti pie ASV prezidenta Kārtera, bet tas līdz šim nav izdevies. Ir cerības, ka caur Apspiesto baltiešu komiteju tas varētu īstenoties.

Izglītības biroja vadītāja A. Lejiņa ziņoja, ka 22. aprīlī notikuši skolu Nopelnu stipendiju pārbaudījumi, bet viņa arī norādīja, ka jādomā par jaunās audzes sagatavošanu skolotāju pienākumiem. Vidusskolēnu skaits 10 gados audzis par 240, bet pamatskolnieku skaits samucis par kādiem 600 skolēniem. Aprūpes biroja vadītājs K. Ritums aicināja vairāk pievērsties veco un vientuļo tautiešu aprūpei. Z. Freivalde ziņoja, ka ALA mūža biedru skaits tagad ir 1886, pie kam pēdējie 30 samaksājuši jauno mūža biedru maksu 125 dol. Ģenerālsekretārei A. Tēraudai bija ziņas, ka 40 — 50% no latviešu organizācijām pēdējos gados mainījusies vadība, izsakot cerību, ka arī jaunie vadītāji spēs čakli strādāt. Priekšsēža vietnieks V. Klīve sācis rakstīt ALA vēsturi, lai pabeigtu iecerēto ALA 25 gadu atceres izdevumu.

Par dziesmu svētkiem Bostonā ziņoja Ansbergs. Rīcības komitejas priekšs. J. Bībelnieks strādājot ar kādiem 100 palīgiem, bet rīkotāji jūtoties „kā studenti pirms eksāmena". Šie svētki būs atšķirīgi no pārējiem, „jo notiek Latvijas dibināšanas 60. atceres gadā ar nacionālpolitisku sanāksmi, kā arī uzvedumu Sprīdītis dziesmu spēles stilā, ar kori un simfonisko orķestri.. Būs kopējs dievkalpojums visām konfesijām.

Apvienoto baltiešu komitejas darbu izcēla G. Meierovics. Īstenojies pirms 4 vai 5 gadiem iecerētais. Arī igauņi tagad šo pasākumu atbalsta pilnīgi, ieskaitot savu daļu maksājumus. Vašingtonā šai komitejai ir zināma politiska ietekme. J. Bolšteins saņem visu triju tautu atbalstu. Arī G. Meierovics atzina, ka baltiešiem Balgradas konferencē bijusi laba ietekme. Senātora Dola runa izraisījusi neparedzētu reakciju, kad Pad. savienības pārstāvis Voroncovs sācis runāt par Baltijas valstīm. ASV pārstāvis Goldbergs baltiešiem izkārtojis tikšanos ar citām delegācijām. Pēc Meierovica ieskata, mums būtu jāsāk prasīt rietumu pēckaŗa robežu mierlīgumu maiņu sarunu ceļā.

PBLA priekšsēdis Dr. I. Spilners savā ziņojumā papildināja, ka nacionālpolitiska darbība turpinās arī okupētajā Latvijā un citās apspiestajās zemēs, un izcēla informācijas biroja darbu Stokholmā. Svarīgi atbalstīt disidentus. Izveidoti sakari ar cilvēkiem, kas nesen izbraukuši no Latvijas. Baltijas forums 7. un 8. oktobrī Rokvillē, Merilendā, būs līdzīgs tam, kāds pirms dažiem gadiem notika Ņūdžersijā.

R. Līdums savā ziņojumā apskatīja Latvijas brīvības fondu, kuŗā jau 609 dalībnieki un pāri par 200.000 dolaru līdzekļu. Belgradas konferences apmeklējumam saziedoti 13.000 dolaru.

Revīzijas komisijas pārstāvis J. Tupesis aizrādīja, ka Amerikas latviešu ģimnazijas fondā ir 43.527 dol., tikai par pāris tūkstošiem vairāk nekā pirms gada. Viņš ieteica palielināt ALA revīzijas komisijas locekļu skaitu, līdzšinējo triju locekļu vietā.

Liela daļa runātāju debatēs atzinīgi izteicās par ārējās informācijas nozares darbību Belgradas konferences laikā. E. Donis ieteica informācijas komitejas izveidot arī uz vietām. P. Upītis izteicās, ka neesam pietiekami darījuši, lai ar vēstulēm atgādinātu ASV kongresa un valdības locekļiem latviešu stāvoklī izsūtījumā, tāpat prezidenta K. Ulmaņa pēdējās atdusas vietas noskaidrojumā.

K. Avens ieteica noskaidrot, uz kāda pamata ASV ārlietu ministrijas darbinieki norādījuši, ka Helsinku beigu dokuments nebūtu debatējams ASV senātā, jo lielvalstis nav darījušas visu, ko tās varēja darīt cilvēka tiesību labā. G. Zeidenbergs bija neapmierināts ar „lielo presi", kas neiespiežot visus piesūtītos rakstus. ALA Vēstnesis tāpēc būtu paplašināms ar tādiem lokāla rakstura rakstiem, kuŗus citur neiespiež. J. Dimants sen. kritizēja Nopelnu stipendiju izkārtojumu un pārbaudījumu lapas, kas neesot „labi sastādītas". Ticības mācībā uzskaitītie jautājumi esot grūti atbildami. J. Riekstiņš atzina, ka stipendijas varētu būtu lielākas, bet pārbaudījumu jautājumi pamatskolai un vidusskolai ir atšķirīgi. Šogad jautājumus vidusskolām izstrādājušas Ņujorkas skolas, pamatskolām — Vašingtonas skola, bet ticības mācībā prāv. A. Veinbergs.

M. Grīns kritizēja Latviešu institūta darbību, kas pagājušo gadu nav uzrādījis darbību. Nav veikta kultūras darba koordinācija visā pasaulē institūta padomes papildināšana pasaules mērogā, nav izveidota globālās kultūras krātuve un darba programma. Institūts neesot izveidots par neatkarīgu organizāciju, lai veiktu praktisku darbu. Nav atbalstīta mūzikas krātuve Austrālijā. Institūta darbību aizstāvēja I. Riekstiņš. Līdzšinējā padome atteikusies, vajadzējis izveidot jaunu, pagājis laiks to noorganizēt.

Nepatikamākas pārrunas bija pirmās dienas pēdējā pusstundā, kad J. Riekstiņš un V. Klīve atbildēja uz V. Miķelsona jautājumu, kāpēc par Kultūras fonda referentu neapstiprināja T. Sīli. V. Klīve norādīja, ka Kultūras fonda darbiniekus izrauga valde, kultūras vai izglītības biroju vadītāji vai kultūras fonda priekšsēdis. Kultūras fonda priekšsēdis A. Bolšteins vēlējies apstiprināt dažus KF locekļus, bet pats sēdē nav piedalījies. Par locekli preses nozarē apstiprināts A. Bolšteins. Klīve norādīja, ka Sīlis neesot piedalījies nevienā KF sēdē, būdams izglītības nozares referents. Tas izraisījis šaubas ALA valdes locekļos, vai viņš šādu amatu vēlas veikt. Neviens no ALA valdes locekļiem neesot balsojis par T. Sīļa kandidātūru, bet 2 atturējušies. Šaubas esot bijušas arī par to, vai T. Sīlis pēc saviem polemiskiem rakstiem presē spēšot novērtēt preses darbinieku sniegumus.

T. Sīlis atbildēja, ka Klīves stāsts neatspoguļo patiesos apstākļus. Viņš jau tūlīt norādījis, ka nespēs piedalīties KF sēdēs, jo dzīvo tālu rietumos, bet varēšot palīdzēt tikai ar padomu. Viņš arī norādīja, ka viņa darbība izglītības birojā attieksmē uz KF novērtēta atzinīgi. Viņš atbildējis uz visiem pieprasījumiem. Par aktīvitāti skolu darbā viņam piešķirta Kr. Barona prēmija, kā arī kultūras biroja goda un atzinības raksts. Viņa ierašanās uz sēdēm bijis līdzekļu jautājums. Kāda KF sēde notikusi vienā laikā ar Latviešu palīdzības fonda sēdi, kas viņam maksājis ceļa izdevumus. Tāpēc pārmetumi par nepiedalīšanos KF sēdēs nav dibināti. Pēc T. Sīļa domām viņš šim amatam neesot piemērots savu nacionālo uzskatu dēļ, bet tos viņš nemainīšot. „Jūtu, ka tur nav mana vieta, un no savas puses šo problēmu izbeidzu", paskaidroja T. Sīls.

Pirmās dienas vakarā Klīvlandes organizācijas un draudzes rīkoja vakariņas delegātiem Apvienotās draudzes namā. Priekšnesumu daļā dziedāja ansamblis Tēvzeme, H. Mazariņa deklamēja, bet Ārija Jirgensona dziedāja solo dziesmas Līgas Zemesarājas klavieru pavadījumā. Par jaunatnes apvienības darbu stāstīja Dz. Lejiņa.

V. I.

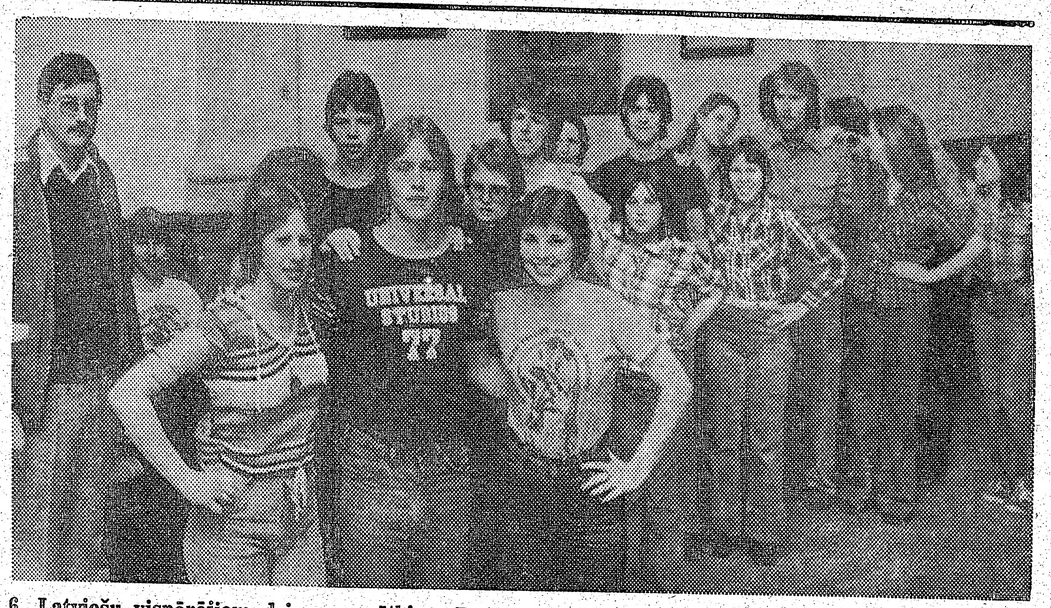

6. Latviešu vispārējiem dziesmu svētkiem Bostonā notiek rosīga gatavošanās visos lielākos latviešu centros ASV un Kanadā, pulcējoties rajonu kopmēģinājumos. Augšējā attēlā Sv. Katrīnu tautas deju kopas Jandāls dalībnieki rajona mēģinājumā Toronto. Kreisajā pusē Jandāla vadītājs Juris Eglītis.
Foto: J. Liģers

Dievkalpojums

Brāļu kapos Katskiļu kalnos

ar urnu izvadi un piemiņas plākšņu iesvēti

svētdien, 28. maijā, pl. 13.00

Dievkalpojumu vadīs māc. R. Zariņš, piedaloties māc. E. Ķerģim. Ar mūzikāliem priekšnesumiem piedalās J. Kļaviņš (bass-baritons), M. Millere-Grasmane (arfa) un A. Gēliņš (bazūne).

* * *

VAKARA SVĒTBRĪDIS SESTDIEN, PL. 21.00
BRĀĻU KAPOS

* * *

Urnas izvadei jāpiesaka līdz 1. maijam L. Apelim,
Latvian Veterans Center „Rota"
Elka Park, N.Y. 12427 tel. (212) 325-6868.

Ziedi būs dabūjami pirms dievkalpojuma kapos. Ziedi arī pasūtināmi iepriekš, nosūtot Rotai pilnu samaksu par ziediem. Informācijai par bronzas urnu iegādi zvanīt E. Kundziņam, (212) FO5-8869.

KURZEMES CIETOKŠŅA ATCERE

Kurzemes cietokšņa 33 gadu atceres sarīkojums 7. maijā DV namā Toronto pulcināja ap simt apmeklētāju. Mācītāja Ivara Gaides vadītais svētbrīdis bija aizkustinošs, daudzinot latviešu karavīru nestos upurus. Kurzeme bija mūsu cerību zeme. Tās grūtajās dienās lielus upurus nesa arī civilie iedzīvotāji. Aizlūgumā par kritušajiem brāļiem bija īss klusuma brīdis ar kopēju lūgšanu Mūsu Tēvs. Svētruna izskanēja ar Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils un Latvijas himnu.

Virspulkvedis A. Silgailis cietokšņa atceres runā atskatījās uz 19. divīzijas pārvietošanos no Vidzemes uz Kurzemi, atcerot ies Kurzemes cietokšņa lielkaujas, it sevišķi leģendārās Ziemsvētku kaujas. Leģiona karavīri izcīnīja neiedomājami varonīgas lielkaujas. Runātājs pieskārās arī kureliešiem, kam varēja būt bēdīgas sekas. Virspavēlniecība izšķīrās par Kurzemes aizstāvēšanu. Arī Kurzemē saplūdušie bēgļi guva lielāku palīdzību. Referents norādīja arī uz lielajām padomju tanku masām, kas draudēja samalt Kurzemi. Ienaidnieks operējis arī ar amerikāņu kara ratiem. Kapitulācijas pavēle bija leģionāru lielākā traģēdija. Runātājs tuvāk apskatīja arī partizānu cīņas pēc kapitulācijas, kas galvenokārt risinājās masīvos mežu rajonos nevien Kurzemē, bet arī Vidzemē un Latgalē.

Vplkv. A. Silgailim vēlākā laikā sardžu vienības nācis rokās kāds dokuments par partizānu cīņām Baltijas valstīs no 1945. — 1950. gadam. Runātājs Kurzemes cīņu vietas arī aprādīja uz kartes; varēja daudz ko atcerēties, bet likās, ka daži notikumi laika gājumā arī viņam bija izbalējuši. Klausītāji pateicās ar aplausiem.

Dzejniece Biruta Senkēviča lasīja savu poēmu, veltītu Kurzemes cīnītājiem. DV teātŗa aktrise Herta Jurševska lasīja Elzas Ķezberes Cerību zemei veltītu dzeju. Īpaši patika Daugavas vanadžu koŗa solistes Kristīnes Vikmanes mecosoprāna sniegums. Duetu dziedāja Dzidra Egle (soprāns) un Skaidrīte Leja (alts). Klavieŗu mūzikas pavadījumus spēlēja P. Zariņš. Programmas dalībnieki saņēma vanadžu ziedus un klausītāju ilgus aplausus. DV nodaļas valdes pateicību sarīkojuma sekmētājiem izteica nodaļas valdes priekšsēdis Z. Akots. Sarīkojuma organizēšanā daudz bija piestrādājis tā vadītājs V. Kalniņš. Vanadzes bija parūpējušās par sarīkojuma apmeklētāju pacienāšanu ar atspirdzinājumiem un cepumiem.

O. K.

Kurzemes cietokšņa atceres sarīkojumā 7. maijā DV namā Toronto. Vakaru rīkoja Toronto nodaļa. Attēlā rīkotāji un programmas dalībnieki. No kreisās: V. Kalniņš, māc. I. Gaide, vplkv. A. Silgailis, S. Leja, B. Senkēviča, Dz. Egle, K. Vikmane, P. Zariņš, DV Toronto nodaļas valdes priekšsēdis Z. Akots un nodaļa vanadžu kopa priekšniece M. Dumpe.

Foto: J. Liģers

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

11. — 14. maijam Toronto universitātē AABS Baltijas studiju 6. konference un baltiešu skulptoru izstāde.

17. maijā pl. 19.30 Sv. Jāņa baznīcas telpās Kanadas latviešu centra līdzekļu vākšanas akcijas atklāšana. Aicināti visi Centra atbalstītāji.

18. maijā pl. 14 Latviešu namā Pensionāru sanāksme — filmu pēcpusdiena.

TORONTO KONCERTU APVIENĪBAS 1978./1979. G. SEZONAS KONCERTI

28. septembrī pl. 20 Johnson Building, Walter Hall Melitas Mičules (mecosoprāns) koncerts.

12. oktobrī pl. 20 Town Hall, Artura Ozoliņa (piano) konc.

27. maijā pl. 17.00 sezonas atklāšana Tālavā. Dziedās pensionāru apvienības koris.

2. decembrī pl. 20 Town Hall, Skaidrītes Līdumas-Hildebrantes (soprāns) un Valža Treimaņa (piano) koncerts.

29. martā pl. 20 Town Hall, Ievas Graubiņas (vijole) koncerts.

4. novembrī Dainas koŗa koncerts.

24. un 25. novembrī Toronto latviešu ģimnazijas 25 gadu atcere ar dievkalpojumu, aktu, teātŗa izrādi un salidojumu.

BERZAINĒ

6. maijā (sestdien) pl. 10 TL MM kluba tītaru šaušanas sacensības.

HAMILTONA

27. maijā pl. 19.45 Daudzkultūru centrā 35 Catharines St. S. DV vīru koŗa Kanadā uzvedums „Reiz tālu kaujas laukā". Pēc tam saviesīgs vakars. Bufete.

SIDRABENE

28. — 30. jūlija Sidrabenē liel-sarīkojums.

SAULAINE

18. maijā Saulainē tradicionālie Ziedu svētki — jautrā stunda pl. 18, Ziedu balle pl. 20. Ziedu princeses un pavasaŗa prinča vēlēšanas. Ieeja 5 dol., bērniem — brīva.

24. jūnijā Līgo svētki Saulainē. Piedalās Dzintars no Portlandes ar 2 koncertiem pl. 17 un 19. Līgošana un deja.

HAMILTONA

27. maijā pl. 19.45 Daudzkultūru centrā 35 Catharines St. S. DV vīru koŗa Kanadā uzvedums „Reiz tālu kaujas laukā". Pēc tam saviesīgs vakars. Bufete.

SIDRABENE

28. — 30. jūlija Sidrabenē liel-sarīkojums.

SAULAINE

18. maijā Saulainē tradicionālie Ziedu svētki — jautrā stunda pl. 18, Ziedu balle pl. 20. Ziedu princeses un pavasaŗa prinča vēlēšanas. Ieeja 5 dol., bērniem — brīva.

24. jūnijā Līgo svētki Saulainē. Piedalās Dzintars no Portlandes ar 2 koncertiem pl. 17 un 19. Līgošana un deja.

HAMILTONA

⊕ Pensionāru apvienības gadskārtējais sarīkojums 30. aprīlī draudzes sarīkojumu telpās bija labi apmeklēts. Piedalījās J. Dindzāna kokļu ansamblis, aktieŗi Z. Upīte un M. Gaiķe ar priekšnesumiem. Bija sarīkots arī mielasts un loterija. Apvienības valdē 1978. gadam ir ievēlēti: priekšnieks Kārlis Hermanis, vietniece Aldona Poča, kasieris Jēkabs Žulerons, palīgs Vilis Rudzītis, sekretārs Pēteris Zariņš, sarīkojumu daļas vad. Elza Šteina, biedrzinis Ernests Elms, mantzinis Konstantīns Ozoliņš. 7. aprīlī miris apv. biedrs ilggadējais sabiedriskais darbinieks Jūlijs Martinovs. P.Z.

⊕ DV Hamiltonas nodaļas rīkotais Larisas koncerts bija pulcinājis 250 apmeklētāju. Daļai dziesmu pavadījumu bija skaņu lentē. Beigās dzirdējām arī vairākas piedevas. Bija ieradušies arī viesi no Londonas, Toronto, Niagaras, Sv. Katrīnām un Kičeneras. J. G.

Izcils māksliniecisks sniegums

SKAIDRĪTE LĪDUMA - HILDEBRANTE KONCERTĒ KLĪVLANDĒ

Klīvlandes latviešu koncertapvienība pēdējos gados piedzīvo patīkamu renesansi: nesen vēl bija grūtības sarīkot sesonā trīs koncertus, bet šogad soprāna Hildebrantes koncerts bija jau piektais, kaut arī abonentu maksa ir ļoti zema. Šis koncerts bija visai skaists sesonas nobeigums. Vispirms jāmin, ka Hildebrante darbojas par dziedāšanas profesori divās Indianas pavalsts universitātēs. Šis fakts dod drošu liecību par viņas spējām resp. balsi, jo amerikāņu universitātes par mācībspēkiem nepieņem vis kuŗu katru. Konkurence ir milzīga, jo labum labo kandidātu ir veseli dziedoņu leģioni.

Hildebrante savu balsi sākusi skolot jau vidusskolas laikā Indianapolē, pēc tam divās universitātēs pie izcilām Metropolitana operas dziedonēm. Viņas soprāns nav izcili plašs, tomēr ar spožām augšām. Pats galvenais — ļoti simpatiskās nokrāsas balss ir izskolota lielā pilnībā. Priekšnesums ar siltu sirsnību un dvēselīgu pievilcību, nekas nav tīši samākslots, pārspīlēts, nav sastingušu šablona čaulu. Dziedone ir iegājusi mākslinieciskas apskaidrotības gados. Katrā viņas atskaņotā dziesmā atplaiksnās iejutīga un mūzikālā atveida saskaņa ar teksta notonējumiem. Kaut arī viņa nav operdziedone, tomēr arī operu ārijas ar visām koloratūrām un dzīvīgo tēlojumu klausītājam dod patīkamu baudījumu.

Vairāk par visu jāslavē divu Jāņa Kalniņa aranžēto tautasdziesmu brīnišķīgie, dzīvīgie iztulkojumi. Tikai reti dziedoņi spēj labi nodziedāt arī tautasdziesmas. Hildebrante jo iespaidīgi nodemonstrēja, ka viņa ir viena no šīm retajām. Laikam direktoram Bolšteinam būs laimējies, uzaicinot viņu šovasar pastrādāties Gaŗezera vidusskolā. Tautasdziesmu var salīdzināt ar 500 gadu vecu vīnu. Diemžēl, bieži vien koncertos dziedoņi mūs pacienā nevis ar šo senatnīgā aromata vīnu, bet ar saldeni sakrāsotu negaršīgu limonādi vai — labākā gadījumā ar Valmieras minerālūdeni. Lūk, tieši tāpēc Hildebrantei īpaši komplimenti par Jāņa Kalniņa „Es meitiņa jauna, jauna" un „Rudzīšu labadi līgoti gāju." Aplausi bija tik intensīvi un ilgi, ka tās abas, varbūt, vajadzēja atkārtot. Jau 20 gadus trenētā Klīvlandes latviešu koncertu publika prot novērtēt mākslinieku varēšanu vai nu tikai ar „pieklājības" aplausiem, vai arī tā, kā to pēc katras dziesmas piedzīvojām Hildebrantes koncertā. Zīmīgs piemērs ir Jāņa Mediņa pārpopulārais Glāsts, kas dzirdēts simtiem dažādos izpildījumos. Hildebrante to atskaņoja tik dvēseliģi iejutīgi un reizē vienkārši, smaidīgā rezignācijas atdevībā un tik silti plūstošā kantilēnā, ka aplausu brāzmas nerima arī pēc atkārtojuma.

Gaumīga programma sākumā pa vienai Andreja Jansona, Berīno, Norviļa un Pavasara dziesmai, pēc tam četras Jāņa Kalniņa un trīs — Jāņa Mediņa, bet nobeigumā Dvoržaka, Guno un Donicettī operu ārijas.

Hildebrante līdz šim nav latviešu sabiedrībā pietiekami ievērota un izcelta, bet tas vēl panākams. Viņa dziedās vēl ilgi, jo viņas meitas tikko vēl iestājās Gaŗezera vidusskolā.

Bet tai rietumu krasta recenzentei, kuŗa viņai ieteic „labāku iedziļināšanos vokālā technikā un balss līdzenā vešanā" un t.t. „pamācoties pie laba itāļu dziedāšanas speciālista," no sirds ieteicu — pamācīties pašai — no Hildebrantes. —

Pavadītājam Valdim Treimanim šis bija viens no visveiksmīgākiem pēdējo gadu koncertiem. Ļoti izdevies un rūpīgi sagatavots bija arī viņa vienīgais solo priekšnesums diezgan „šopēniskais" Jāzepa Vītola „Kaprizais valsis".

Abi mākslinieki labi sastrādājušies, koncertējuši kopā jau vairākās vietās. Lai tik nu šādu vietu rodas vēl daudz, daudz vairāk!

J. Kalmietis

Sporta svētki 10. un 11. jūnijā Sidrabenē

LSAK un DV organizācijas rīkotie sporta svētki jauniešiem jau kļuvuši par tradīciju. Kā agrākos gados, tā arī šogad sporta svētki notiks Sidrabenē 10. un 11. jūnijā. Par vispusīgu programmu gādās LSAK un DV sporta saime, bet par vakara sabiedrisko priekšnesumu programmu rūpēsies DV KV jaunatnes daļa. Pagajušā gadā dziesmoto un mūzikālo programmu sagatavoja DV Toronto nod. sarīkojumu daļas vadītājs Vilis Ķuze, un tā guva lielu atsaucību. Šajā gadā programma solās būt atkal visiem patīkama, un to kārto DV KV jaunatnes daļas vadītājs Edv. Kalviņš. Pēc sacensībām 10. jūnijā jaunieši pieteikuši paši rīkot arī dejas priekus. Pirmajā dienā pl. 10 notiks sporta spēļu un sacensību atklāšana. Sekos dažāda veida sacensības un spēles jauktām vienībām. Pl. 18 priekšnesumu programma. 11. jūnijā pl. 10.30 notiks 14. jūnija aizvesto piemiņas akts draudzes mācītāja vadībā, pēc tam spēļu un sacensību turpinājums ar sportistu apbalvošanu. Jauniešiem līdz 12 gadiem ieeja brīva.

J. T.

Mārtiņš Vāgners

13. aprīlī atskatījās uz 75 mūža gadiem. Viņš šo atceri atzīmēja radu un draugu pulkā Vestonā, Ontario.

Skaidri salasāmas . . .

(Turpinājums no 1. lp.)

tās Latvijas sakarniekiem. Centram jābūt nacionālpolitiskam latviešu centram. (Aplausi).

Otra uzkavēšanās bija pie jaunās skolas Valodiņas. O. Zvirgzdgrauds ieskatīja, ka Valodiņa ir mūsu otra oficiālā tāda veida latviešu skola Toronto. Arī šī skola tiesīga pretendēt uz līdzekļu piešķīrumu, lai gan līdz šim tādus nav pieprasījusi. V. Plūdons aicināja izsargāties no kļūdām mūsu skolu politikā.

M. Štauvers beidzot panāca pārrunu izbeigšanu, ierosinot izteikt valdei pateicību par labu darbību.

Pēc J. Grodņa atzinīgā revīzijas protokola nolasīšanas, pārskatu pieņemšanas un pateicības izteikšanas, padome varēja stāties pie vēlēšanām. Aizklātā balsošanā par LNAK valdes priekšsēdi ievēlēja līdzšinējo Tālivaldi Kronbergu. Par viņu bija nobalsojuši 45 padomes locekļi, diviem balsojot pretī un divas balsis atzīstot par nederīgām. T. Kronbergs šim postenim bija arī vienīgais kandidāts.

LNAK valdē, bez priekšsēža, vēl bija ievēlami 10 locekļi. Arī tos ievēlēja aizklātā balsošanā, līdzšinējam pirmajam valdes vicepriekšsēdim un izglītības nozares vadītājam J. Mežakam vairs nekandidējot. „Lai nebūtu pārpratumu, nekandidēju personisku iemeslu dēļ," paskaidroja J. Mežaks. LNAK valdē ievēlēja: Dr. L. Luksu ar 44 balsīm, I. Alksni (40), Intu Purvu (37), Imantu Purvu (36), A. Jomu (34), G. Suksi (33), Ināru Leimani (33), K. Tanni (31), V. Miklašēvicu (28) un Alfr. Vanagu (25). Kandidātos P. Vasariņš (20), G. Šubiņš (13) un Vilnis Pētersons (12).

Revīzijas komisijā ievēlēja: Dr. A. Šteinu (33), Ž. Bukovski (32) un J. Grodni (30).

Delegātu sapulce ar aplausiem pateicās līdzšinējam LNAK valdes loceklim un izglītības nozares vadītājam J. Mežakam par ilggadēju sekmīgo darbu.

Sesijas laikā LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs pasniedza Imantam Purvam apbalvojuma rakstu „Canadian Merit Award" par sekmīgu darbību jaunatnes organizēšanā un vadībā. Otrs tāds pats apbalvojums piešķirts Edvīnam Kalviņam. Šādu atzinību piešķir Outstanding young men and women of Canada programmā.

Sesijas pirmo dienu beidza vēl ar dažām pārrunām un ieteikumiem. G. Sukse domāja, ka LNAK sesijās vajadzētu veltīt arī kādas pāris stundas norises gaitai angļu valodā, kas varētu gūt publicitāti arī kanadiešu dienas presē, kā to jau praktizējot ukraiņi. O. Ieviņš norādīja, ka bieži daudzināta vārda brīvība presē, ko izmanto komūnisti, lai šo pašu vārda brīvību liegtu citiem un preses brīvību iznīcinātu. Arī preses brīvībai ir savas robežas. Piem. konservātīvs kanadiešu laikraksts nekad neiespiedīs NDP rakstus. Katram jāatrod savai nostājai piemērots izdevums, kur publicēties.

V. Upeslācis norādīja, ka neviena valsts iekārta nedrīkst atļaut darbību, kas šo iekārtu cenšas iznīcināt. Ļaujot tādām parādībām ieviesties, nozīmē demokratijas sagraušanu. J. Grodnis izteicās, ka ceļi var būt gan dažādi, bet tie nedrīkst aprakt mūsu principus. Ja kādi brauc pie mums un sludina absurdus, mums tie nav jāpieņem.

Sesijas otra diena

To ar lūgšanu ievadīja archibīskaps A. Lūsis. Par jaunatnes nozares darbību ziņoja šīs nozares vadītājs Imants Purvs. Viņš reizē ir arī Latviešu jaunatnes apvienības Kanadā valdes priekšsēdis, tādēļ ziņojums aptvēra abas darbības. Runātājs plaši pieskārās Vispasaules jaunatnes kongresam, kas šogad paredzēts ASV. Šis kongress var ietekmēt visas jaunatnes turpmāko darbību. Amerikas un Kanadas jaunieši nesolidārizējas ar marksistu Būmaņa un Rozīša aicināšanu no Vācijas jaunatnes kongresā. Viņiem paredzēta piedalīšanās arī panelī par tā sauktο trimdas analizi, bet tajā piedalīsies arī LNAK politiskās un informācijas nozares vadītājs Dr. Linards Luksš. Referents domāja, ka divu komūnistiskās noslieces cilvēku piedalīšanās kongresā nedrīkstētu no tā atbaidīt mūsu jaunatni. Tādā gadījumā kāda maza grupa varētu pārņemt vadību un kaitēt mūsu mērķiem par brīvu un neatkarīgu Latviju. „Mums jāpierāda, ka esam spējīgi uzvarēt citas, mums kaitīgas ideoloģijas," teica Imants Purvs. Viņš aicināja braukt uz kongresu un piedalīties konfrontācijā.

Referāts izraisīja plašākas debates. O. Ieviņš domāja, ka kongresā nebūtu jāpiedalās un tas būtu boikotējams, ja tur ierodas komūnisti. Viņš arī nedomāja, ka Dr. L. Luksam vajadzētu uz turieni braukt. G. Sukse jautāja, vai Kanadas liberāļi savā kongresā dotu vārdu komūnistiem? Dr. A. Šteins atgādināja Krilova fābulu par vēzi, līdaku un ērgli, kas katrs velk ratus uz savu pusi. Negātīvie spēki kongresā nav vēlami. J. Grodnis ieskatīja, ka kongresa rīkošana iegājusi paplūsmā. Dr. L. Luksš domāja, ka kongresā būtu jāpiedalās. Lai gan brīvajā pasaulē novērojama lakstošanās ar marksistiem, „mūsu jaunatne nav metama pār vienu kārti". Daži zemas kvalitātes raksti jaunatnes izdevumos nepārstāv visas latviešu jaunatnes uzskatus. Prof. G. Šubiņš minēja, ka kāds no Latvijas iebraukušais latvietis par šādiem rakstiem sašutis izsaucies: „Jūs esat muļķi!" O. Ieviņš bija iesniedzis rezolūciju mūsu politiskajiem darbiniekiem jaunatnes kongresa panelī nepiedalīties, ja tur ir arī komūnisti, bet delegātu vairuma noskaņojums bija citāds, tādēļ savu rezolūciju neuzturēja, bet protestēja personiski, ko lūdza protokolēt.

V. Upeslācis ziņoja par PBLA darbību un genocīdu Latvijā, pret ko vajadzētu vērsties šinī gadā, kas izsludināts par „pretpārkrievināšanas gadu", bet visumā neizteic savu īsto būtību, jo pārkrievināšana un citas „šanas" bijušas arī citos Latvijas vēsturiskos laikos, bet tauta izcietusi un pastāvējusi, kurpretim tagadējais okupācijas varas genocīds cenšas tautu iznīcināt. Rietumpasaules izpratnē pārkrievināšana būtu līdzīga asimilācijai, kurai šeit ir pavisam cita skaņa.

V. Joma plašā referātā ziņoja par Latvijas brīvības fonda jauno statūtu projektu, salīdzinot ar jau pastāvošo. 500 dol. dalības maksu viņš ieteica samazināt uz 100 dolariem, lai dalībnieku skaits būtu lielāks, jo pensionāriem tā ir par augstu. LNAK padomes ieteiktās vadlīnijas principā pieņēma.

Dr. L. Luksš plašāk ziņoja par savas nozares darbību, pakavēdamies arī pie Belgradas konferences, kas visumā jau atreferēta mūsu trimdas presē. Plašāk pie politiskās informācijas darba pakavējās arī P. Vasariņš, ar gandarījumu atzīmējot, ka lielu daļu papildmateriālu Belgradas konferencei sagādājusi mūsu vidējā un jaunākā paaudze. Par mūsu jaunatnes politisko darbu atzinīgi izteicās arī M. Štauvers. Viņš aicināja apzināt visus cilvēkus, jaunos un vecos, kas vēlētos iesaistīties mūsu politiskajā darbā.

Kultūras sakaru jautājumā LNAK padome atgādināja jau agrāk pieņemto rezolūciju, ka mūsu trimdas dzīvē jāatturas no aktīvitātēm, kas sakrīt ar okupācijas režīma plāniem un nepalīdzēt režīmam tos īstenot brīvo latviešu vidū.

LNAK izglītības nozares vadītājs J. Mežaks referēja par latviešu skolām. Mūsu latviešu skolas mērķiem jābūt skaidriem, kādēļ šīs skolas pastāv. Tas ir mūsu uzdevums un atbildība, pirmkārt skolas pārziņu un vecāku lieta. Izglītības laukā jāizmanto visas latviskās izglītības iespējas, rodot arī jaunas. Aktuāls ir jaunu skolotāju sagatavošanas jautājums. Šinī darbā jānāk talkā visai sabiedrībai. Jādomā arī par nākotni. Lai gan projektētā pilna laika latviešu ģimnazija nav vērsta pret Minsteres ģimnaziju, bet jādomā par nākotni, ja Minsteres ģimnazija vairs nevarētu pastāvēt. Jādomā par spējīgiem latviešu sabiedriskajiem darbiniekiem nākotnē, lai arī pēc 20 gadiem vai vairāk gadiem mums tādu netrūktu. Te daudz varētu palīdzēt jauna, pilna laika vidusskola.

Referātu savā nozarē nolasīja arī Inta Purva, lai gan laika trūkuma dēļ to vajadzēja stipri saīsināt. Pēc A. Rāviņa referāta, kurā viņš pieskārās arī jaunā latviešu centra jautājumiem, izcēlās pārrunas. Šīni sesijas daļā bija ieradies arī jaunā centra komitejas priekšsēdis Valdis Liepiņš, aicinot ierasties uz līdzekļu vākšanas atklāšanu 17. maijā, pl. 13.30 Sv. Jāņa baznīcas telpās. Pārrunas beidzās ar rezolūciju, ka LNAK padome uzskata Latviešu centru Toronto par svarīgu pasākumu latviešu sabiedriskajā dzīvē un aicina vienoties ap centra projektu, dodot tam savu iespējamo atbalstu, kamēr centra izmantošana saskan ar Latvijas valsts neatkarības un latviešu tautas brīvības atgūšanas centieniem. LNAK statūtu un LNAK valdes lēmumu ietvaros. Pieņēma arī dažas citas rezolūcijas kultūras nozarē un sadarbības tīkla radīšanā Kanadā, paplašinot jau pastāvošo tīklu. Sapulcē uz brīdi bija ieradusies arī agrākā LNJAK valdes priekšsēde Baiba Rubesa, kas apliecināja latviešu kultūras jaunrades veidošanos trimdā.

Pirmās LNAK sesijas dienas vakarā turpat Latviešu namā LNAK atzīmēja savus 30 pastāvēšanas gadus ar darbinieku un viesu kopējām vakariņām. Archibīskaps Arnolds Lūsis, kas toreiz bija Sv. Jāņa draudzes mācītājs, atcerējās mūsu dzīves pirmos sākumus Kanadā, ka tūliņ veidojās arī Latviešu nacionālā apvienība Kanadā. Toreiz šeit ieradās vīri un jaunekļi, kas bija tajos gados kā tagadējie liberālie jaunie latvieši. Viņi bija pulvera dūmos nokvējuši, cīnījušies ierakumos par savas tautas brīvību un tēvzemi, bet vai toreiz kāds maz drīkstēja pat iedomāties par kādu sadarbību ar okupācijas varas pārstāvjiem un braukšanu uz Latviju? „Kas būs vēl pēc trīsdesmit gadiem?" jautāja archibīskaps. „Kad Tālivaldis Kronbergs citēja Vairas Freibergas vārdus, man palika smaga sirds", teica Arn. Lūsis un jautāja: „Vai tā mums izaugs Latvijas karoga sargātāji un karoga nesēji brīvai, neatkarīgai Latvijai?"

Vakariņās piedalījās arī ALA valdes priekšsēdis J. Riekstiņš, vēlot latviešiem Kanadā darboties ar tādu pašu rosmi savas tautas brīvības labā kā līdz šim un nezaudēt ticību nākotnē. Viņa sveicieniem savējos pievienoja arī konsuls Dr. E. Upenieks, no Latviešu kreditsabiedrības K. Boriss un M. Stauvers jaunatnes dziesmu svētku padomes vārdā.

Arī V. Upeslācis ilgāk pakavējās pie LNAK sākuma laikiem Kanadā, sākot ar Halifaksu, kur Mariss Vētra sagaidīja ikvienu kuģi, kas atveda no Vācijas latviešus. Viņš minēja arī LNAK priekšsēžus — M. Vētru, J. Preisbergu, I. Žīguru, Ād. Svenni, V. Upeslāci, J. Niedru un beidzot tagadējo priekšsēdi T. Kronbergu. Atmiņās pakavējās arī LNAK goda priekšsēdis A. Dreimanis. Par nesen notikušo soļojumu par labu jaunajam Latviešu centram Toronto soļojuma vadītājs Dr. V. Gulēns lēsa, ka šī akcija vien jaunajam centram varētu ienest 20 — 30.000 dolaru. Soļošanā piedalījies viss goda prezidijs, viņu bērni un mazbērni. Viņš novēlēja LNAK raženus nākošos 30 gadus.

J. Grodnis, kas bija aizkavēts vakariņās piedalīties, sesijas nākošā dienā nodeva LNAK kasierim K. Tannim korporācijas Lacuania 500 dol. Latvijas brīvības fondam, papildinot jau iepriekš iemaksātos 1000 dol.

LNAK jaunā valde un revīzijas komisija. Pirmajā rindā no kr eisās: J. Grodnis, Dr. L. Lukss, Ināra Leimane, valdes priekšsēdis T. Kronbergs (ievēlēts tieši), Inta Purva un I. Alksnis. Otrā rindā no kreisās: K. Tannis, Dr. A. Vanags, Ž. Bukovskis, A. Joma, Imants Purvs, Dr. A. Šteins, V. Miklašēvics un G. Sukse. Foto: J. Līgers

MONTREALA

Montrealas Latviešu nama gadskārtējā pilnsapulcē 30. aprīlī izraudzīja jaunu vadītāju — inž. Albertu Krievu, mirušā V. Kraula vietā. Izvēlēja arī vairākus direktorus: L. Andersoni, J. Birzi, E. Kirstūkas, E. Lāsumu, A. Pušpuru, O. Strazdiņu, J. Vilni un S. Zariņu. Kandidātos G. Kaninu, bet revīzijas komisijā J. Ezerosi, J. Grundi un A. Spūrmani. Ieņēmumi 7565.99 dol., izdevumi 6383.09 dol., atlikums 1182.90 dol. Namam vēl ir parāds 8.500 dol. Par jauno nama pārzini izraudzīja O. Strazdiņu, kas dzīvo namā un kuram turpmāk jāpieprasa atļauja telpu īrei. Statūtos mainīja noteikumu, ka viens biedrs vai organizācija turpmāk varēs nodot maksimāli 100 balsis, līdzšinējo 50 vietā. Sapulcē bija pārstāvētas 461 balss. Pēc sapulces dalībnieki pakavējās pie L. Andersones sarūpētā galda. P. A.

J. Riekstiņš arī turpmākais ALA priekšnieks

ALA kongresa otrā dienā, pēc mācītāja L. Grendzes svētbrīža, sākās divu stundu debates par statūtu maiņu, kas beidzās pēkšņi un neparedzēti — visas statūtu maiņas noraidīja. Pēc sākuma debatēm izveidojās seši punkti, ko statūtos varētu mainīt. — Organizācijām par visiem saviem biedriem jāmaksā ALA biedru maksa, delegātu mandāti balstītos uz iepriekšējā gada pārdotām biedru kartēm, organizācijām savus delegātus nav tiesība pārdeleģēt, ALA valdes un revīzijas komisijas locekļiem nav balstiesības, ALA valdes un revīzijas komisijas darbības ilgums būtu divi gadi, tāpat kongress sanāktu par diviem gadiem, bet varētu rīkot ALA apgabala konferences.

Pēc tam debates risinājās „zibens tempā": katram delegātam deva tikai 90 sekundes. Kamēr viens runātājs runāja, otrs jau gaidīja, un runātāju nekad netrūka. Debatēja gan par biedru naudām, kas būtu paredzētas no 1 līdz 10 dolariem par gadu, aizrādīja, ka ALA pārstāv apmēram 8000 latviešus un tā runā visu ASV latviešu vārdā. Dažs domāja, ka ikvienam organizācijas biedram jābūt arī ALA biedram, pie kam organizācijām jāmaksā arī ALA biedru nauda par visiem saviem biedriem. Bija arī pārmetumi, ka organizācijas ALA delegātus „nav pareizi izvēlējušās". K. Avens no Klīvlandes ieteica ALAi atteikties no bezpeļņas organizācijas statusa un nodot statūtu grozījumus atpakaļ komisijai. J. Dimants sen. domāja, ka ik gadus kongresā brauc „izvēdināties", bet ALJA priekšsēde Dz. Lejiņa — ka ALA valdes locekļiem nevar atņemt mandātus, jo „vēlēšanu tiesības atņem tikai noziedzniekiem".

Ja runātāju saraksts nebūtu slēgts, runas turpinātos vēl labu laiku, bet pēc ilgajām debatēm radās atrisinājums, ka nekas nav statūtos grozāms. Ar lielu balsu vairākumu šo priekšlikumu arī pieņēma. Kad dabatēšana bija tik laimīgi beigusies, radās iespēja runāt par nākotnes problēmām.

O. Pavlovskis savā ievadā par nacionālpolītisku darbu norādīja, ka šī gada galvenais temats ir „cīņa pret pārkrievināšanu. Pēc tam PBLA pr-dis Dr. I. Spilners ar tabulu palīdzību izskaidroja šī gada uzdevumus. Vispirms jāsagatavo fakti, tie jāapstrādā lietošanai. Cittautu presē dažkārt materiāli netiek izmantoti, ja tie piegādāti tādā veidā, ka žurnālisti nezina, ko ar tiem iesākt. Sava referāta nobeigumā Dr. I. Spilners norādīja, ka Ventspils izbūvēta par lielu ostu ar ķīmikāliju terminālu. Tas izbūvēts ar amerikāņu kapitālu detantes sākuma gados. Ventspilī tagad 43.000 iedzīvotāju, jo daudz krievu. Latvijas neatkarības laikā tur bija tikai 15.000 iedzīvotāju. Līdzīgs stāvoklis Ogrei, kur no 1700 iedzīvotājiem Latvijas laikā tagad ir 22.000. Tur ierīkota trikotāžas fabrika, tādēļ ievestas sievietes no Krievijas, pēc tam ierīkotas citas fabrikas, kur vajadzēja vīriešu darba spēku.

Pieņēma rezolūciju, ka kongress atbalsta PBLA un aktīvi iesaistās pretpārkrievināšanas akcijā. Kongress atbalstīja arī priekšlikumu par pilna laika algotas personas pieņemšanu šī projekta īstenošanai. Līdzekļus sagādātu PBLA.

Kongress ierosināja 6. Latviešu dziesmu svētkos Bostonā rīkot latviešu politisko manifestāciju ar latviešu disidentu piedalīšanos. Apsvēra arī iespēju par Tautas balvas piešķiršanu kādam izcilam latviešu disidentam Latvijā.

E. Dunsdorfs ierosināja atcerēties mūžībā aizgājušā ALA goda priekšsēža A. Bērziņa darbu ar piemiņas plāksni,novietojot to LKIA Brāļu kapos Katskilu kalnos. Brīvības fonds izsniedza pateicības rakstus dalībniekiem, kas bija iemaksājuši fondā pilnu summu un kas bija ieradušies kongresā. Tādu iemaksātāju ir pāri par 100 personu.

Runājot par kultūras darbu, L. Ruperte norādīja, ka filmu nozare darbu turpina. Domāts par prof. J. Vītola darbu izdošanu, kaut vēl nav izšķirts, vai izdot izlasi vai viņa pilnu darbu komplektu. Tas atkarīgs no līdzekļiem. A. Sprancmanis sācis sastādīt bibliografiju par trimdā izdotām skaņu platēm. V. Sīmanis strādā pie grāmatas par Latviju angļu valodā, kas būtu augstas kvalitātes lieliizdevums, uz laba papīra, krāsās ar tabulām, modernā iespiedumā ar konspektīvu tekstu. Priekšpēdējā nodaļā būtu aprakstīts komūnistu okupācijas laiks. Grāmatas sastādīšana pirms iespiešanas varētu izmaksāt ap 6000 dolaru, bet to varētu pārdot par 25 dolariem eksemplāru.

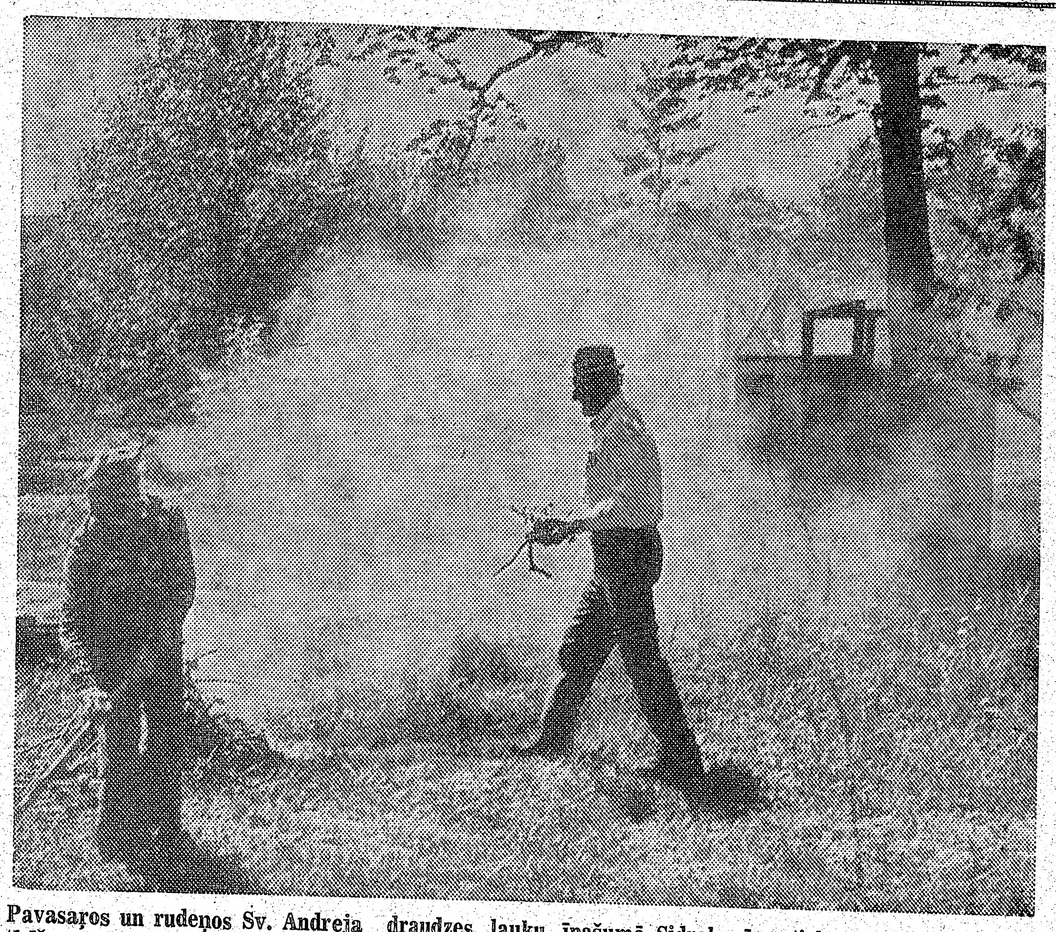

Pavasaros un rudeņos Sv. Andreja draudzes lauku īpašumā Sidrabenē notiek uzpošanas un tīrīšanas darbi, atbrīvojoties no aizvadītās vasaras lapām, lai sāktu jaunu sezonu. Šovasar citu sarīkojumu, ieskaitot lielsarīkojumu, kas līdzināsies jau dziesmu svētkiem un teātru dienām.

Foto: Aleksandrs Kalniņš

U. Inveiss tuvāk apskatīja latviešu institūta darbu. Ir bijušas grūtības ar Latvju enciklopediju, bet tagad priekšdarbi turpinās sekmīgi. Ir cerības, ka to nobeigs ar šo gadu. Top pareizrakstības vārdnīca un citi projekti. Var pieteikties enciklopēdijas abonenti.

M. Grīns norādīja, ka institūts dibināts, lai latviešu zinātniekiem rastos kontakti ar citu zemju zinātniekiem. Institūta darbs ir arī uzglabāt līdzšinējās kultūras vērtības. Viņš iesniedza vairāku punktu priekšlikumu, par ko balsoja. Pirmais punkts — uzdot ALA valdei sadarboties ar institūta padomi ALA 25. kongresa un PBLA valdes lēmuma īstenošanai, kas attiecas uz institūta darbību brīvajā pasaulē. Bija arī priekšlikums, atcelt valdes lēmumu par Austrālijas mūzikas krātuves atbalstīšanu ar 400 dolariem, atcelt pārtraukto inkorporācijas akciju, institūta priekšsēdi ievēlēt ALA kongresā, bet tas nevarētu būt ALA priekšsēdis. Debatēs noskaidrojās, ka Ņujorkā ir vēl otrs līdzīgs institūts, pie kam radās jautājums, kāpēc tie abi neapvienojas. Institūtam ar līdzīgu nosaukumu Ņujorkā ir divi nami, kas izremontēti, tur notiek sanāksmes.

Punktu pieņemšanā radās samulsums, kongresa dalībnieki īsti nezināja, par ko balsots, vai balsots „par" vai „pret". Vēlāk noskaidrojās, ka visi punkti noraidīti, atskaitot vienu. Radās ieteikums pārbalsot, bet to noraidīja. Ar jokiem, smiekliem un nopietnību kongress beidzot darbu turpināja parastajā gaitā.

Izglītības biroja vadītāja A. Lejiņa atzīmēja, ka „kritiski punkti" izglītības laukā ir latviešu valodas kursi, latviešu pilna kursa ģimnazija, jaunu skolotāju trūkums un programmu pārstrādāšana. V. Muižnieks norādīja, ka latviešu valodas kursos pieteikušies 39 kursanti. Lielākā interese bijusi par latviešu valodas pamatkursu — 12 dalībnieku, rakstu darbu semināram — 11, klasiskās literatūras kursā — 8, kursos latviešu rakstībā — 11 un paidagoģijas kursā — 8. Nepiecešami 42—44 studenti.

Kādu laiku Amerikas latviešu ģimnazijas plānošana bija pārtraukta, bet 1. aprīļa sanāksmē nolēma, ka darbs jāturpina. Kongress nolēma, ka izglītības turpināšanai vēlama pilna laika ģimnazija Amerikas kontinentā. Bažas sagādā skolotāju trūkums. ALA izglītības birojs kopā ar LNAK pārstrādās skolu programmas.

Nosūtīja rezolūciju ASV prezidentam Kārteram, ASV ārlietu ministram Vēnsam, Apvienoto Nāciju ģenerālsekretāram Valdheimam un ASV kongresa vadītājiem. Norādīts, ka Viktors Kalniņš Rīgā atrodas sliktā veselības stāvoklī, izcietis 10 gadus soda nometnē, tagad sācis bada streiku. Nav ievērotas cilvēka tiesības. Kongress lūdz Kalniņam palīdzēt.

Budžetu pieņēma 198..600 dolaru apmērā. No tiem administrācijas izdevumiem 67.000, ALA darbībai 36.700, grāmatu apgādam 72.000 un institūtam 22.900 dolaru. Atkal izraisījās plašas pārrunas, kā rast vairāk ienākumu izglītības vajadzībām. Bija ierosinājums par katru biedru piemaksāt 50 centu vai 3 dolarus, ko tomēr nepieņēma.

Par ALA priekšsēdi ievēlēja līdzšinējo J. Riekstiņu, viņa vietnieku V. Klīvi, abus ar 100 balsīm. Vicepriekšsēžu amatos ievēlēja līdzšinējos T. Aldzeri, R. Āvu, I. Bergmani, Z. Freivaldi, A. Lejiņu, A. Osvaldu, O. Pavlovski, I. Reinu, L. Ruperti un K. Ritumu, bet no jauna DV pārstāvi E. Braunfeldu. Radīja jaunu vicepriekšsēža posteni, kur ievēlēja K. Blodnieku. Par sekretāri ievēlēja J. Rumbergu no Grand Rapidiem, vietnieci Maiju Strautu no Akronas, kasieri Nikolaju Grāvīti Vašingtonā, vietnieku Astrīdu Jansoni Klīvlandē. Revīzijas komisijā ievēlēja J. Tupesi ar 83, U. Kariņu ar 72 un J. Dimantu jun. ar 61 balsi. Kandidātos I. Lūsis un māc. U. Cepure, kas abi bija nominācijas komisijas kandidāti. Par jauno Kultūras fonda priekšsēdi ievēlēja Ludvigu Reiteru no Bostonas, līdzšinējam priekšsēdim A. Boļšteinam vairs nekandidējot.

—V.I.

Jelgavas Skolotāju Institūta

bijušo audzēkņu un skolotāju

SANĀKSME

sestdien, 1. jūlijā, pl. 20.30
Bostonas Shedaton viesnīcas Berkley istabā
(3. stāvā, Conference Level).

Visi mīļi aicināti.

A. Banga (tel. 617-335-5590)

Koplidojums no Toronto uz
6 vispārējiem latviešu dziesmu svētkiem
Bostonā, Mass. ASV
1978. gadā no 30. jūnija — 4. jūlijam.

Izlidošana piektd., 30. jūnijā, atgriešanās otrd. 4. jūl.

MAKSA $119.30

Pieteikšanās Latviešu kreditsabiedrībā Toronto,
491 College St. Toronto, Ont. M6G 1A5;
tālr. 922- 2551 vai pie G. Kārkliņa, tālr. 625-0500

Pabalsts radikāļu izdevumam

Toronto radikāļu izdevumam Strike, kas simpatizē italiešu terroristiem, piešķirts 2500 dol. Ontario mākslas padomes pabalsts. Strike savā maija izrevumā centies attaisnot veidu, kā „sarkanā brigāde" kāpina vecās sistēmas atkāpšanos. Izdevuma priekšpusē ievietoti divu nošauto miesas sargu attēli, guloši ielas malā, kad pirms mēneša notika agrākā Itālijas premjēra Aldo Moro nolaupīšana. Redakcijas kollēģijas loceklis Amerigo Marras, italiešu immigrants, ir bijušais Toronto universitātes students, kas izteicies, ka viņa laikrakstu lasot 30 valstīs. Marras ir viens no Mākslas eksperimentācijas un komūnikācijas centra (CEAC) darbiniekiem. CEAC pagājušā gadā saņēmis pabalstos 43.000 dol. no Kanadas un 23.650 dol. no Ontario mākslas padomes. Parlamenta loceklis, konservātīvais Džordžs Tailors izteicies laikr. The Toronto Sun līdzstrādniekam Robertam Makdonaldam, ka pabalsti nekādā gadījumā nav piešķirami grupai, kas darbojas mākslas aizsegā. Marras, kas simpatizē „sarkanai brigādei" un citām radnieciskām grupām, izteicies, ka tradicionālais marksisms un liberālisms esot kļūdains, tādēļ jāsagatavojoties „karam aiz barikādēm". Izdevums Strike reklāmē arī semināra seriju ar homoseksuāļu laikrakstu Body Politics, kas saņēmis 1500 dol.

Terroristi nošāvuši Aldo Moro

Itālijas „sarkanās brigādes" terroristu 16. martā nolaupītais agrākais Itālijas premjērs Aldo Moro atrasts nošauts 9. maijā automobiļa bagāžas nodalījumā. Auto atstāts Romas iekšpilsētas rajonā, divus blokus no italiešu kumūnistu partijas galvenās mītnes. Moro nošauts ar šavienu pakausī un vairākiem šāvieniem krūtīs, pie kam rokas un kājas bijušas slēgtas dzelžos.

Agrāko premjēru nolaupīja pirms 8 nedēļām Romā, nošaujot 5 viņa miesassargus. 24 stundas pirms nogalināšanas Romas laikraksti publicēja Moro atvadu vēstuli sievai Eleonorai, rakstot, ka drīz viņu nogalinās. "Tautas tiesa" jau 15. aprīlī piespriedusi Moro nāves sodu, atrodot par vainīgu „noziegumos pret proletariātu". Savā ultimātā „sarkanās brigādes" terroristi pieprasīja, lai Itālijas valdība atbrīvo 13 ieslodzītos terroristus apmaiņai pret Moro. Kad kristīgo demokratu partija, pārņēma valsts vadību, Moro 1963. gadā kļuva par premjēru. 1974. gadā viņš viesojās Kanadā. Moro uzskatīja par pirmo kandidātu Itālijas prezidenta amatam, kad decembrī izbeigsies tagadējā Džiovani Leona valdīšanas termiņš. Moro sieva Eleonora sarūgtinājumā izteikusies, lai valdība nerīkojot viņas vīram publiskas bēres, ne arī citas ceremonijas.

„Holocaust" aiz dzelzs aizkara

„Televīzijas raidījumos izrādītā filma Holocaust informē par nacistu barbarismu. Laimīgā kārtā nacisti bija pie varas tikai 12 gadu, kad viņu slepkavīgo darbību apturēja kopš 33 gadiem. Diemžēl, mums neizdevās apturēt otras lielākās 20. g. simteņa masu slepkavības. Lielākā plānotā masu slepkavībā sākās 1917. gadā un turpinās nepārtraukti jau 60 gadus. Šinī periodā likvidēts 60 miljonu dvēseļu, ko izdarījusi „mieru un brīvību mīlošā" Pad. savienība. To tagad, lielākā vai mazākā mērā, aizmirušas rietumu valstis. Kad mums būs iespēja redzēt televīzijas raidījumā Holocaust aiz dzelzs aizkara?" jautāja V. Plūdons, Skarboro, laikr. The Toronto Star lasītāju vēstulēs. Līdzīga satura vēstule iespiesta arī otrā Toronto dienas laikrakstā The Toronto Sun ar redakcijas piezīmi: „Staļins bija ļaunāks nekā Hitlers." Par filmu Holocaust izteicies arī baltkrievu izcelsmes emigrants K. Akula, kas ir čakls pretkomūnisma vēstuļu rakstītājs, it īpaši laikr. The Toronto Sun. Viņš raksta: „Komentējot nesen izrādīto televīzijas filmu Holocaust, iezogas doma — Holocaust nevar nekad vairs atkārtoties! Pazūdiet jūs, visi hipokrati!" Holocaust noticis Gulagā un Ukrainā, Baltkrievijā un Baltijās valstīs, Kubā, Etiopijā un Angolā, Kambodijā un Ķīnā!"

Pēc 10 gadu pazīšanās beidzot Kanadā

Būs rets gadījums, kad kādam šejienes latvietim palaimējies no dzimtenes izsaukt tur iegūto dzīvesbiedri, kā tas veicies atpūtas vietas Sanalulu īpašniekam Kārlim Suntažam, kas jau kopš gadiem šādu atpūtas vietu iekārtojis uz salas Nipisinga ezerā, Ontario provincē, kur savu vasaras atvaļinājumu pavada daudz latv. K. Suntažs 1967. gada Rīgas apciemojumā iepazinies ar Dr. Melitu Krēķi, speciālisti nervu slimībās Ķemeru sanatorijā. Savā profesijā dzimtenē viņa strādājusi jau 16 gadu. Abu pazīšanās turpinājusies arī turpmākajos dzimtenes apmeklējumos, kas pagājusā gada 7. jūnijā beigušies ar ģimenes dzīves nodibināšanu. Taču Dr. M. Krēķei bijis jāpaliek Latvijā. Viņas izsaukšanu uz Kanadu kārtojis K. Suntažs, līdz beidzot jaunā kundze ar savu 80 g. veco māti Augusti Birznieci varējusi izceļot, ierodoties Kanadā 30. martā. Ļoti palīdzīgas formālitāšu izkārtošanā bijušas arī attiecīgās Kanadas iestādes, tāpat LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs ar sabiedrisko darbinieku Modri Tožu. Latvijas ārste iecerējusi iegūt prakses tiesības arī Kanadā. Abas ieceļotājas ir kurzemnieces. O. K.

Mūžībā aizgājis

Tenis Tūters

dzimis 1908. gada 29. jūnijā Sēļu Lieltūteros, pēkšņi miris 1978. gada 27. aprīlī Toronto.

Mierā Tavas čaklās rokas,
Klusē Tava mīļā sirds.

Viņu piemiņā paturēs

sieva ar dēliem un viņu ģimenēm,
brālis un radi Kanadā, ASV un dzimtenē.

Mīļais brālis

veterinārārsts, korp. Latvia filistrs

Ludis Valdovskis

dzimis 1901. gada 27. septembrī Sīpeles pagastā, miris 1978. gada 4. maijā Alūksnē.

Dziļās sērās

Olga Pauzers ar meitām
un viņu ģimenēm.

Mūsu mīļais tēvs, audžu tēvs un svainis

Jūlijs Rūdolfs Martinovs

dzimis 1902. gada 20. maijā Valmierā
miris 1978. gada 7. aprīlī Hamiltonā, Kanadā.

Par viņu sēro

audžumeita un svaine ar ģimeni Kanadā,
dēli ar ģimenēm dzimtenē un svešumā.

Kārlis Šmits

dzimis 1905. gada 12. februārī,
miris 1978. gada 21. aprīlī

Sv. Andreja ev.-lut. latviešu draudzes Toronto
Palīdzības fonds

(80. turpinājums)

Viņš ieslēdza elektrisko pavardu un uzlika katliņu uz kvēlojošās spirāles. Remdena kafija viņam negaršoja. — Esi karsts vai auksts, jo remdenos izspļauj! — Tie bija gudri vārdi. Nē, Priedulis nebija remdens, viņam garšoja karsta kafija, kaut vai tā būtu atkal jāuzsilda. Viņam bija žēl, ka atstājis Mirdzu naktī vienu platajā gultā, pats jūtoties kā nedzīvs koka gabals.

Jā, savādi ir ar tādu koku. Te tas aug, zaļo, bet paskaties, apakšējie zari jau nokaltuši. Vēlāk rodas arī tukšs vidus kā vecajam vītolam tepat viņa mājas priekšā. Dažreiz atkal viss koks, nezin no kā, nokalst un beigts. Vai arī Priedulis nebija tāds vecs koks? Kaŗā ievainotā roka vēl tagad brīžiem iesāpējās. Nevajadzēja nemaz noklausīties laika ziņojumus: ja roka sāka sāpēt — būs lietus, ja iesāpējās gurns — gaidāms pērkons. Pēdējā laikā gurns vēstīja pērkonu vai katru dienu, ka tam nevarēja vairs ticēt. Ja sāpošo vietu ielocīja, nekas, bet kad ilgāk pasēdēja uz krēsla, likās, ka kāds nezināms spīdzinātājs to vien tikai gaidīja, lai tūliņ no apakšas sāpīgi iedurtu, tikko Priedulis straujāk pagrozījās. Viņš atminējās, ka palaidņi zēni viens otram uz skolas sola uzlika spraudīti, kad skolotājs lika atstāstīt uzdoto lasāmgabalu vai mazo reizes rēķinu.

Kad skolotājs, atbildi noklausījies, pateica savu parasto „sēsties", tāds izjokots skolnieks tūliņ atkal uzšāvās stāvus gaisā kā svece.

„Es tev teicu — sēsties!" skolotājs tad iesaucās vēl skaļāk.

Cik reižu arī Priedulim par tādu nedarbu nebija jāstāv kaktā un jāskatās plikā sienā, ar muguru pret visu klasi.

Priedulim likās, ka tagad nu vajadzētu atbildēt par saviem jaunības grēkiem, kad pašam bija uzsūtīts šāds dūrējs, kas badīja ar aso iesmu. Viņš gāja pie spoguļa noskūt bārdu, lai dūrējs paliek zem krēsla. Sejas āda likās pārāk staipīga. To vajadzēja pievilkt ar vienu roku, kamēr ar otru, pāri iestieptai vietai, vilka skujamo asmeni. Arī acu plakstiņi likās uzbrieduši un biezi, zem acīm zilgani maisiņi kā vecam diplomātam. Tas bija cienīgs izskats. Ja vēl iekāptu angļu strīpainajās biksēs un uzvilktu melnos bambāļsvārkus ar divām astēm uz katru pusi, lai tad Pastalnieks tikai noņem cepurīti.

„Diplomāts!" Priedulis iesaucās un sāka skaļi smieties. No spoguļa pretim raudzījās pavecāks vīrs, saburzītā uzvalkā, ar uzbriedušiem maisiņiem zem acīm. Kakla saite bija sagriezusies uz vienu pusi. Viņš to sakārtoja taisni un izgāja uz ielas. Caur tumšo mākoņu spraugām spīdēja bālgana rudens saule.

Priedulis lēni soļoja uz galvenās ielas pusi. Viņš apstājās pie liela apavu veikala. Logā bija sarindotas spožas vīriešu kurpes. Vidū durvis. Pretējā pusē atkal kurpes — dāmām. Pie katra pāŗa cena. Pēdējie skaitļi vai nu astoņi un deviņi, vai deviņi un astoņi. Skatītājs brīžiem nevarēja uzreiz apjēgt, kurš pāris tad nu ir lētāks? Pie nama otrā stāva fasādes liels reklāmas dēlis. Uz tā uzzīmētas tikai kājas, vīriešu un sieviešu. Likās, ka kādi nevaļīgi soļotāji, bez rumpjem, kaut kur nemitīgi steidzas. Dažādās kurpēs ieautās kājas mijās viena ar otru kā koka stumbri, strauji braucot pa meža ceļu.

Jo ilgāk Priedulis skatījās šajā kāju ņirboņā, arī viņam likās, ka tam ir tikai kājas, nekas cits — tikai kājas un kurpes, ar cipariem astoņdesmit deviņi un deviņdesmit astoņi. Tās nesa viņu pāri ielai. Likās, ka daudzās kājas tam dzinās pakaļ. Priedulis sāka skriet. Šķērsojot ielu, viņš dzirdēja dažādas auto tauŗu skaņas kā kāzinieku braucienā. Iekaucās bremzes. Kāda melna galva izšāvās pa auto logu un kaut ko nikti sauca. Satiksmes straume pa plato ielu plūda tālāk kā upe pēc raženа lietus.

Priedulis bija apstājies pie loga, ielas otrā pusē un skatījās lielajā stiklā, kur atspoguļojās ielas satiksme, mainījās zaļās, dzeltenās un sarkanās ugunis, bet visam tam pa vidu jaucās dāmu veļas gabali aiz stikla. Atspulgi un īstenība! Kāda roka viņam viegli uzgūlās uz pleca.

„Jūs, kungs, vieglprātīgi pārgājāt ielu, kad tepat, mazliet tālāk, bija satiksmes ugunis," policists aizdomīgi nopētīja Prieduli. „Liekas, jūs arī drusku smaržojat pēc likieŗa pārvaldes? Es ieteiktu jums vairāk rūpēties par savu dzīvību."

„Manai sievai dzimšanas diena, gribēju nopirkt dāvanu," Priedulim radās atbilde.

„Tāpēc jau jums viņa tūliņ nav jāpadara par atraitni," kārtības sargs pasmaidīja un aizgāja.

Priedulis kavējās pie loga, it kā tiešām gribētu izvēlēties kādu dāvanu. Pēkšņi viņu sagrāba šausmas. Likās, ka te būtu strādājis kāds briesmīgs noziedznieks, kas sacirtis skaistus cilvēku ķermeņus gabalos un izstādījis skatlogā. Galvas bija atdalītas no rumpjiem, uzdurtas uz mietiem, un uz tām uzmauktas dažāda veida cepures vai parūkas. Turpat blakus bija izslietas gaisā slaidas sieviešu kājas, melnās vai citas krāsas zeķēs. Bija redzamas arī sieviešu krūšu daļas, kuŗu apaļumus sedza spožas drānas turētāji, vai atkal tikai ķermeņa vidus daļa ar rozā vai citas krāsas biksītēm.

Prieduli sagrāba lielas bailes. Viņš atstāja šo briesmu vietu un, cik vien jaudāja, steidzās projām. Ja kādam uzgrūdās, atvainojās un steidzās tālāk. Acu priekšā rēgojās nocirstas galvas, kājas un sakropļoti rumpji, kādus bija redzējis tikai kaŗa laukā pēc niknām kaujām. Gaisā bija sadzirdama spēcīga rūkoņa. Kad Priedulis pavērās mākoņos, caur tiem slīdēja liela lidmašīna. Viņš instinktīvi saliecās un sāka atkal skriet. Pēdīgi noguris apsēdās uz tuvākā sola parka malā un elpoja gaisu straujiem vilcieniem.

Mazliet attapies, Priedulis nevarēja apjēgt, kur atrodas. Pilsēta viņam bija labi pazīstam, bet šī vieta likās galīgi sveša. Nebija pirmā reize, kad citkārt labi pazīstamas vietas likās gluži svešas, un tikai pēc laba laika zināja, kur atrodas. Brīžiem tīri kauns sametās, ka ilgi sarunājoties ar daudzreiz redzētu, pazīstamu cilvēku, nevarēja atcerēties viņa vārdu. Dažkārt atkal bija jasasveicinās ar gluži svešiem cilvēkiem, kas sauca Prieduli vārdā un sirsnīgi spieda roku. Cik reižu Mirdza nebija dusmojusies, ka viņš atstājis dzīvokļa durvis nenoslēgtas un aizgājis. Priedulis neatcerējās, vai arī šoreiz durvis kārtīgi noslēdzis?

Varēja būt jau vēla pēcpusdiena. Pēdējās dienās Priedulim bija sajukuši arī laika jēdzieni. Tramvaji bija pārpildīti, kā parasti steigas stundās, kad visi gandrīz reizē atgriezās no darba. Viņš pieķērās pie turēkļa un ielu dzelzceļa vagonā šūpojās līdz. Kāda jauna sieviete, turpat priekšā, piecēlās un piedāvāja savu vietu, kas šeit bija gluži sveša lieta. Bieži jauni skuķi un zēni omulīgi sēdēja, kamēr sirmi vīri un vārgas vecītes vai māte ar bērnu uz rokas stāvēja turpat blakus.

Priedulis pateicās, bet vilcinājās atbrīvoto vietu ieņemt.

(Turpinājums sekos)

Biruta Senkēviča

MĀTEI

Māt', man skūpstīt ļauji vaigu,
ļauji tavā klēpī krist;
dod vēl savu glāstu maigu —
lai var dzīves smagmi nest.

Dzīves smagme — maldu sāpes
smagi gulstas dvēselē,
kad es savu gaitu kāpes
minu staigu pasaulē. —

Māt', vēl skūpstīt ļauji vaigu,
ļauji man kā bērnam smiet;
sniedz vēl vienu glāstu maigu
būs man vieglāk sāpes ciest! . . .

Vilma Kinstlere

SVĒTĪGS BĒRNS

(Ģimenes dienā)
Svētīgs bērns, kas tēv' un
māti godā
Un grūtos brīžos
miļām rokām skauj,
Kas paspārnē un sirdī
atrod vietu
Un tur līdz mūža galam
dzīvot ļauj.

Svētīgs bērns, kas ļaunam
aizslēdz sirdi
Un Dieva gaismai ieiet ļauj,
Kas tikai labo sēklu zemē kaisa,
Lai rudenī tad zelta vārpas
plauj!

Svētīgs bērns, kas Dieva
ceļus staigā
Un citiem pestīšanas vēsti nes,
Par grūtdieņiem un
nabadziņiem gādā
Un dara to no sirds un dvēseles.

Marija Urnežus

NOJAUTAS

Šodien vēl vēroju dzīvi
Blāzmojam it kā caur stiklu,
Kaut dievišķo īstenību
Apziņa glabā kā sēklu.

Kur atklāsies patiesība?
Kā aizsniegt kodolu čaulā?
Nicības spoguļi blāvā
Nojautu ugunis spīgo:

Dzīvā un nedzīvā daba
Saskaņas draudzīgos ritmos
Priekā, kas atblāzma sīka
Visuma saskaņas priekam.

Radības krāšņajā lokā
Katram no mums sava vieta,
Katram, kā orķestrī lielā
Instruments vienreizīgs dāvāts.

Mūžīgā skaistuma dziesmu
Dzied konstelāciju draudzes,
Kosmisko Raditāju
Iemājo dvēsele sevī.

Edvarts Tūters

KVĒPI UN PUTEKĻI

Kvēpi un putekļi joņo,
Svešumā lieku kur pēdas;
Pretim un gaŗām man soļo
Svešnieki, svešas kam bēdas.

Nebrīnos, vietulīgs eju —
Nesu, ko Dievs nest man devis.
Ikviens poš smaidīgu seju,
Es — turu bēdu pie sevis.
Nav jau gan viegla tā kaisma,
Kas te nāk dvēseli tirdīt.
Maz gaismas te, vairāk
baismas, —
Skumju tās dara man sirdi.

14 vietās 32 izrādes

Aprīlī ar 13 dažādu diapozitīvu kopojumu izrādēm no Rietumvācijas Anglijā viesojās Sirdsvaldis Spurdziņš. Izrāžū ciklu bija izkārtojis DV fonda kultūras daļas vadītājs Alfons Freimanis. Kā cikla beigās Notinghamā izteicās Spurdziņš, tad izrādes notikušas 14 vietās, kur kopskaitā izrādīti 32 diapozitīvu kopojumi, un skatītāju skaits vērtējams ap 1000. Vietējās izrāžu rīkotājas bijušas DVF nodaļas, bet Latviešu mājā Almēlijā — tās vadība. Visdzīvākā interese novērota mazākajos tautiešu centros, kur tautieši braukuši pat no attālām vietām.

Pēdējā izrādē DVF Notinghamas nodaļas klubā bija ap 40 skatītāju. Te Spurdziņš izrādīja diapozitīvu kopojumus par Rīgu un leģionāru cīņām Vidzemē un Kurzemes cietoksnī. Iepriekšējā vakarā izrāde notika DVF Straumēnos, DVF Birminghamas nodaļas izkārtojumā. Tur bija ap 60 skatītāju.

Sirdsvaldis Spurdziņš, kas aprīlī no Memingenas, Rietumvācijā, ciemojās pa visu Angliju, rādot vēsturisku ainu sakopojumus diapozitīvos, pavisam 13 sērijās, kā invalidu mītni Bērzaini, nelaika archibīskapa T. Grīnberga biografiju, pēdējo Latvijas valsts prezidentu K. Ulmani, Latvijas atbrīvošanas karu, Latviešu leģionu u. c.

Foto: Harijs Blezūrs

Izradīja Kārļa Ulmaņa dzīvei un darbiem, kā arī cīņām Kurzemes cietoksnī veltītos kopojumus. Pēc izrādes bija viesīga dzīve. Vanadzes bija izkārtojušas arī loteriju.

S. Spurdziņš arī pats ir aktīvs DV darbinieks Rietumvācijā: zemes valdes revīzijas komisijas priekšsēdis un reizē arī rosīgās Memingenas nodaļas valdes priekšsēdis. Spurdziņa pavadonis gaŗajā ceļojumā bija otrs pazīstams DV Rietumvācijā darbinieks Ernests Rudzītis no Menchengladbachas.

S. Spurdziņš jūnijā dosies uz ASV, kur izrādes paredzētas Bostonā, 6. Vispārējo latviešu dziesmu svētku ASV programmas ietvaros. Iespējamas izrādes arī citās vietās. Viņa atrašanos Ziemeļamerikā jau paredzējuši izmantot arī DV Kanadā. DV Kanadas valdes kultūras daļas vadītājs E. Treilons aicinājis ar izrādēm viesoties arī Toronto un citās DV nodaļās.

S. Spurdziņš šinī darbā ieguldījis daudz pūļu un arī prāvus līdzekļus. Raitajam sniegumam uz ekrāna skaņu lentē ieskaņota arī pavadmūzika un paša sakārtotāja paskaidrojumi, kas viss kopā dod saistošu un noapaļotu priekšnesumu.

J. F.

Triju MMK sarīkojumi

Nesen notikušajā trīs latviešu Mednieku un makšķernieku klubu valžu kopsēdē Toronto izstrādāts kopējs sacīkšu un sarīkojumu kalendārs turpmākam darbības periodam: 13. maijā, pl. 9 Bērzaines uzpošanas talka. 3. jūnijā Toronto LMMK rīkotās 3 klubu maksķerēšanas sacensības pl. 14 Honey Harbour (Gaibiseļa vasarnīcā.), 10. jūnijā pl. 9 Latviešu sporta apv. rīkotās šaušanas sacensības Lielupe. 17. jūnijā pl. 9 Toronto LMMK draudzības šaušanas sacensības ar Kanadas klubiem Bērzainē. Tai pašā dienā pl. 15 Sv. Katrīnu LMMK zušu makšķerēšanas sacīkstes Niagaras upe. 8. jūlijā pl. 10 Toronto LMMK internās māla baložu šaušanas sacīkstes Bērzainē. 9. jūlijā, pl. 9 Sv. Katrīnu LMMK internās šaušanas saaīkstes Gun Club šautuvē. 12. augustā, pl. 9 Toronto LMMK eksternās šaušanas sacīkstes, vakarā zaļumballe Bērzainē. 26. aug. pl. 9 Hamiltonas LMMK eksternās šaušanas sacīkstes un zaļļum balle Lielupē. 9. septembrī, pl. 9 Sv. Katrīnā LMMK eksternās šaušanas sacīkstes (māla baloži un 22. kal. šautene), vakarā balle. 16. sept. pl. 9 Balt. šaušanas sacīkstes (rīko igauni) Bērzainē. 21. oktobrī, pl. 10 Toronto LMMK tītaru šaušanas sacensības Bērzainē. 28. oktobrī, pl. 19.30 (Toronto LMMK sezonas atklāšanas balle Latviešu namā. 25. novembrī pl. 10 Toronto LMMK tītaru šaušanas sacensības Bērzainē.

O. K.

RELIĢISKĀ DZĪVE

Ar ko sālīs?

Jūs esat zemes sāls; bet ja sāls nederīga, ar ko tad sālīs? Tā neder vairs nekam, kā vien ārā izmetama un ļaudīm saminama. Jūs esat pasaules gaišums...

Mateja ev. 5,13.

Toronto sabiedriskā un līdz to draudzes dzīve šobrīd ir sarežģīta, jo uzskati dalās par labāko nākotnes ceļu. Redzam lielu viedokļu atšķirību, pat konfliktu. Katrs raugās nākotnē ar savu — pozitīvu vai negātīvu vērtējumu. Nebūtu jāuztraucās, ka visi nedomā vienādi. Bet bieži dzirdam arī nevajadzīgu un ļaunu pieskaņu mūsu debatēs: naidu un otra cilvēka apmelnošanu. Šajā sakarībā ticības mudinājums ir vienkāršs un tiešs: naids, neiecietīga tiesāšana, apmelnošana un pļāpāšana ir pret visu, ko tā māca. Atšķirīgi uzskati un dažādi paņēmieni būs katrā aktīvā sabiedrībā, jo cilvēki ir dažādi, bet aizstāvot savu viedokli, nicinot vai iznīcinot otru, mūsu rīcība vairs nesaskan ar Kristus mācību.

Mūsu draudze un katrs, kas sevi nosauc Kristus vārdā "kristietis", uzņemas īpašu atbildību: rādīt viņa ieceitību, kalpošanas piemēru un mīlestības tikumu mūsu attieksmēs.

Ja to nedarām, "ja sāls nederīga", ar ko tad Dievs sālīs — padarīs tīkamu mūsu dzīvi? Ja mēs, draudzes locekļi, šādu labu piegaršu nepiešķirsim mūsu sabiedrībā, kas lai to dara? Tāds aicinājums nav vienkāršs vai viegls, un būs reizes, kad to nespēsim, bet Kristus mūs tā ir aicinājis un stiprinājis darīt. Lūgsim Viņu un strādāsim visi, lai mums būtu vide, kur visi tiek cienīti, ja arī visiem nevaram pievienoties, jo vienīgi tad dzīvosim skaistā sabiedrībā, kā Dievs mums to ir novēlējis.

Māc. Juris Cāltiis

(Raksts pārņemts no Toronto Sv. Andreja draudzes Ziņām, 1978.g. aprīlis)

BAZNICU ZIŅAS

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cres., Toronto 21, Ont., tālr. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

Māc. I. Gaide sastopams baznīcas kancelejā otrdienās un ceturtdienās no pl. 9.30 līdz 12 no rīta, bet trešdienās no pl. 18—20 un piektdienās no pulksten 17—20. Pārējās dienās pēc iepriekšējas norunas. Draudzes kancelejā atvērta otrdienās un ceturtdienās no plkst. 12—20. Dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 11 no rīta.

14. maijā pl. 11 Vasarsvētku un Ģimenes dienas dievkalpojums. Archibīskaps A. Lūsis. Dziedās vīru koris Viesturs diriģenta J. Baruša vadībā.

21. maijā pl. 11 jauniešu iesvētes dievkalpojums ar dievgaldu. Soprāns Rita Dzilna-Zaprauska no Filadelfijas.

Māc. J. Cālītis. Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto, Ont., M4G 1V5. Tālr. 482-5743 mājās, 8 Rolland Road.

Biroja stundas — trešdienās no pl. 10—12 un 18—20, ceturtdienās no 10—12. Citā laikā iepriekš sazinoties.

14. maijā pl. 11 Ģimenes dienas un Vasarsvētku dievkalpojums. Dievgalds. Viesosies māc. V. Fricsone no Grand Rapidiem. Pēc dievkalpojuma Ģimenes dienas sarīkojums ar māc. V. Fricsones referātu.

21. maijā pl. 15 Trīsvienības svētku dievkalpojums. Māc. Ā. Čops.

28. maijā pl. 11 jauniešu iesvētes dievkalpojums ar dievgaldu. Draudzes koris diriģenta A. Purva vadībā. Māc. J. Cālītis un Ā. Čops.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā 361 Danforth Avenue.

14. maijā pl. 13 Vasarsvētku dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

28. maijā pl. 13 dievkalpojums Sv. Barnaba bazmīcā.

Baptistu draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 16. Bībeles studijas un lūgšanas vakari trešdienās plkst. 19.30 Walmer Road baptistu dievnamā.

Māc. prāv. Dr. B. Kokins, 100 Sunnyside Ave., tālr. 533-9456 Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā 1021 College Str. Dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā pulksten 13.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze — 18 Victoria Avenue South. Māc. K. Kuškēvics, 55 East 44th St., Hamilton, Ont. L8T 3G8, tālr. 385-9838.

Mācītāja K. Kuškēvica runas stundas baznīcas telpās ceturtdienās no pl 19.30—21.30. Tālr. 527-5810. Ieeja birojā no baznīcas aizmugures.

14. maijā (Vasarsvētki un Ģimenes diena) pl. 10 dievkalpojums angļu valodā . Pl. 11 svētku dievkalpojums ar jauniešu piedalīšanos, koris. Pl. 12 — svētdienas skolas nobeiguma uzvedums.

MONTREALA

Prāv. A. Voitkus 3438 Rosedale Ave., Montreal H4B 2G6 P.Q. Tel. 489-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcell Ave.

14. maijā pl. 13.30 Vasarsvētku dievkalpojums.

21. maijā pl. 13 iesvētību dievkalpojums Rosedale United Church; dievgalds, dziesmu lapiņas.

Ev. lut. Latviešu draudzes Montrealā Vasarsvētku dievkalpojums 14. maijā pl. 11 Tērvetes nometnes saiešanu telpās. Māc. Arturs Dūmiņš, dziesmu lapiņas.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel 733-3906 Otavas latv. ev. lut. Miera draudzes Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā

14. maijā pl. 14 Vasarsvētku dievkalpojums ar dievgaldu.

21. maijā pl. 14 Trīsvienības svētku dievkalpojums, pēc tam Celsmes stunda.

4. jūnijā pl. 14 ģimeņu dievkalpojums.

13. maijā pl. 20 Tautas sēru dienas dievkalpojums.

18. maijā pl. 11 dievkalpojums Sprīdīšos.

Latviešu misijas radio raidījums

„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"

nepārtraukti 23. gada gājumā

Katru svētdienas rītu no pl. 9 — 9.30

Vilnis 1270 AM

No Niagaras WHLD raidītāja

Vadītājs A. Lakmanis, 106 Dorset Rd. Scarboro, Ont., tālr. 261-4218

PRIEKA VĒSTS

Kristīgs latviešu radio raidījums katru svētdienu pl. 2.45 pēcp. no Niagaras WHLD raidītāja

Vilnis 1270 AM

Vadītājs Dāvids Miķelsons 60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont., tālrunis 749-0832

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMOS

Global TV 6. un 22. stac. 100 Huntly Str., Toronto, no pirmd. — piektd. pl. 9.30 no rīta, sestd. pl. 10 no rīta. Bufalo TV stac. 29, 700 Club, ik dienas pl. 11.30 no rīta un pl. 9.30 vakaros.

Radio FM CBN 107.7 24 stundas. Tel. 339-3128

Mūsu mīļais

Alberts Augusts Andzenavs

dzimis 1911. gada 9. martā Latvijā,
miris 1978. gada 27. aprīlī Kanadā

Cik mūsu dzīves diena īsa
Kā pavediens, kas plaukstā gulst,
Kā viegla strauja vēja trīsa,
Kas rietu blāzmā dreb un mulst.

Pēc viņa sēro

sieva, dēls, vedekla un divi mazbērni,
piederīgie Kanadā un Latvijā

LOTUS FLOWERS

792 Bathurst St.,
(Pie Bloor St.) Toronto
Ont. M5R 3G1
Tel. 533-3884

PUĶES - GRĀMATAS
DAIĻAMATNIECĪBAS IZSTRĀDĀJUMI

Vienalga, kur dzīvojat: Sidnejā, Stokholmā vai Sanfrancisko — rakstiet, telegrafējiet, telefonējiet, un jūsu puķu pasūtinājumu izpildīsim nekavējoties. **Ināra un Arvīds Tīrumi**

RM

ROSAR-MORRISON

NSM

FUNERAL HOME LTD

Thomas L. Morrison — Funeral Direktor

467 Sherbourne St. Toronto, Ont. M4X 1K5. Tel 924-1408

RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
Apbedīšanas ceremoniju izkārtošana

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
(Pie „Chester" pazemja pieturas)
466-1951 vai 466-1502
ZIEDI KATRAI VAJADZĪBAI
LIETIŠĶAS MĀKSLAS IZSTRĀDĀJUMI
ZELTKAĻA A. GUGĀNA ROTAS
Veikals atvērts ceturtdienās līdz pl. 8.00 vakarā.
Māra Gugāns-Lūsis

BROADVIEW WOOLS, ARTS & CRAFTS

Īpašn. **Elza Avots**

Veikali Toronto:

674 Broadview Ave., pie Danforth, tel. 469-2005
9 Queen St. East, pie Yonge ielas 368-5011

Lielā izvēlē īstas un sintētiskas vilnas dzijas, vietējās un ārzemju; aužamās dzijas, vilnas dzīpari. Materiāli dažādu latvisku rokdarbu sagatavošanai, linu materiāli, diegi, audekli, kanva visādos rupjumos. Dāvanām dažādi rokdarbi un audumi atsevišķi tautas tērpu gabali. Padomi rokdarbu jautājumos.

Veikali atvērti:

Pirmd., otrd. un trešd. no 9 rītā — 6 vak.;
ceturtd. un piektd. no 9 rītā — 8 vak.;
sestdienās no 9.30 rītā — 4 pēcp.

Skyline Real Estate Ltd.
2100 Dundas St. West,
Toronto M6R 1W9
Tel. 533-8553

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI
AUTO UN MĀJU
APDROŠINĀŠANA
Tel. 533-8553 Ilmārs Jankovskis

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTIM un P.S.R.S.

Mēs pārsūtām apdrošinātus drēbju un apavu sainīšus līdz 19¾ märc. netto

LIELA MANTU IZVĒLE MŪSU VEIKALĀ

Biroja laiks — pirmd., otrd., ceturtd. un piektdien no pl. 9.00 — 17.00
Piektdienās vēlākā laikā — iepriekš sazinoties pa telefonu.
sestdienās no pl. 9.00 — 16.30, trešdienās birojs slēgts.

Baltic Exporting Co.

482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.

M6R 2N5. Tālr. 531-3098

JAUNAS GRAMATAS

Archīvs XVII, izglītība	$10.00
Ceļa zīme Nr. 60	$3.00
P. Gruzna un O. Liepiņš — Mamona gitnieki	$18.00
K. Kurzemniece — Izziemosim, dz.	$5.00
V. Mežezers — Sirds ko dziļi iemīlēja, dz.	$6.50
Rūgtais apinis Nr. 46 — 49, katrs	$2.50
P. Kalniņš — Linu dvielis, tēloj.	$12.00
Dr. P. Cirsis — Neticīgā glābšana	$8.00
H. Biezais — Ēnas pār torņiem	$5.00
Z. Mauriņa — Zemes dziesma	$9.00
M. Kovaļevska — Sentiments un mazliet sniega	$8.00
Degsme — Dr. K. Ulmaņa atziņas un vēlēj.	$22.50
Latviešu trimdas bibliografija 1961-1970	$26.00
Veltījums Dr. Zentai Mauriņai — sakārtojis Dr. H. Tichovskis	$12.00
Bīskaps Jāzeps Rancāns, rakstu izlase, sakārtojis Dr. H. Tichovskis	$12.50
B. Veisberga — Orindas piezīmes	$5.00
Lietiškā māksla Nr. 10	$3.50
Mūsu virtuves noslēpumi, recepšu krājums	$5.00
T. Zeltiņš — Tuvos un tālos ciemos, izl.	$8.50
Kurts Rīss — Bestselleri	$8.50
K. Hamsuns — Loks noslēdzies	$8.50
L. Lideka — Nams pie Baltijas jūras, rom.	$8.00
Latviešu karavīrs II p. k. l. 5. gr.	$19.00
Vilis A. Hāznera — Varmācības torņi, atm.	**$24.00**

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5
Tālr. 921-7121
Pasta sūtījumiem jāpieskaita 10%

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS

dabīgs, nepasterizēts
Ziedputekšņi Pollen)
Peru pieniņš (Royal Jelly) no

ĒRGĻU LIGZDAS DRAVĀM

EGLESNIEKS

30 Dewson St., Toronto, Ont. M6H 1G5, tel. 534-0563

Plašā izvēlē
latviska un modernā keramika, skulptūras, sienas segas
Pieņem pasūtinājumus brokastu un pusdienu traukiem (īpatnēji latviski medus dzelteni un zaļi).
ZIGFRIDS JURŠEVSKIS — ZIGFRIDS ART POTTERY
1425A Bloor St. W., Toronto M6P 3L6, tālr. 536-8183

Latviešu kreditsabiedrības
birojs Latviešu namā,
491 College ielā,
pirmdienās slēgts.
Birojs 1539 Bloor St. West
pirmdienās ATVĒRTS no
pl. 10 — 19.00.

KLĪVLANDE

Klīvlandes latviešu apvienotā draudzē pagājušā gadā notikuši 56 dievkalpojumi, no tiem 8 ar dievgaldu, 2 kapu svētki kopā ar kaimiņu draudzēm un 30 draudzes skolas svētrītu aizlūgumi. Draudzē 727 iesvētīti locekļi. Izstājušies no dr. 14 miruši 13, iesvētīti 10, iestājušies 14, kristīti 5 bērni. Budžets īstenojies ar 756 dol. atlikumu. Draudzes īpašumu parāds samazinājies par 12.500 dolariem; par draudzes namu paliek tikai 41.000 dol. parāds. Rosīga bijusi dāmu komiteja, sagādājot prāvus līdzekļus draudzes darba atbalstam. Draudzes koris diriģenta Dr. V. Ciemiņa vadībā kupli-nājis ar dziesmām vairākus dievkalpojumus un katru gadu sarīkojis divus patstāvīgus koncertus. M. Grendzes vadībā darbojas draudzes pamatskola un vidusskola. Šī gada budžetā paredzēti 50.000 dol.

J. E.

GRAND RAPIDI

Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. lut. draudzē pavisam 561 dvēsele. Iestājušies 15 jauni draudzes locekļi, bet tikpat aizvadītā gadā arī no dzīves aizsaukti. Dievkalpojumu skaits 51, dievgaldnieku 201. Jaunatnes pulciņā 22 dalībnieki. Dievkalpojumus ieskaņo lentē tiem draudzes locekļiem, kas veselības apstākļu dēļ nespēj nokļūt baznīcā. Jaunais budžets 30.300 dol. Gada sapulcē draudzes padomē izraudzīja: A. Balodi, J. Bušu, A. Dāvidsonu, A. Dzirkali, F. Fricsonu, A. Grīnbergu, A. Jansonu, H. Janšoni, . Jansonu, O. Jirgensonu, U. Kalēju sen., V. Kalniņu, M. Lazdiņu, D. Liepiņu, V. Lībantu, B. Maini, J. Medni, E. Pētersonu, D. Poli, M. Puriņu, P. Puriņu, V. Puriņu, J. Siliņu, J. Šoku, A. Tālbergu, A. Valdmani, V. Valkovski, V. Valtu, J. Veczieduņu jun. un J. Zieduņu. Revīzijas komisijā: S. Dziļumu, Em. Avotu un A. Kalēju. V. Z.

KALAMAZŪ

Vidējā apgabala novusa meistarsacensības pēc vietejās kopas vadītāja A. Gīrupnieka uzrunas atklāja Latviešu biedrības priekšnieks V. Miķelsons. Sacensībās piedalījās 21 spēlētājs. Vienspēlēs pirmo vietu ieguva Kalamazū, dubultspēlēs — Čikaga. Jānis Šverns izcīnīja vidējā apgabala meistarnosaukumu. Kalamazū vienība ieguva A. Gīrupnieka dāvāto ceļojošo balvu. Sacensības risinājās visu dienu, tās vadīja Ziemeļamerikas novusa apvienības priekšnieks A. Kandrovičs no Čikagas. Par sacensību dalībnieku pāēdināšanu rūpejās Latviešu biedrības dāmu komiteja.

V. B.

Beļģijas vanagu saimei 25 gadi

(Turpinājums no 4. lp.)

arī financiālo saistību nekārtošanas dēļ, biedru skaits pašlaik sarucis uz 16. Iepriecina tas, ka tieši pēdējā laikā pievienojušies daži jauni biedri.

No dibināšanas dienas līdz 1960. g. 10. aprīlim nodaļu vadīja K. Gulbis, tad līdz 28. 10. 1961. — St. Jerumanis līdz 11. 10. 1964. — E. Melderis un pēc tam līdz šai dienai — E. Ozols. Pašlaik materiālā baze nodalai ir nostiprinājusies un nodaļas biedri tuvākā nākotnē cer savu darbību paplašināt.

Nodaļa sevišķu rūpību ir aizvien veltījusi Lomeles brāļu kapos guldīto 79 bijušo biedru piemiņai, un ik gadus, kopā ar tuvāko DV nodaļu Vācijā, Holandē un dažkārt arī Anglijas vanagiem piedaloties, rīko svētceļojumus uz šiem brāļu kapiem, noturot tur dievkalpojumus. Šogad šis svētceļojums notiks agrāk nekā citus gadus, jo Beļģijas nodaļa, atzīmējot savas darbības 25 gadus, grib apmeklēt arī kapos guldītos biedrus. Tādēļ Beļģijas nodaļas valde ierosināja svētbrīdi kapos noturēt jau 30. aprīlī, aicinot to kuplināt ar dziesmām Kanadas DV vīru kori, kas tieši tajā laikā uzsāka savu koncerta turneju Eiropā. Lai savas darbības atceri izārtotu svinīgāku un nozīmīgāku, Beļģijas DV nodaļas valde aicinājaja DV CV prezidiju noturēt dienu pirms Lomeles apmeklējuma paplašinātu DV CV prezidija sēdi Briselē; prezidijs šo ierosinājumu pieņēma un aicināja uz šo paplašināto prezidija sēdi visu Eiropas DV zemju valžu priekšsēžus vai to pārstāvjus.

No Anglijas uz Briseli un Lomeles kapiem bija izkārtots kopīgs brauciens ar autobusu.

A. L.

Latvijas . . .

(Turpinājums no 3. lp.)

būtībā grozīja pasaules un arī Latvijas vēsturi. Bez latviešu strēlnieku aktīvās palīdzības Ļenina idejas Krievijā nebūtu uzvarējušas. Daudzi vēsturnieki domā, ka bez komūnisma uzvaras Krievijā ne Latvija, ne Igaunija, ne Lietuva nebūtu pieredzējušas savu brīvības un neatkarības posmu. Pretējiem spēkiem bieži vien ir bijušās daimoniskas, neparedzētas un pārsteidzošas lomas. Vēstures ciklu likumība var atkal reiz atkārtoties arī mūsu tautas likteni. Ar šādiem liktenības tulkojumiem ir bagāta iztirzētā grāmata, kuŗas saturs un stāstījums lasītāju saista un nelaiž vaļā līdz pēdējam punktam.

"Krievi šausmās klusēja, kad kādā pilsētā ienāca savu virsnieku vadībā strēlnieki bezbēdīgām sejām, vaļā atrautām blūzēm, cepuri uz vienas auss, šauteni plecā, stobru uz leju. Viņi dziedāja pārgalvīgas, izsmējīgas dziesmas, kur jaucās latviešu un krievu vārdi. Piemēram, kādai zinģei ik pēc rindas mainījās piedziedājums: "Očeņ horošo" (ļoti labi) un "bez štanov" (bez biksēm):

Un pa vecajiem pilsētas vārtiem — očeņ horošo —
Iejāj latviešu strēlnieku pulks bez štanov.
Aiz aizkariem augstu pie loga — očeņ horošo —
Tur meitenes priecīgi smaida bez štanov. . . (425)

Lasītājs klausās, domā un jūt latviešu dvēselu puteni klīstam pa Krievijas stepēm, pa Sibirijas tundrām, pa Vācijas ziemeļu daļas līdzenumiem un šodien arī pa visu pasauli, ap visu globu.

Vaidavas — Augstuma apgāds, Linkolnā, lielajai grāmatai devis patīkamu apdari un viegli lasāmu salikumu. Māksliniek̦s Egil̦s Hermanovskis zīmējis grāmatā apcerēto laikmetu raksturotāju vāku, iekomponēdams to laiku un varas reprezentējošas monētas.

Jānis Klīdzējs

Leo A. BUTKUS
ar šo paziņo, ka ir atvēris advokātu pakalpojumu biroju
2328 King St. E.
Hamiltonā, Ontario.
Telefons 547-2951

PAVASARA LE 1-7353
DELIKATEŠU VEIKALS UN KONDITOREJA
361 Roncesvalles Ave. Īpašnieks K. KEDZIERSKI

Ja esat nodomājuši iegādāties
JAUNU 1978. GADA AUTOMAŠĪNU
apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS
CHEVROLET - CHEVELLE - CAMARO
OLDSMOBILE - CHEVY II - CHEVETTE
Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
HANS PLAUDE Tālr. HO 6-1131
Robertson Motors Ltd.
1555 Danforth Ave., Toronto, Ont.

Jūsu ģimene ir sevišķi nozīmīga jūsu dzīves daļa.

Ģimene ir vienīgā pati svarīgākā sociālā iekārta, tāpēc arī Ontario valdība ir uzņēmusies rūpes, lai atbalstītu un stiprinātu ģimenes dzīvi šinī provincē. Tas ietver ģimenes likuma reformu un citas programmas, kā bērnu uzraudzību dienā, palīdzību mājas darbos vecākiem cilvēkiem un invalidiem, īpašus pabalstus vecākiem, kuŗu gādībā ir bērni ar smagām fiziskām vainām un sabiedrisko dzīvi garīgi atpalikušiem.

Šī programma liecina par valdības līdzdalību ģimenes dzīves atbalstam.

Vesela sabiedrība ir atkarīga no veselas un nodrošinātas ģimenes.

Ontario
Margaret Birch,
Provincial Secretary
for Social Development,
William Davis, Premier

Maijs ir ģimenes vienības mēnesis

TEAKWOOD mēbeles

791-2355

Hwy 7

Pārdošana noliktavā

Airport Rd. | Yonge St. | Dom Caster Ave.

Einar Clausen Ltd.

Steels Ave.

881-0000

BĒRZIŅŠ Realty Ltd. Arnolds un Herberts Bērziņš
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI, APDROŠINĀŠANA UN NOTĀRS

226-6950
5385 Yonge St., Suite 20,
(Northtown Shopping Plaza)
Willowdale, Ont.

445-5325
72 Northdale Rd.,
Willowdale, Ont.

SVERIGE GENERAL INSURANCE COMPANY
LIFE ASSURANCE COMPANY

Lasītāju vēstules

(Turpinājums no 2. lp.)

vasarī pēkšņi pazuda kpt. ltn. Danke, Vasarā kpt. Šnēberga drēbes atrada Daugavmalā. Pats gan, vāciešiem ienākot, viņš parādījās Rīgā.

Baušķeneiek, lai kur tu šoreiz atrastos, uzsauksim mūsu pulka komandierim plkv. Zeniņam tradicionālo „Līgo! Līgo! Līgo!" par godu viņa dižai dzīvošanai.

V. Kovaļevskis
Žeraldtonā, Ont.

PALĪDZĪBAS SVĒTĪBA

Iebraucēji Amerikā piedzīvoja pirmos lielos izdevumus bēru gadījumā. Radās bēru fondi, kur katrs maksā sava fonda dalībnieka maksu par nāves gadījumiem. Palīdzība ģimenēm ar bērniem, bāriņiem un citiem nedienās ir sākusies jau pirmajos mēnešos šinī zemē. Katra draudze, Daugavas Vanagi, dažādas biedrības un atsevišķi cilvēki ir izdevuši kopā neaplēšamas summas palīdzībai citiem gan tuvumā, gan tālumās. Neviena latviešu bērnu nometne nav varējusi iztikt bez palīdzības. Daudzi bērni nometnēs uzturējušies bez dalības maksas. Der salīdzināt latviešu bērnu nometņu maksu ar nometnēm, kas pašas sevi uztur. Un kā ar latviešu skolām? Kristīgā palīdzība nekad nebeigsies.

A. S. Toronto

KOMŪNISMS IR INTERNACIONĀLS

Nemeklēsim vainu, kur tās nav, bet atzīsim patiesību. To vislabāk pateicis J. Ezergailis 22. aprīļa Latvija Amerikā izdevumā savā rakstā „Krievi un komūnisms". To derētu izlasīt katram. Paldies Ezergailim par šo rakstu, kurā viņš ir izteicis arī manu domu par krieviem un komūnismu, kas ir internacionāla sazvērestība un visur izpaužas vienādi.

Aleksandrs Zaube Čikagā

SVĒTI VĀRDI

Lasot Ed. Šmugaja rakstu Latvija Amerikā 7. nr. „Latviešu valodas dialekti un izloksnes", redzams, ka viņš negrib zināt tos kongresus un to kongresu lēmumus, kādi notika pirms Latvijas tapšanas. Latgaļu valoda ir valoda, tā nav ne latviešu valodas dialekts, ne izloksne, bet ir viena no baltu valodām, skaista, patstāvīga un formām bagāta valoda. Ieteicu iepazīties ar M. Bukša „Latgaļu valūdas gramatiku. Kā latgaliem, tā latgaļu valodai pieder liela un slavena vēsture, turpretim vidusdialektam tādas nav, jo nav tādas „vidustautas", kas to būtu reprezentējusi. Vidus dialektam nav senču. Katru valodu vai dialektu reprezentē dzīva tauta. Tādas „vidustautas" nevar uzrādīt ne pats Šmugajs, ne citi. Tātad mākslīgi radīts jēdziens. Latgalis ir tiesīgs saukties gan par latvieti, gan par latgali, jo tā viņš jau saukts sirmā senatnē. Ja pārmet, ka latgaļu valodā ir rusismi, tad jāzina, ka tādi ir arī vidus dialektā, tāpat ģermānismi, lībismi un vēl daudz citu piemaisījumu. „Latgola, latgaļs, latgaļu valūda" ir svēti vārdi un neaizkaramī.

O. Zvidris Toronto

Kad Ausma Jaunzeme vēlējās Reinholdam Milleram parādīt 3 skaistākās vietas Kalifornijā, vai viņa zināja, ka šis ceļojums viņas mūža pēdējais?

Viņas latviešu valodas programmu Stanfordā ir iespējams veicināt ziedojot: Ausma Jaunzemis Memorial Fund, 301 Encina Hall, Stanford Univerity, Stanford CA 94305, vai arī nopērkot Reinholda Millera tikko iznākušo piemiņas grāmatu KOKLE TUKSNESĪ, kuras peļņa ir arī atvēlēta šim fondam. Cena $5.00, Echo West, PO Box 7130, W. Menlo Park, CA 94205.

Latviska dāvana

SVĒTKOS

un vienmēr

Laikraksts Latvija Amerikā

Latvija Amerikā Publishing Ltd.
125 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu piesūtīt manu dāvanu (L. A. abonementu), uz vienu gadu, sākot ar .....

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese .....

.....

.....

Lūdzu pievienot 1. numuram karti ar dāvinātāja vārdu .....

Esmu Latvija Amerikā abonents, tādēļ nosūtu speciāli dāvanām paredzēto maksu $18.—.

.....
(Vārds un uzvārds)

Adrese .....
(Adrese)

LAIKRAKSTAM LATVIJA AMERIKĀ

125 BROADVIEW AME., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu $25.00
☐ 6 mēnešiem $13.00
☐ 3 mēnešiem $ 6.50

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese .....

Jauns abonents ☐ pagarinājums ☐

Čekus lūdzam rakstīt uz
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD vārda

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN CREDIT UNION

TORONTO — HAMILTONĀ — LONDONĀ

491 College St., Toronto, Ont., M6G 1A5

Tālrunis 922-2551

Birojs atvērts no pirmdienas — ceturtdienai no pl. 10 rītā — 7.30 vakarā, piektd. no pl. 10 rītā — 8.00 vak. Sestdienās no pl. 10 rītā līdz pl. 1.00 pēcp. Vasaras brīvlaikā, no 15. jūnija līdz 15. sept., birojs sestdienās slēgts.

HAMILTONAS NODAĻAS BIROJS
16 Queen Street North, Hamilton, Ont. L8R 2T8. Tel. 529-7939
Birojs atvērts no otrdienas līdz piektdienai no pl. 16.00 — 20.00.

LONDONAS NODAĻAS BIROJS
162 Huron Street, London, Ont. N6A 2J4. Tel. 439-2559
Birojs atvērts trešd. no pl. 7.00 — 9.00 vak.

„SAVINGS" NOGULDĪJUMA KONTS
Maksā 6.5% gadā, procentus aprēķina par katru dienu no mazākās summas kontā un izmaksā mēneša beigās.

PAR BRĪVU ČEKUS VAR RAKSTĪT
Par čeku kontu maksā 4% gadā, procentus izmaksā katru mēnesī, bet tikai, ja konta minima atlikums pārsniedz $500.

ILGTERMIŅA NOGULDĪJUMI
1 gada noguldījums $1000 min. par 8.25% gadā
3 gadu noguldījums $1000 min. par 8.5% gadā
Procentus izmaksā par gada ceturkšņiem.
3 gadu noguldījums $1000 min. par 9% gadā.
Procenti saņemami tikai pēc termiņa izbeigšanās.

Visiem minētajiem noguldījumiem ir dzīvības apdrošinājums. Ja noguldījumu uzsaka pirms termiņa, tad %% likme samazinās par 1%.

TERMINĒTI NOGULDĪJUMI
1 gada noguldījums $2000 min. par 8.5% gadā
Procentus izmaksā pēc noguldījuma termiņa izbeigšanās.
3 gadu noguldījums $1000 min. par 9% gadā
5 gadu noguldījums $1000 min. par 9.25% gadā

Procentus pieskaita noguldījumam reizi gadā, bet tiem nav dzīvības apdrošinājumu un ir uz noteiktu laiku. (Tas ir, tos nevar pirms termiņa notecēšanas izņemt.)

PENSIONĀRU NOGULDĪJUMS
1 gada noguldījums $2000 min. par 8.5% gadā, procentus aprēķina katra mēneša beigās.

RRSP UN RHOSP
Par katra noguldījuma veidu maksā 9.5% gadā.

HIPOTĒKAS AIZDEVUMI
Atklāta pirmā hipotēka līdz $100.000 — ar mainīgu likmi — 1.5% augstāka par bankas noteikto % pamatlikmi — pašreiz 10.75%.
Atklāta pirmā hipotēka līdz $100,000 par 10.5%.
Atklāta otrā hipotēka par 11.6% gadā.

AIZDEVUMI
Aizdevumi līdz $10.000 nodrošināmi pilnā apmērā ar noguldījumu kreditsabiedrībā par 11% gadā.
Personīgi aizdevumi līdz $10,000 par 12% gadā.
Jaunu automobiļu iegādei izsniedz aizdevumus līdz 80% no mašīnas vērtības, par 11% gadā ar tās ieķīlāšanu (chattel mortgage).
Aizdevumi līdz $50,000 nodrošināmi ar vērtspapīriem, piem. akcijas, bondi, hipotēkas un citi līdzīgi nodrošinājumi par 12% gadā.

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem - viesībām
klāj viesību galdus
Tel. 922-2931

Daugavas Vanagu nams

PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI

DEŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRĀ IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

1115 BROADVIEW AVE.
Tel. 465-5225

Daugavas Vanagu klubs
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM
no pirmd. līdz ceturtd., iesk., no pl. 12 dienā — 12 naktī,
piektdienāsun sestdienās no pl. 12 dienā līdz 1 naktī,
svētdienās no pl. 12 dienā līdz 9 vakarā.

kas? kur? ko?

Town & Country Real Estate Ltd.
V. Palma - pārstāvis

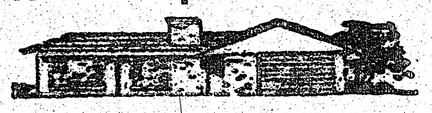

41 Heathcote Ave., Willowdale, Ont. M2L 1Y9
Tel. 444-2447

Pērkot un pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai 444-2447. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

25 gadus mēs esam palīdzējuši radīt miljonu atmiņu attēlus no ievērojamiem dzīves notikumiem un personām.

8 BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Tor., Ont. M5A 1P2 (416) 863-1166

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
141 DANFORTH AVE.
Tel.: HO 5-9905 *Ausma Miķelsone*

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

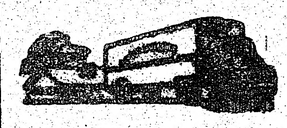

BALTIC MOVERS
TĀLR. 534-1403, Toronto

Alcan Building Products Authorized Dealer — ALCAN

Māju īpašnieki!

Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku—bez starpniekiem

ir trīs veidi, kā varat ietaupīt ar ALCAN SIDING:

2) Instalācijas un apkures (izdevumus
1) Ietaupa darbu un laiku
3) Uzlabo izskatu un līdz ar to mājas vērtību, ieskaitot ALCAN 20 gadu garantiju.

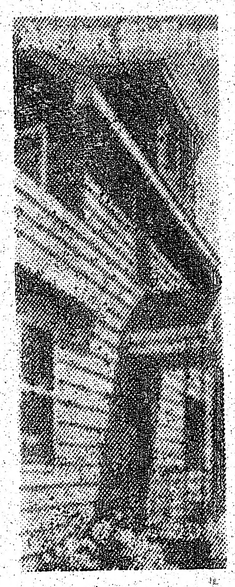

△ LIETUS NOVADA CAURULES
△ LOGUS
△ DURVIS
△ MARĶĪZES (Awnings)
△ JUMTA PĀRKARES (Sofit and fascia)

CENTURY ALUMINUM ISTALLERS
534-2864 Īpašnieks Artūrs Mīme
2226 Dundas St. W., Toronto, M6R 1X3

DIMANTI ● PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS - KORMS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ
964½ Bloor St. W., Toronto, Ont. M6H 1L6. Tālr. 533-2837

R. S. KANE Ltd.
apbedīšanas birojs
4812 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale
221-1159

M. LUNSKY, O.D. M. Sc.
LOUIS LUNSKY, R.O.
OPTIĶI
Iepriekš pieteikties Tālr. 921-3924
470 College St. (Pie Bathurst) Toronto M5G 1A5

RATAS

— IGAUŅU OPTIĶIS

247 Danforth Avenue. Tel. 465-6251
Gatavo brilles pēc receptēm
Zeiss ● Rodenstock ● Crist Dior rāmji
Speciālitāte — dubultlēcu brilles ● Kontaktlēcas (soft)
Pulksteņi: Omega, Triosot, Bulova.
Latviešiem atlaide

VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBI

- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- ŽURNĀLI
- AVĪZES
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM

- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM

amber

PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE., TORONTO, ONT. M4M 2E9
(416) 466-1514

A. Eglītis — TV RENTALS
161A Roncesvalles Ave., Toronto M6R 2L3
Tel. 537-1401

Amber Printers & Publishers Ltd. Toronto nesen iespiedusi Eduarda Freimaņa romānu Divas pasaules, glītā kabatas formāta izdevumā (Paperbeck), kas latviešu trimdas grāmatniecībā līdz šim nebija praktizēts. Grāmatai 332 lappuses un tā maksā $3.50. Atkalpārdevējiem 20 proc. atlaide, un tā pieprasāma apgūdam.

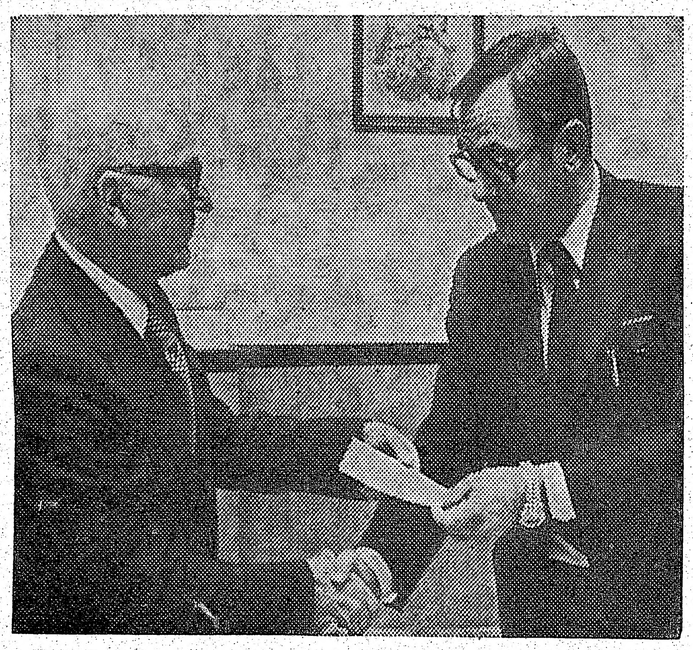

Dr. L. Lukss LNAK padomes sesijas laikā iestājās Latvijas brīvības fondā, pasniedzot 500 dol. čeku fonda vicepriekšs. Dr. A. Šteinam (pa kreisi). Foto: J. Liģers

Briesmu bubulis

(Turpinājums no 1. lp.)

ci), kā arī to kollēgas militārās aizsardzības un politisko notikumu attīstības jautājumos. Ar izbrīnu jākonstatē, ka kongress notika aiz slēgtām durvīm. Vēl jo vairāk jābrīnās par to, ka šoreiz kā novērotājs piedalījās pats Kanadas ministru prezidents Pjērs Eliots Trudo. Trudo rīkotās vakariņas kongresa dalībniekiem varētu uzskatīt par konvenciālu pieklājības soli, bet viņa piedalīšanos slēgtajās sesijās katrs tulko pēc sava prāta. Kāpēc gan konferencei bija jānotiek aiz slēgtām durvīm, ja šī starptautiskā kluba mērķis esot tikai informēt cilvēkus globālā apjomā par atomlaikmeta zinātniskām un politiskām problēmām?

Pad. savienību šajā klubā pārstāvēja viens no Leonīda Brežņeva tuvākajiem padomdevējiem — rūdīts komūnistu propagandists Georgijs Arbātovs. Viņa oficiālais tituls ir Padomju zinātņu akadēmijas direktors ASV un Kanadas jautājumos. Šo titulu derētu atcerēties, jo manuprāt Georgijs Arbātovs šajā misijā degpunktā paturēja tieši Vašingtonu un Otavu. Kongresa beigās Arbātovs skopā preses intervijā izteicās: „Ja bruņošanās sacensību vēl kāpinās, tad atomkaŗa briesmas ar katru dienu palielināsies. Pad. savienība ir pārliecināta, ka tuvākā laikā ir nepieciešama ārkārtēja rīcība, jo citādi atomkaŗa uzliesmojums nav novēršams."

Ja ievēro pārējo delegātu izteiktās domas par SALT nolīguma parakstīšanas svarīgumu, kā arī, ka ne ar vārdu netika pieminēta Pad. savienības ekspansijas politika, tad nav grūti saskatīt šīs konferences aizkulisēs tieši prezidentam Kārteram domātu brīdinājumu. Citiem vārdiem — ja Vašingtona nepievienotos Maskavas priekšlikumiem SALT-2 nolīguma ietvaros, ja amerikāņi turpinātu ņūtrona ieroču ražošanu, tad lai pasaule nevaino miermīlīgo Pad. savienību un jau laikus dara visu iespējamo, lai aizkavētu nežēlīgos amerikāņu imperiālistus globālā atomkaŗa gatavošanā.

Vai tā bija sagadīšanās, ka tieši tajā pašā laikā, kad Arbātovs no neitrālās Kanadas, kur šī šķietami nevainīgā zinātnieku apspriede notika, brīdināja pasauli par atomkaŗu, pats sarkanās imperijas cars Leonīds Brežņevs to pašu lika pie sirds eiropiešiem savā četru dienu ilgajā Rietumvācijas apmeklējumā? Gandrīz piecus gadus atliktais komūnistu partijas ģenerālsekretāra un valsts prezidenta Leonīda Brežņeva ceļojums uz Bonnu beidzot īstenojās aizvadītajā nedēļā. Iegaumēsim, ka ne vien vāciešiem, bet visai Eiropai domātā iepriekš ieskaņotā radio un televīzijas runā Brežņevs brīdināja: „Atbruņošanās jautājumu mēs nevaram atlikt. Katra pazaudēta diena, katra novilcināšanās visai cilvēcei un mums var izrādīties par liktenīgu kļūdu, par kuŗu būs dārgi jāsamaksā."

Brežņevs un Rietumvācijas kanclers Helmūts Šmits parakstīja Bonnas un Maskavas 25 gadu saimnieciskās sadarbības nolīgumu. Šis dokuments vismaz uz papīra deklarē vāciešu un krievu kopīgu dabas bagātību izmantošanu, fabriku celšanu, dzelzceļu būvi, sadarbību finanču un apdrošināšanas laukā un citās līdz šim komūnistu nonievātās kapitālistiskās sistēmas nozarēs. Līgumā ir apslēpts viens āķis — Bonna apsolās tāpat kā līdz šim izrādīt vislielāko pretimnācību dažādo sadarbības projektu financēšanā. Ir zināms, ka pēdējo desmit gadu laikā Bonna darījumos ar Maskavu Pad. savienībai atvēlējusi vairāk simt biljonu dolaru lielu kreditu. Ja patiesi īstenotos nupat parakstītais Šmita un Brežņeva fantastikais vāciešu un krievu saimnieciskās kopdarbības līgums, tad vācieši vārda tiešā nozīmē pārdotu savu valsti un dvēseli par nevērtīgu Kremļa parakstītu vekseli. Laimīgā kārtā daudz piesardzīgākie vācu rūpniecības, banku un citu privāto saimniecisko nozaŗu vadītāji uz Bonnas un Maskavas sadarbības izredzēm neskatās tik rožaini kā tagadējais kanclers sociāldemokrats Helmūts Šmits,

Bonnā runā, ka parakstītais nolīgums ir tikai kosmētiska operācija, kas bija nepieciešama Leonīda Brežņeva prestiža saglabāšanai kā Pad. savienībā, tā arī starptautiskās politikas arēnā. Daži komentātori norāda, ka ar to Pad. savienība netieši liek secināt, ka rietumu atbruņošanās gadījumā arī viņa līdzšinējās bruņošanās vietā pārietu uz mieram un pilsoņu labklājībai nepieciešamo saimnieciskās politikas īstenošanu. Vācu prese norāda arī, ka Brežņevs Bonnā mēģināja radīt illūzoru miera politiķa seju. Tanī pašā laikā viņš katēgoriski atteicās runāt par Berlīnes jautājumu un citām itin nozīmīgām problēmām, kas vēl joprojām pastāv Rietumvācijas un Pad. savienības starpā. Tā būtu liela traģēdija, ja Rietumvācija muļķīgā naivumā patiesi ielaistos Brežņeva hiperboliskajos projektos. Par to, ka Maskavas parādi būs jāieraksta skurstenī, nav šaubu. Līdz šim Maskava savus parādus segusi ar plūmju ievārījumu un aitu ādām. Nav šaubu, ka, nāket talkā ar savām techniskajām zināšanām pn kapitālu, rietumvācieši palīdzēs komūnismam pārvarēt nopietnu iekšpolitisku krizi, bet reizē palīdzēs novīt paši sev arī karātavu cilpu.

Kādēļ kanclers Helmūts Šmits neiedrošinājās pacelt sašķeltās Austrum- un Rietumvācijas, ja ne politisku, tad pagaidām saimniecisku apvienošanos? Kādēļ Šmits neprasīja Brežņevam arī Bonnas un Pankovas politisko problēmu atrisināšanu brīvu demokratisku vēlēšanu ceļā? Varbūt tādēļ, ka viņš, tāpat kā daudzi redzīgi Bonnā akreditētie ārzemju diplomāti, varēja konstatēt, ka Brežņeva dienas jau var sākt skaitīt. Ir tiešām brīnums, ka visādām kaitēm apsēstais invalīds Brežņevs vēl turas sarkanās imperijas tronī. Protams, par joku jāuzskata patiesība, ka Bonnas vizītes laikā Brežņevs katru dienu esot izdzēris pa vodkas pudelei. Lai izpatiktu savam dārgajam viesim, arī kanclers Šmits no šampanieša esot pārgājis uz vodku.

Ja Kremlis patiesi iegūtu Rietumvācijas technoloģiju, tad pasaulē briesmas par komūnisma dominanci taptu daudz lielākas nekā Kremļa propagandas sludinātā atomkaŗa briesmu bubulis.

Afganistanas apvērsumā, kā tagad zināms, gāja bojā pāri par 10.000 cilvēku. Zīmīgā kārtā TASS politiskais komentātors Jurijs Korņilovs apgalvo, ka rietumu reakcionāro aprindu propaganda par to, it kā Maskava būtu saistīta ar notikumiem Afganistanā, esot salti meli. Ar šiem meliem reakcionāri esot mēģinājuši diskreditēt demokratiskās Afganistanas republiku un tās vadību, kā arī radīt nepatiesas aizdomas pret Pad. savienības politiku. Ja Vašingtonā esot vēl ļaudis, kas patiešām noraizējušies par nekaunīgu iejaukšanos citu valstu lietās, tad lai tie palūkojoties uz amerikāņu leļļu valdību Dienvidkorejā un arī uz tām daudzajām valdībām, kas Pentagona un amerikāņu slepenā dienesta atbalstā vēl eksistē Latīņu Amerikā. Apvērsums Afganistanā noticis, uzklausot tautas vēlēšanos, bez jebkāda iespaida no ārpuses.

Afganistanas jaunais prezidents un valdības galva Taraki, kas ir reizē arī afganistaņu komūnistu partijas ģenerālsekretārs, paspējis norādīt, ka viņš uzturēšot draudzīgas attieksmes arī ar ASV, ja pēdējās nākšot palīgā ar visiem saviem līdzekļiem afganistaņu saimniecisko problēmu atrisināšanā. Viņš piebildis, ka tas pats attiecoties uz Pad. savienību. Varam jautāt, kādēļ ASV ārlietu ministrs Vēnss jau tad, kad Kabulas ielās vēl gulēja noslepkavoto Taraki politisko ienaidnieku līķi, pasteidzās paziņot, ka Vašingtona nepārtraukšot diplomātiskās attieksmes ar Afganistanu.

Šobrīd grūti pateikt, kur īsti stāv ASV prezidents Kārters. No vienas puses varētu likties, ka viņš lien Maskavas izliktās cilpās SALT sarunās, bet no otras puses — viņš itin bargi norājis Brežņevu par rasu kaŗa kurināšanu Afrikā. Manuprāt pats svarīgākais Kārtera lēmums ir šī mēneša beigās uz Pekingu nesūtīt vis Vēnsu, bet gan savu padomdevēju valsts drošības jautājumos Zbigņevu Brzežinski. Sērs Nīls savu atklātību jau samaksājis. Viņa atstādināšana par personiskā viedokļa deklarēšanu Pekingā ir viena lieta. Nav neiespējams, ka sērs Nīls uz Pekingu brauca tikai tādēļ, lai sagatavotu auglīgu zemi ASV prezidenta tuvākajam padomdevējam. Diplomātijas ceļi ir neizdibināmi. Brzežinska ceļojums uz Pekingu var izrādīties par daudz nopietnāku faktoru pasaules mieram nekā Leonīda Brežņeva teātrālā ekskursija uz Bonnu.

Aleksandrs Ķegumnieks

Tagad saņemama brošūra „Norādījumi par makšķerējamo zivju lietošanu pārtikai."

Ontario dabas aizsardzības ministrija 1978. g. ir sagatavojusi trīs izdevumos brošūru „Norādījumi par makšķerējamo zivju lietošanu pārtikai" Dienvidontario, Ziemeļontario un Lielo ezeru joslās.

Katrā brošūrā atrodams apraksts, kā noteikt Ontario provincē sastopamās zivju sugas.

Ministry of the Environment
Ontario

Hon. George R. McCague
Minister

K.H. Sharpe
Deputy Minister

LAI SAŅEMTU ŠĀDU BEZMAKSAS BROŠŪRU,
piezvaniet, rakstiet vai ierodieties paši savā rajonā vai tuvākajā
Ontario dabas aizsardzības ministrijā,
Ontario dabas bagātību ministrijā vai
Ontario Ziemeļu apgabalu ministrijā
vai izpildiet un iesūtiet šo kuponu:

INFORMATION SERVICES BRANCH
ONTARIO MINISTRY OF THE ENVIRONMENT
135 ST. CLAIR AVENUE WEST, TORONTO, ONTARIO M4V 1P5

PLEASE SEND ME THE INDICATED BOOKLET "GUIDE TO EATING ONTARIO SPORT FISH"

☐ Northern Ontario ☐ Southern Ontario ☐ Great Lakes

INITIALS SURNAME

HOUSE/APT. NO. STREET NAME/R/R

CITY/TOWN

PROVINCE POSTAL CODE